

PAUL GÉRALDY

“ΠΟΙΑ ΗΤΑΝ
Η ΑΓΑΠΗ
ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΥΟ,”

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΟΝΤΟΥ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1924

ΤΥΠΟΙΣ "ΦΟΙΝΙΚΟΣ", ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 95, ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

PAUL GÉRALDY

*Στοιχειώδης μεταφράση
η φράση "κατα μεταφράσειν"
μακάριο διαφρα. φρασεως
στον*

“ΠΟΙΑ ΗΤΑΝ Η ΑΓΑΠΗ ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΥΟ.”

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΟΝΤΟΥ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1924

ΤΥΠΟΙΣ "ΦΟΙΝΙΚΟΣ,"
ΟΔΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 95
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

“ ΠΟΙΑ ΗΤΑΝ Η ΑΓΑΠΗ
 ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΥΟ,,

ΔΡΑΜΑ ΤΡΙΠΡΑΚΤΟΝ

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΕΡΡΙΚΟΣ,
ΕΛΕΝΗ,
ΧΙΑΛΑΓΓ,

ΣΥΖΥΓΟΣ ΤΟΥ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΣ ΦΙΛΟΣ

Ούδεμία επανένδοσις ἢ παράστασις ἀπὸ σιηνῆς τοῦ
παρόντος ἔργου ἐπιτρέπεται ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ συγγρα-
φέως κ. Ἰ. Κόντου.

ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ
ΣΤΟΥΣ ΑΓΑΠΗΜΕΝΟΥΣ ΜΟΥ ΦΙΛΟΥΣ
ΣΠΥΡΟΝ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΝ
ΚΑΙ
ΓΙΑΝΝΗΝ ΚΟΠΑΝΑΝ
ΣΥΝΤΕΛΕΣΑΝΤΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΙΝ ΤΟΥ
Ι. ΚΟΝΤΟΣ

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ,

οίουδήποτε ἐπὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἔργου τούτου, τὸ ὁποῖον, μεταφράσας ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ προσφέρω σήμερον εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κοινὸν, παραθέτω ἀμέσως κατωτέρω τὰς κρίσεις, ἃς αὐθόρμητως ἔγραψεν ἐπ' αὐτοῦ ὁ Παρισινὸς Τύπος, κρίσεις, παρομοίας πρὸς τὰς ὁποίας δὲν ἠτύχησε νὰ ἴδῃ μέχρι σήμερον οὐδὲν τῶν συγχρόνων Γαλλικῶν θεατρικῶν Ἔργων.

ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ "ΙΛΛΟΥΣΤΡΑΣΙΟΝ,"

» Οἱ συνδρομηταὶ τῆς „Νέας Ἐπιθεωρήσεως“, οἱ ὅποιοι ἀνέγνωσαν πρὸ δεκαπενταετίας μίαν μονόπρακτον κωμωδίαν τιτλοφορουμένην "ΟΙ ΘΕΑΤΑΙ," καὶ ὑπογεγραμμένην ἀπὸ κάποιον ὄλως διόλου ἀγνωστον τότε, ἐξεπλάγησαν ἀπὸ τὸ νευρῶδες τοῦ διαλόγου καὶ τὴν λεπτότητα τῆς ἀντιθέσεως, μὲ τὴν ὁποίαν τὰ τρία ὄρωντα τῆς κωμωδίας ἐκείνης πρόσωπα εὐρέθησαν πρὸς στιγμὴν ἀντιμέτωπα πρὸς ἄλληλα εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς Ζωῆς, τοῦ Ἔρωτος καὶ τοῦ Πόνου, καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν ἀπαράμιλλον γλαφυρότητα, τὴν πραγματικὴν καὶ ἀφελῆ συγχρότως, ποῦ ὑπῆρχεν εἰς τὰς σελίδας ἐκείνας. Μὲ ὀλίγας λέξεις ἐδοκίμασαν τὴν ἐντύπωσιν ἑνὸς νέου καὶ καθ' ὅλα ἀδιαφιλονεικίτου ταλάντου.

» Μετὰ δύο ἔτη ὁ συγγραφεὺς τῆς κωμωδίας ἐκείνης ἀπεκαλύπτετο ποιητὴς μὲ μίαν συλλογὴν στοίχων τοῦ "ΑΙ ΜΙΚΡΑΙ ΨΥΧΑΙ," σειράν ἐπιγραμμάτων γραφικῶν, αἰσθηματικῶν, διατυπωμένων μὲ στοίχους ζωηροῦς καὶ φωτεινοῦς, χρωματισμένους, πνευματώδεις, καὶ ὅμως παρὰ πολὺ ἀπλοῦς, ἦτοι ἀπηλλαγμένους ἀπὸ κάθε συνήθη πολυλογίαν. »

» Τὸ ἴδιον ἔτος τὸ "Ὀντεόν" εἶδεν τοῦ κ. Γεραλδῆ ἓνα ἔργον, ἐπίσης ἕμμετρον "Η ΚΩΜΩΔΙΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ," ἔργον, τὸ ὁποῖον κάτω ἀπὸ τὴν ἀνωδύνως ἀσματικὴν μορφήν του ἐνέκρυπτε τὴν ἀφορμὴν μιᾶς μικρᾶς ἔριδος μεταξὺ τῶν ὀπαδῶν τοῦ θεατρικοῦ στοίχου ἀφ' ἑνὸς, τοῦ προωρισμένου νὰ ἀπαγγελθῆ μεγαλοφώνως, ἢ τονθοριστῆ ἢ ψαλλῆ καὶ ἐκείνων τοῦ ἰδίου στοίχου ἀφ' ἑτέρου, τοῦ προωρισμένου ὅπως ἀποτελῆ - ἀλλὰ πραγματικῶς ἐννοεῖται καὶ ἔξω πύσης συνήθους φρασεολογίας - τὴν ἀκριβῆ ἐκφρασὶν τῆς ἐσωτερικῆς καθημερινῆς ζωῆς μας.

» Κατόπιν τοῦ τελευταίου τούτου ὀρισμοῦ τῆς ποιήσεως, ὁ κ. Π. Γεραλδῆ ἐμελλε νὰ προσφέρῃ ἓνα παράδειγμα αὐτῆς, ἀνευ προηγουμένου, μὲ τὸ κατόπιν ἐκδοθὲν ἔργον τοῦ "ΣΥ ΚΑΙ ΕΓΩ" τοῦ ὁποίου ὁ στοίχος ἐνέχει μίαν τέχνην τόσο ἐυλόγιστον καὶ ἐλευθέραν, τόσο ἀδίαστον καὶ αὐθόρμητον, ὥστε νὰ διδῇ σχεδὸν

» τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἔχει γίνεαι ὄχι "γραφτῶς," ἀλλὰ "διὰ ζώσης," ὅτι ἠρπύγη λάθρα, ὠτακουστηθὲν ὑπὸ ἀδιακρίτου συγγραφέως καὶ ἐστενογραφηθή. Ἡ δροσερὰ αὐτῆ ποιητικὴ ἀνάδλυσις θὰ ἀνταπεκρίθη ἀσφαλῶς εἰς κάποιαν μυθίαν ἀπαίτησιν τοῦ Κοινοῦ, δοθέντος ὅτι ὁ μικρὸς οὗτος τόμος, δημοσιευθεὶς τὸ πρῶτον τῷ 1913, ἔχει σήμερον τὴν 132αν ἐκδοσὶν του, ἐπιτυχίαν διδλυσὴν, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ἄλλος σύγχρονος ποιητῆς, ἐκτὸς τοῦ Ροστᾶν, ἐγνώρισεν.

» Ἐν τούτοις ὁ κ. Π. Γεραλδῆ ἠτοίμαζε τότε διὰ τὸ θέατρον ἓνα ἔργον, πολὺ σπουδαιότερον, ἓνα δράμα εἰς πράξεις τέσσαρας, τὸ ὁποῖον ἀνέλαθε νὰ δώτῃ ἢ "Κομεντι-Φρανσέζ". Ἀλλὰ παρενέπεσεν ὁ πόλεμος. Δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνεταί πλέον λόγος περὶ Φιλολογίας καὶ τὸ ὄνομα τοῦ νεαροῦ συγγραφέως δὲν ἀνεφάνη ξανά εἰς τὰς προθήκας τῶν Βιβλιοπωλείων ἢ ἐν ἔτει 1916 μὲ κάποιον συγγραμμάτιον τοῦ "Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΥΡΙΑ...," τὸ ὁποῖον μᾶς εἶδεν τὴν εἰκόνα τῶν ἀναιδράσεων, ποῦ παρήχθησαν τότε ἐπὶ ἑνὸς εὐαισθητοῦ πνεύματος διὰ τῆς ἀντιπαραβολῆς, ἐν πλήρει πολέμῳ, τοῦ ἀσυνειδήτου καὶ κτηνώδους πολεμικοῦ ἡρωϊσμοῦ πρὸς τὴν λεπτεπίλεπτον καὶ κυνικὴν ἀστικὴν ἀσυνειδησίαν.

» Καὶ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἢ "Κομεντι-Φρανσέζ," ἔπαιζε τέλος τὸ δράμα του, τὸ πρὸ τοῦ πολέμου ἀναληφθὲν ὑπ' αὐτῆς «ΟΙ ΑΡΓΥΡΟΙ ΓΑΜΟΙ», ἔργον σπουδαῖον καὶ ἀξίας πραγματικῆς, ἀμφισβητηθείσης ἐν τούτοις ἀπὸ ἓνα μέρος τῆς Κριτικῆς, πρὸ τῆς ὁποίας ὅμως τὸ Κοινὸν ἐδείχθη δυστακτικόν. Ἡ φυσικὴ ἀδιαφορία καὶ ἡ σκληρὰ ἀμεριμνήσια τῶν Παιδιῶν ἐναντι τῶν γονέων των, γηρασάντων καὶ ἐγκαταλειφθέντων εἰς τὴν ἀνίσχυρον φιλοστοργίαν των, ἀνερευῶνται καὶ ἀναλύονται μέσα εἰς τὸ διβλίον αὐτὸ μὲ ἀπαράμιλλον διαύγειαν, μὲ αὐστηρὰν ἀκρίθειαν τόνου. — Καὶ δοκιμάζει κανεὶς μὲ τὸ ἔργον αὐτὸ μέρος τῆς ἀγωνίας ἐκείνης, ποῦ θὰ ἔδλεπεν ἐπάνω εἰς καρδίας παλλομένας κάτω ἀπὸ τὰ πλήγματα σμίλης. Ἐκτοτε ἔδωκε—πρὸ διετίας ἀκριβῶς—τὸ τραγικομυθιστορηματικὸν "ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ ΤΗΣ ΠΡΙΓΚΙΠΙΣΣΗΣ" ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ κ. Λαδελίν. Καὶ τώρα τέλος τὸ πλούσιον, ἀπλοῦν καὶ ὑπέροχον νέον ἔργον του, τοῦ ὁποίου ἢ ἐπιτυχία εἰς τὴν "Κομεντι-Φρανσέζ," ὑπῆρξε περιφανῆς.

ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ "ΓΑΛΑΤΟΥ,"

» Μία ἐπιτυχία πρώτης τάξεως—παρατηρεῖ ὁ κ. Ρομπέρ ντὲ Φλὲρ εἰς τὸν Γαλάτην—περιφανῆς καὶ σπανία. »

» Τὸ δρᾶμα αὐτὸ ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου διαλό-
 » γου του εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὸν Ἔρωτα καὶ δὲν συμπληροῦται
 » παρὰ μόνον ὅταν ὁ τελευταῖος οὗτος ἀποσύρεται μὲ τὴν φαρέτραν
 » πλέον κενήν. Τὸν Ἔρωτα, τὸν συναντᾷ κανεὶς εἰς ὄλας τὰς
 » σκηνὰς του, εἰς ὄλας τὰς γωνίας του. Ὁ κ. Π. Γεραλδῆ **ἐση-**
 » **μείωσε** τὰς διαδοχικὰς στιγμὰς του μὲ ἀκρίβειαν καὶ τέχνην,
 » ποῦ ἀξίζουσι τὸν θαυμασμόν. Ἡ παρατήρησις του εἶναι συγ-
 » χρόνως δξεία καὶ λεπτή. Γνωρίζει νὰ ἐκλέγῃ διὰ τὰ πρόσωπά του
 » τὰς λέξεις, τὸσον ἐκείνας, ποῦ ἴμποροῦν νὰ προκαλέσουν τὸ με-
 » γαλῆτερον κακόν, ὅσον καὶ ἐκείνας, ποῦ ἴμποροῦν νὰ τὸ μα-
 » λάξουν μὲ τὸν καλύτερον τρόπον. Ἀρμόζει ἄλλως τε νὰ μετα-
 » χειρισθῶ ἐδῶ τὸν ὄρον «ἐσημείωσε», εἰλημμένον ἐν τῇ μου-
 » σικῇ ἐννοίᾳ του. «Αἱ τρεῖς τοῦ ἔργου πράξεις φέρουν ἀθελήτως
 » εἰς τὸν νοῦν μίαν «μουσικὴν συμφωνίαν» ἐπὶ τοῦ Ἔρωτος, μέ-
 » σα εἰς τὴν ὁποίαν τὰ μοτίβα ὄλα πηγαίνουν, ἔρχονται καὶ δι-
 » ασταυροῦνται μὲ τὸν σκοπὸν ὅπως συμβᾶλουν ὄλα εἰς τὴν πλέον
 » ἁρμονικὴν νίκην.»

ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ «ΚΟΜΕΝΤΙΑ»

» Ὁ κ. Γεώργιος Μπουρντόν παρατηρεῖ εἰς τὴν «Κομέντια».
 » Τρία πρόσωπα. Οὔτε ὑπερέται. Οὔτε τηλέφωνον. Εἰς τὸ δρᾶμα
 » αὐτὸ δὲν καπνίζουσι. Ἴδου λοιπὸν αἱ καινοτομίαι. Ἄλλ' ἢ πρώτη
 » καινοτομία εἶναι ὅτι τὸ «ΠΟΙΑ ΗΤΑΝ Η ΑΓΑΠΗ ΑΠΟ ΤΗΣ

ΔΥΟ;», εἶναι ἔργον πρώτης τάξεως.»

» Μεθ' ὃ κ. Μπουρντόν, ἀναλύων τὸ δρᾶμα, τὸ ὁποῖον κρίνει ἐπι-
 » σης καὶ αὐτὸς, ὡς ἔργον σπανίας ἀξίας συμπεραίνει:
 » «Εἶναι γραμμένον εἰς γλώσσαν λυγηρὰν καὶ νευρώδη. Ὁ διά-
 » λογὸς του εἶναι ζωηρὸς καὶ σπινθηροβολεῖ ἀπὸ εὐφυΐαν καὶ πα-
 » παρατήρησιν. Εἶναι ζωντανὸν καὶ λάμπον, συχνὰ βαθύ. Ἡ ἐπι-
 » τυχία του εἶναι σπουδαία. Ἀποτελεῖ μίαν ὠραίαν καὶ δυνα-
 » τὴν ἀπάντησιν εἰς τοὺς κακοὺς προφήτας, ποῦ πηγαίνουν κη-
 » ρύττοντες τὴν ἐξασθένησιν τῆς Γαλλικῆς Κομεντί. Περιποιεῖ
 » τιμὴν εἰς τὴν σύγχρονον δραματικὴν παραγωγὴν.»

ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ «ΔΙΜΠΕΡΤΕ»,

» Ὁ κ. Ροδέρτος ντὲ Μποπλάν, ὁμιλῶν εἰς τὴν «Διμπερτέ», περὶ
 » τῆς θριαμβευτικῆς ὑποδοχῆς, ποῦ ἐγένεν εἰς τὸ ἐν λόγῳ τρί-
 » πρακτον.

» Ἀρμόζει—λέγει—νὰ συγχαρῆ κανεὶς θερμῶς τὸν συγγραφέα καὶ
 » νὰ τοῦ σφίγῃ δυνατὰ τὸ χέρι. Κατ' ἀρχὴν, διότι εἶναι εὐχάρι-
 » στον νὰ βλέπῃ νὰ ἐπαληθεύῃ καὶ νὰ ξεδιπλώνεται σιγά-σιγά

» ἓνα νεαρὸν τάλαντον. Ἐπειτα, διότι ἀπαιτοῦνται ἐξαιρετικὰ δῶρα
 » διὰ νὰ κρατήσῃ κανεὶς ἐντῆ ἀγωνία τῆς ἀναμονῆς ἓνα Κοινόν, νὰ τὸ
 » συγκινήσῃ, νὰ τὸ διαφλογίσῃ ἀπὸ ἐνδιαφέρον καὶ μὲ μίαν λέξιν
 » νὰ ἴμπορέσῃ νὰ δημιουργήσῃ εἰς αὐτὸ μίαν ἔντονον δραματικὴν
 » συγκίνησιν καὶ δὴ μὲ μέσα τὸσον ὀλίγον θεατρικὰ. Αἱ τρεῖς πρά-
 » ξεις τοῦ «ΠΟΙΑ ΗΤΑΝ Η ΑΓΑΠΗ ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΥΟ;»,
 » θέτουν ἐπὶ σκηνῆς τρία πρόσωπα μόνον, οὔτε ἓνα πε-
 » ριστατικὸν δὲ ἐξωτερικὸν ἔρχεται νὰ προκαλέσῃ ἢ νὰ ὑποδο-
 » ηθῆσῃ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς δράσεως.—Αὐτὸ ἀκριδῶς εἶναι ποῦ ἔ-
 » λεγεν ὁ Ρακίνας «Κάμνειν κάτι τι ἐκ τοῦ μηδενὸς»
 » —Τρεῖς ψυχαὶ ἀλληλοαναλύονται, ἀλληλοαναζητοῦνται, ἀντιτί-
 » θενται πρὸς ἀλλήλας, ἀλληλοταράσσονται μέσα εἰς τὴν παθητι-
 » κωτέραν τῶν συγκρούσεων. Καὶ ἐκ τῶν τριῶν τούτων ψυχῶν ἐ-
 » ξακολουθοῦν νὰ μένουν δύο—ἐὰν ἴμπορεῖ κανεὶς νὰ ἐκφρασθῇ
 » οὔτω—εἰς μίαν στάσιν ἀμετάβλητον.—Ἵπάρχει ἓνας σύζυγος ἀν-
 » τιλαμδανόμενος ὅτι ὁ Ἔρωσ τῆς συζύγου του ἀρχίζει νὰ τῷ δια-
 » φεύγῃ καὶ ὁ ὁποῖος εὐγενῶς, ἀπλούστατα, τὴν ἀφίνει ἐλευθέ-
 » ραν νὰ ἐκλέξῃ τὴν τύχην της. Ἵπάρχει ἐξ ἄλλου ἓνας ἀπο-
 » πλανητῆς (ἢ λέξις δὲν εἶναι ποσῶς εὐχάριστος, ἀλλὰ ποίαν
 » ἄλλην νὰ μεταχειρισθῶ;), ὁ ὁποῖος πρᾶσπαθεῖ νὰ προσελκύσῃ
 » πρὸς ἑαυτὸν, διότι τὴν ἀγαπᾷ μὲ σφοδρὸν ἔρωτα, τὴν γυναῖκα
 » τοῦ ἄλλου αὐτοῦ. Κατόπιν τούτου τὸ δρᾶμα παίζεται μέσα εἰς μίαν
 » μόνον καρδίαν, μίαν πτωχὴν καρδίαν γυναικὸς, ξεσχισμένην,
 » βασανισμένην.»

Καὶ ὁ κ. Ντὲ Μποπλάν, μετὰ τὴν ἀφήγησιν τοῦ δράματος συμ-
 » περαίνει:

» Ἐπὶ τῇ θάσει τοῦ θέματος τούτου, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ποσῶς
 » νέον καὶ μὲ τὰ τρία αὐτὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἀσφαλῶς εἶναι
 » τὰ πλέον στερεότυπα τοῦ θεάτρου, θὰ ἴμποροῦσατε νὰ κατασκευ-
 » ἄσετε τὸ πλέον συμβατικὸν ἔργον. Διὰ τίνος θαύματος τῶρα ὁ
 » συγγραφεὺς κατορθώνει νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ ὄλα αὐτὰ τὰ πατημένα
 » μονοπάτια; Τοῦτο ἀκριδῶς ἀποτελεῖ τὸ μυστικὸν τοῦ ταλάντου
 » του, ταλάντου μὲ μίαν εὐστροφίαν δξείαν, μὲ μίαν βαθεῖαν λε-
 » πτότητα, μὲ μίαν ἐκλεπτισμένην ἀπλότητα. Δὲν ἴμπορεῖ ποτὲ
 » κανεὶς νὰ εἶναι περισσότερο εὐαίσθητος ἅμα καὶ πνευματώδης.»

ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ «ΖΟΥΡΝΑΛ»,

» Ὁ κ. Γ. Ντὲ Παδλόβσκι γράφει μεταξὺ ἄλλων εἰς τὴν
 » «Ζουρνάλ»,:

» Τρεῖς πράξεις ψυχολογικοῦ δράματος, μὲ τρία πρόσωπα, γραμι-

- » μέναι εις γλωτταν Γαλλικήν, ἤτοι μὲ τὴν διαύγειαν ἐκείνην εις
- » τὰς ἰδέας καὶ τὰ σύμβολα, ποῦ ἐκ τῆς πεζογραφίας: μας ἤμ-
- » πορεῖ κανεὶς νὰ κάμῃ τὴν ὠραιότεραν τῶν ποιητικῶν γλωσσῶν, —μία
- » διδασκαλία τοῦ ἔργου ἀληθινοῦτος, ἰδοῦ ἀρκετὰ στοιχεῖα διὰ
- » νὰ ἤμπορέσῃ κανεὶς νὰ ἐξηγήσῃ τὴν μεγίστην ἐπιτυχίαν τοῦ κ.
- » Π. Γεραλδῆ.»

ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ «ΦΙΓΑΡΩ»,

Ὁ κ. Μάξιμος Γιράρδ τοῦ «Φιγαρῶ» φρονεῖ ὅτι ἡ ἀξία τοῦ ἔργου τούτου ἔγκειται πρὸ πάντων εις τὴν λεπτὴν ψυχολογίαν, τὴν ὁποίαν ὁ κ. Π. Γεραλδῆ ἐμβάλλει εις τὰ πρόσωπά του:

- » Τὸ πρόσωπον τῆς Ἑλένης ἐχαράχθη—λέγει—ὀλως διόλου μὲ
- » ἀθηντικὴν ἱκανότητα. Ὁ συγγραφεὺς περιέγραψε τὰ αἰσθήματα
- » ποῦ παλαίου μῆσα εις αὐτὴν τὴν γυναῖκα μὲ μίαν τέχνην ἀξιο-
- » σημεῖωτον. Εἶναι μία καρδιά, ποῦ κτυπᾷ ἐνώπιόν μας, μιὰ καρδιά,
- » φλεγομένη, περιλύπος, κατασχισμένη, καρδιά, τῆς ὁποίας ἡ ὀ-
- » δύνη ἀναδίδεται εις παράπονα μοναδικῆς ὠραιότητος.»

ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ «ΤΥΠΟΥ», (ΠΡΕΣ)

Διὰ τὴν Καν Κατὺλλ Μεντὲς τὸ «ΠΟΙΑ ἮΤΑΝ Ἡ ΑΓΑΠΗ ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΥΟ;», ἀποτελεῖ, διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν μῆσα εις μίαν γυναῖκα καρδίαν, τὴν πάλην μεταξὺ τοῦ Ἐρωτος, τοῦ καμωμένου ἀπὸ στοργὴν, ἀπὸ μίαν γαληνιαίαν καὶ θαθεῖαν συμφωνίαν χαρακτηρῶν, καὶ τοῦ Ἐρωτος ἐκείνου, τὸν ὁποῖον γεννᾷ ἡ φαντασία, μὲ ἄλλας λέξεις τοῦ ἐνστιγματώδους Ἐρωτος.

- » Προσέτι μία ἄλλη ἰδέα—γράφει αὕτη εις τὸν «Τύπον»—πη-
- » γάζει ἀπὸ τὸ ἔργον τοῦ κ. Π. Γεραλδῆ. Ἡ γυναῖκα δὲν ἔχει ἀφ'
- » ἑαυτῆς ἰθύνουσαν θέλησιν. Εἶναι ὁ κηρὸς ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁ ἄν-
- » δρας ἀποτυπώνει τὸν χαρακτήρα του, τὰς κλίσεις του. Εἶναι μία
- » ἀντανάκλασις, ποῦ κινεῖται κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ κυριάρχου σώ-
- » ματος. Θέμα καθὼς βλέπει κανεὶς, πρῶτος νέον καὶ ἐλάχιστον ἐν-
- » διαφερόμενον διὰ καινοτομίας, ἀλλὰ, ἂν ὄχι γενικοῦ ἐνδιαφέρον-
- » τος, πάντως ὅμως αἰώνιον. Ὁ κ. Π. Γεραλδῆ τὸ διπραγματεύθη
- » μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν, μὲ μεγάλην ψυχολογικὴν βαθύτητα, ἔχει
- » γράψῃ δὲ εις γλωτταν καθαρὰν, θελκτικὴν, παλλομένην, φέρου-
- » σαν τὴν σφραγίδα τῆς ποιήσεως, χωρὶς ποτὲ νὰ χάνῃ αὕτη τὸν
- » εἰλικρινῆ καὶ φυσικὸν της τόνον. Τίποτε τὸ ἐπίπλαστον. Τὰ
- » πρόσωπα ἐκφράζονται τὸ καθένα σύμφωνα μὲ τὰς ὑπαγορεύσεις
- » τῆς ψυχῆς των, σύμφωνα μὲ τὴν ἐτωτερικὴν κίνησιν τῆς αἰ-
- » σθηματικότητός των. Εἶναι ὑπάρξεις ζωνταναί, ποῦ τὰς βλέπο-
- » μεν νὰ πάσχουν καὶ νὰ ὑποφέρουν ἐνώπιόν μας μὲ ἀμυχάς,
- » ποῦ ταῖς ἐπροξένησαν μεγάλαι ἀληθινὰι φρικιότητες ἐξελθοῦσαι.

» από τὰ δάθη τῆς ψυχῆς των. Ἡ γυμνὴ ἀπλότης τοῦ δράματος
 » τούτου, μὲ τρία μόνον πρόσωπα, ἀποτελεῖ τὴν τολμηρὰν πρωτο-
 » τυπίαν του, τὴν μεγάλην του ἀξίαν. Ὁ κ. Π. Γεραλδὸν δὲν ἔστερ-
 » ξε νὰ τὸ παραγεμίσῃ μὲ θέλγητρα δελεαστικὰ καὶ λοιπὰ συνήθη
 » καρυκεύματα. Μὲ μίαν ἀληθινὴν καλλιτεχνικὴν ἀξιοπρέπειαν
 » εἶπεν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶχε νὰ εἴπῃ, χωρὶς διακοσμῆσεις, πα-
 » ρουσιάζας μίαν πάλιν ψυχῶν μέσα εἰς τὸ σοβαρὸν πλαίσιον τῆς
 » τραγικῆς συλλήψεως. Τὸ ἔργον του προσλαμβάνει οὕτω τὸν χα-
 » ρακτῆρα μιᾶς τέχνης κλασικῆς, μιᾶς δυνατῆς αὐθεντικότητος.

ΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ "ΜΑΤΕΝ",

» Ὁ κριτικὸς τῆς «Ματέν» ἐπίσης, μετὰ τὴν παρατήρησίν του
 » ὅτι τὸ αἰώνιον τοῦτο ρῆμα "ἀγαπᾶν", κλίνεται κατὰ πολλοὺς
 » τρόπους, λέγει.

» Ὁ κ. Π. Γεραλδὸν μᾶς δεικνύει ἀκόμη δύο τρόπους, ποῦ ἀπο-
 » τελοῦν τὰ δοκίμια ἐπὶ τοῦ ὀρισμοῦ, τοῦ ἀγνώστου εἰσέτι, τῆς
 » εὐτυχίας. Καὶ εἰς τὸ μάθημα τοῦ Ἑρωτικοῦ Συντακτικοῦ του
 » ὁ αἰχμαλωτιστὴς αὐτὸς καθηγητῆς, ἀναζητεῖ τὴν δυσκολίαν, ἀντὶ
 » νὰ προσπαθῇ νὰ τὴν ἀποφύγῃ, ὅπως τόσοι ἄλλοι. Πράξεις τρεῖς
 » μὲ πρόσωπα τρία μόνον. Δράσις φύσεως ὅπως ἰδιαιτέρας, οἰκογε-
 » νειακῆς, οὕτως εἰπεῖν. Ἡ σύγκρουσις τῶν τριῶν ψυχῶν ἐξ ἄλλου
 » σύγκρουσις ἀπλή, ἀλλὰ μεγάλη, ὅπως καὶ ἡ ζωὴ. Αὐτὸ ὅμως
 » ἀρκεῖ εἰς τὸν κ. Π. Γεραλδὸν διὰ νὰ γράψῃ ἓνα ὡραῖον
 » δράμα.»

»Εἶναι ποιητῆς ἐκεῖνος, ποῦ ἔγραψε τὸ ἔργον αὐτὸ, ποιη-
 » τῆς, ὁ ὁποῖος γνωρίζει τὴν εὐγλωττίαν τῶν ἀρμονικῶν μεταφορῶν,
 » ὁ ὁποῖος ἐντέφθη ἐπὶ πολὺ τὸ θέμα του καὶ ὁποῖος εἶναι ἓνας
 » λεπτὸς ψυχολόγος.

ΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ "ΕΝΦΟΡΜΑΣΙΟΝ",

» Ὁ κ. Ἀντουὰν, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε τὸν μεγαλῆτερον θαυμασμὸν
 » διὰ τοὺς "ἈΡΓΥΡΟΥΣ ΓΑΜΟΥΣ", ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ, κα-
 » τὰ τὴν κρίσιν του, ἓνα ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων δραμάτων τῆς νέας Δρα-
 » ματικῆς Γενεᾶς, δὲν ἀποκρύπτει, εἰς τὴν "Ἐνφορμασίον", ὅτι δὲν ἔ-
 » τρεφε καὶ τόσον καλὰς διαθέσεις ἐναντι τοῦ νέου ἔργου τοῦ κ. Γεραλ-
 » δὸν καὶ τοῦτο, διότι κατ' ἀρχὴν δὲν τοῦ ἀρέσουν ὅπως διόλου τὰ Δρά-
 » ματα τὰ Ἑρωτικά. Ἐκτιμᾷ ἐν ταῦτοις, λέγει, μέσα εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ
 » τὸν ἐξαιρετικὰ εὐγενῆ σκοπὸν, τὸν ὁποῖον ὁ συγγραφεὺς ἐπεδίωξε, ἐ-
 » πιτυχῶν νὰ ἐπιναφέρῃ εἰς τὸ ἔργον του ὅλα τὰ δραματικὰ ἐκεῖνα
 » στοιχεῖα τῆς κλασικῆς ἀπλότητος. Καὶ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θαυμάζει ἀ-
 » νεπιφυλάκτως, εἶναι ἡ τελειότης, ἡ ὡραία εὐλογισία, ἡ χάρις καὶ ἡ
 » λεπτότης τοῦ διαλόγου.

ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ “ΕΚΚΛΑΙΡ,”

‘Ο κ. Λουνιέ Πῶ, ἰδρυτῆς καὶ διευθυντῆς τῆς «MAISON NTE Δ’ ΕΒΡ» (Οἴκου θεατρικοῦ ἀντιπλῶου τῆς «Κομεντί Φρανσέζ») δηλώνει ὅχι ἄνευ κάποιας πικρίας εἰς τὴν «Ἐκκλαίρ»:

- » Ἴδου ἓνα ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐδημιούργησε μία καλλιτέχνης! Ἔνα ἔργον εἰς τὴν «Κομεντί—Φρανσέζ!» Μεταχειρίζομαι ἐξεπίτηδες τὴν λέξιν αὐτὴν. Τὸ περιστατικὸν αὐτὸ εἶναι πολὺ σπάνιον μέσα εἰς τὸν θεατρικὸν αὐτὸν Οἶκον, ἐκτὸς θεοδικίως τοῦ καταλόγου τῶν ἀρχαίων ἔργων. Μία καλλιτέχνης! Ἔνα ἔργον! Ἐὰν τὸ ἔργον αὐτὸ ἐπαίξετο εἰς τὴν «Μαιζὸν ντὲ λ’ ἐδρ», δὲν θὰ ἐξεπληττόμην.
- » Ἄς εὐαρεστηθῇ ὁ συγγραφεὺς νὰ δεχθῇ τὴν φράσιν μου αὐτὴν ὡς ἓνα κομπλιμὰν καὶ ἄς μοῦ τὴν συγχωρήσῃ.

ΚΡΙΣΕΙΣ κ. ΑΔΟΛΦΟΥ ΜΠΡΙΣΣΟΝ

Διὰ τὸν κ. Ἄδ. Μπρισσὸν τὸ δρᾶμα αὐτὸ—τὸ κατ’ ἐπίφασιν πολὺ ἀπλοῦν, κατὰ δάθος ὅμως πολὺ σύνθετον—ἔχει γραφῆ ἐπὶ τῇ θάσει παρατηρήσεων θαυμάτων καὶ παρμένων ἀπὸ τὴν ζωὴν. Καὶ ἐπιλέγει:

- » Εἶται μία πατελογραφία μὲ χρώματα ἀνοιχτά, ἀλλὰ ἰσχυρά. Ἐκείνοι, πῶς ζητοῦν εἰς τὸ θέατρον κάτι τι ἄλλο, πρὰ μίαν ἀπλὴν διασκεδάσιν—κάποτε θάναστον—θὰ δοκιμάσθω ἀπὸ τὸ ἔργον αὐτὸ μίαν ἀληθινὴν εὐχαρίστησιν».

ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ “ΖΟΥΡΝΑΛ ΝΤΕ ΝΤΕΜΠΛΑ,”

‘Ο κ. Ἐρρίκος Μπιντοῦ παρατηρεῖ ὅτι τὰ σκηνικὰ πρόσωπα ἔχουν τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ ἀποκαλύπτουν τὴν σκέψιν των μέχρι θάθους. Θὰ ἔλεγε κανεὶς, ὅτι δὲν ζοῦν παρὰ διὰ νὰ μᾶς διδάσκουν καὶ ὅτι ὁλόκληρος ἡ ψυχὴ των εὐρίσκεται εἰς τὴν πρώτην σειρὰν τῆς σκηνῆς φωτιζομένη ὑπὸ τῶν προσκηνίων λαμπτήρων:

- » Ἀντιθέτως ὁ κ. Γεραλδὴ ἠδυνήθη νὰ διαφυλάξῃ μέσα εἰς τὴν σκέψιν τῶν σκηνικῶν προσώπων του τὰ ἥσυχα καὶ σκιερὰ οὕτως εἰπεῖν ἐκεῖνα σημεῖα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα διέρχεται καὶ ἐντρυφᾷ ἡ ἀληθινὴ ζωὴ τοῦ πνεύματος. Μέσα εἰς τὸ θέατρόν του, καθὼς ἐν τῇ πραγματικότητι, ὁ λόγος δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἓνα σημεῖον διαλείπον, ἀβέβαιον, κάποτε ἀπατηλόν, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐκδηλώνεται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ ρεῦμα, τὸ συνεχές, βαθὺ καὶ σύνθετον τῶν αἰσθημάτων. Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ὁ διάλογός του εἶναι γραμμένος ἐπὶ δύο στοίχων, ἐπὶ δύο γραμμῶν: Μία γραμμὴ, εἰς τὴν ὁποῖαν αἱ λέξεις εἶναι κατ’ ἀποστάσεις καὶ κάτω ἀπ’ αὐτὴν μία ἄλλη λευκὴ, τῆς ὁποῖας συμπληροῦμεν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι τὰ κενὰ μὲ πᾶν ὅ,τι μαντεύομεν διὰ μέσου τῶν ἀκουομένων λέξεων. Τὸ λεπτότερον ὅμως πρᾶγμα, πῶς ἴσχυται νὰ προσφέρῃ τὸ

» θέατρον εἶναι ἀκριβῶς τοῦτο, ἤτοι αὐτὴν ταύτην τὴν εἰκόνα τῆς ζωῆς»

Ἐπιλαμβανόμενος δὲ πλέον λεπτομερειακῶς τοῦ ἐν λόγῳ τριπράκτου, ὁ κριτικὸς τῆς «Ζουρνὰλ ντὲ Ντεμπλά» διαπιστώνει ὅτι ὁ κ. Γεραλδὴ, ἂν καὶ φαίνεται ὅτι γράφει ἓνα δρᾶμα ἀναλύσεως ψυχολογικῆς, ἐν τούτοις ἔχει γράψῃ ἓνα ποίημα:

- » Τὸ δρᾶμα τοῦ ὑπακούει εἰς τοὺς ρυθμοὺς τῆς λύρας. Ἡ ὑπόθεσις συνίσταται ἀπὸ ἀληθείας παγκοσμίου. Τὸ πάθος αὐτὸ, τὸ ὁποῖον ἐλκύει ἀκαταμάχητα, ἐξ ἀγνώστων, τὸν ἓνα πρὸς τὸν ἄλλον, ἔχει τὴν ὠραιότητα μύθοιο. Τὰ πρόσωπα ὑπακούουν εἰς Νόμους Αἰ ψυχικαὶ συγκινήσεις τῆς Ἑλένης εἶναι ἀποτέλεσμα ἐπιταγῆς τῶν Νόμων τούτων, τόσον ἐπακριδῆς, ὅσον καὶ ὁ σάλος τῆς θαλάσσης καὶ ὁ σχηματισμὸς τῶν νεφῶν τῆς τῶν ἀντιστοίχων τοιούτων.
- » Ἡ σύνθεσις μάλιστα τοῦ ἔργου, καθ’ ἣν τὸ τέλος ἐπαναφέρει τὴν ἀρχὴν ἔχει τὴν μορφήν «Pantoom ἢ Rondo,, (1). Ἦδη εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ γάμου τῆς, ἡ Ἑλένη, ἂν καὶ ἀγαπῶσα τὸν Ἐρρίκον, εἶχε παρατηρήσει ὅτι ἠγάπα καὶ ἓνα ἄγνωστον, ὅπως τὸ παρατηρεῖ καὶ ἡ ἴδια εἰς τὴν τρίτην πράξιν, ὅπου ἐκδηλώνει τὸν ἔρωτά της εἰς τὸν Χιαλάγγ. Ἐὰν εἶχε κάμει αὐτὴν τὴν δευτέραν ἀποκάλυψιν, ὅχι τὴν προτεραίαν, ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον τῆς φυγῆς της, ὁλόκληρος ἡ ἱστορία τοῦ γάμου της θὰ ξαναἤρχιζε».

ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ “ΚΡΙ ΝΤΕ ΠΑΡΙ,”

Τὸ «Κρί ντὲ Παρί» κρίνει ὅτι ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἓνα ἔργον, πολὺ εὐγενές, πολὺ ἀπλοῦν, πολὺ προσωπικόν:

- » Μία τραγωδία γυμνοτέρα ἀκόμη ἀπὸ ἐκεῖνας τοῦ Ρακίνα, δοθέντος ὅτι ὁ συγγραφεὺς κατήργησεν ὅχι μόνον τὰ βοηθητικὰ νεύματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔχει κατακλυσθῆ ἡ νεωτέρα μας «Κομεντί», ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς παίζοντας τὸν ρόλον τοῦ ἐκμυστηρευτοῦ τοῦ κλασικοῦ θεάτρου».

Καὶ τὸ «Κρί ντὲ Παρί», μετὰ τὴν παρατήρησιν, ἣν κάμνει ὅτι τὸ «ΠΟΙΑ ΗΤΑΝ Ἡ ΑΓΑΠΗ ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΥΟ;» μολονότι δὲν εἶνε γραμμένον εἰς στοίχους, ἐν τούτοις ἀποτελεῖ ἓνα ποιητικὸν δημιουργήμα—τὸ παρατηρεῖ αὐτὸ, λέγει, εἰς τὴν τελείαν ἁρμονίαν τῆς γλώσσης καὶ εἰς τὴν ὑπέροχον ὠραιότητα τῶν εἰκόνων—προσθέτει, ἄγνωστον μέχρι τῆς στιγμῆς, λεπτομέρειαν: «Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος,

Σημ. (1) Εἶδη μουσικῶν μελῶν, εἰς τὰ ὁποῖα τὸ τέλος ἐπαναφέρει τὴν ἀρχὴν.

διὰ τὸν ὁποῖον ὁ κ. Γεραλδὴ ἐξήγησεν ἀπὸ τὴν «Κομεντί Φρανσαίξ» ὅπως παραδῆ ἐφ' ἅπαξ τὰς παλαιὰς καὶ μακροχρονίους συνηθείας τῆς. Διὰ πρώτην φοράν ἀπὸ τοῦ 1680 αἱ θεατρικαὶ ἀγγελίαι δὲν ἀναφέρουν ὅτι τὸ Δράμα εἶναι ἐν πεζῷ λόγῳ. Ἐνέφεραν μόνον ὅτι τὸ «ΠΟΙΑ ΗΤΑΝ Η ΑΓΑΠΗ ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΥΟ» εἶναι ἓνα δράμα τρίπρακτον καὶ τίποτε ἄλλο.»

ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ κ. ΓΚΑΣΤΩΝ ΣΟΡΜΠΕ ΕΠΙ ΤΩΝ ΥΠΟΔΥΘΕΝΤΩΝ ΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΡΟΛΟΥΣ ΗΘΟΠΟΙΩΝ, ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΕΝ ΤΗ «ΚΟΜΕΝΤΙ ΦΡΑΝΣΑΙΖ».

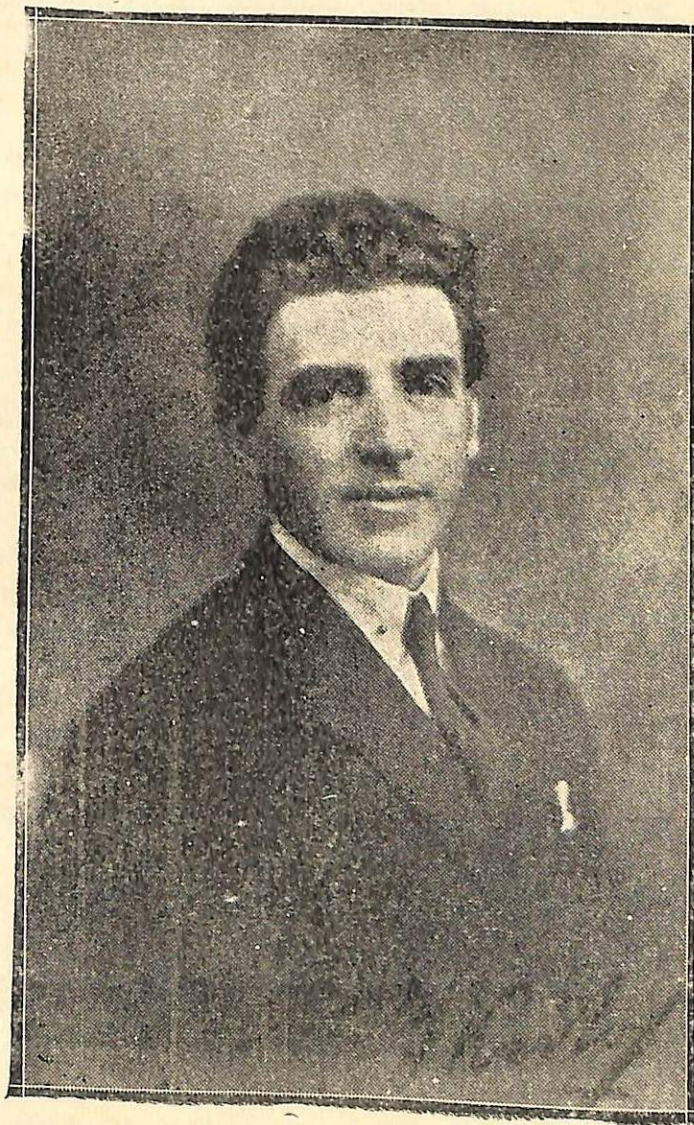
«Ἡ κ. Πιερά, ἡ ὁποία ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου ἐθεωρεῖτο ὡς μία ἀπὸ τὰς ἱκανοτέρας καὶ ἀρτιωτέρας ἠθοποιούς τοῦ νεωτέρου Δραματολογίου, μ' αὐτὸν τὸν ρόλον τῆς Ἑλένης, ρόλον φύσεως ἀπλῆς καὶ συνθέτου ἐν ταύτῳ, ἐξισώθη πρὸς τὰς μεγαλειτέρας τοιαύτας. Τὸ θέλημα τῆς, τὸ τόσο λεπτὸν, τὸ τόσο μεμετρημένον, τὸ τόσο ἐξυπνον διαλύεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ἐπαφήν του μὲ τὸ γεννώμενον πάθος, διὰ νὰ ἀφίση ἔπειτα τὴν θέσιν του εἰς μίαν καλλονὴν γυμνὴν πλέον, μίαν καλλονὴν ἀναμμένην ἀπὸ τὴν ἰσχυροτέραν ἐρωτικὴν φλόγα.»

Καὶ διὰ τὴν ἐπιτυχὴ ἰσορροπήσιν τοῦ ὅλου ἔργου δὲν ἀπηγεῖτο παρὰ τῆ συμπαίκτη τῆς τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ ὄριμον, ἀνεπτυγμένον καὶ καθ' ὅλα τελειοποιημένον ἄλαντον τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου.

Ὁ τρίτος ρόλος δὲν ἦτο ἀναμφιβόλως ὁ εὐκολώτερος, οὔτε ἀπὸ ἀπόψεως συνθέσεως, οὔτε ἀπὸ ἀπόψεως ἐκτελέσεως. Καὶ ὅμως ὁ κ. Ἐρβὲ διέθεσε κατ' αὐτὸν, σύμφωνα μὲ τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα αὐτὸς γνωρίζει, μίαν τοῦτ' αὐτὸ νεανικὴν ὀρμὴν.

Ἄλλὰ ἐὰν τὸ «ΠΟΙΑ ΗΤΑΝ Η ΑΓΑΠΗ ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΥΟ», ἀποβαίνει οὕτω ἀπὸ ἀπόψεως τέχνης κλασικόν, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς κεντρικῆς ἠθικῆς ιδέας του ἀναδεικνύεται ἀφθαστον, χαρακτηριστικόν, τὸ ὁποῖον τὸ διαστέλλει βαθύτατα ἀπὸ τὰ λοιπὰ σαχλά, ἀνόητα ἢ καὶ ἔμφυλα πολλάκις ξένα θεατρικὰ ἔργα τῶν τελευταίων χρόνων, ἐφ' ᾧ καὶ ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι θέλει ἀποτελέσει πολύτιμον ἀπόκτημα παντὸς Ἑλληνος καὶ πάσης Ἑλληνίδος.

Ἰωάν. Κόντος

“ΠΟΙΑ ΗΤΑΝ Η ΑΓΑΠΗ ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΥΟ,,

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

Σαλόνη. Ἀπὸ τῆ μιᾶ μεριά θερμάστρα κτιστή, ἀπὸ τὴν ἄλλῃ θύρα ἀνοικτὴ, βλέπουσα σὲ πάρκο ἑνθμοῦ Γαλλικοῦ.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Ἐρρίκος, κατόπιν Ἑλένη,

Τὸ δωμάτιον εἶναι κενόν. Ὁ Ἐρρίκος εἰσέρχεται ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ πάρκου. Κρατεῖ γράμματα στὸ χέρι του.

ΕΡΡΙΚΟΣ. προχωρῶν πρὸς τὸ γειτονικὸν δωμάτιον. Εἶσαι αὐτοῦ Ἑλένη; Σταματᾶ εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας. Τὸ πρόσωπον, πρὸς τὸ ὁποῖον ἀπευθύνεται, ὁ θεατῆς οὔτε τὸ βλέπει οὔτε τὸ ἀκούει. Μετὰ τινα χρόνον. Ἀκριβῶς σοῦ τὸ ἔφερνα. Πηγαίνει καὶ δίδει ἓνα μέρος τῶν ἐπιστολῶν, ποῦ κρατεῖ στὸ χέρι του εἰς τὸ πρόσωπον, ποῦ δὲν φαίνεται. Ἐπανέρχεται. Εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας. Ὅχι σπουδαῖα πράγματα. Κατεβαίνει ἀνοίγων τοὺς φακέλλους, ποῦ κρατεῖ. Ὑψώνει τὴν φωνήν. Ἄ! μιὰ ἐπιστολὴ ἀπὸ τὴν μαμᾶ!

ΕΛΕΝΗ. ἢ ὁποῖα ἐξακολουθεῖ νὰ μὴ φαίνεται, ἀλλὰ ἢ ὁποῖα τῶρα ὑψώνει τὴν φωνήν. Ἀπὸ τὴν μητέρα σου; Τί κάνει; Ὁ Ἐρρίκος, ὁ ὁποῖος ἀναγινώσκει, δὲν ἀπαντᾶ. Ἐκείνη ἐμφανιζομένη τότε εἰς τὸ πλαίσιον τῆς θύρας. Εἶναι καλὰ; Πλησιάζει πρὸς τὸν Ἐρρίκον. Μπορῶ;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Τί κουταμύρες; διάβασε!

ΕΛΕΝΗ. Στάσου ἴσια! Καὶ στηριζομένη ἐπάνω του ἀναγινώσκει τὴν ἐπιστολὴν συγχρόνως μὲ αὐτὸν.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Σκέπτεται λέει νάρθη τὸν προσεχῆ χειμῶνα, γιὰ νὰ περάσῃ μερικὲς ἡμέρες μαζί μας. . . .

ΕΛΕΝΗ. Ἀφισέ με λοιπὸν νὰ διαβάσω! Μετὰ τινα χρόνον. Ἀναγινώσκουν. Ἐκεῖνος θέλει νὰ στρέψῃ τὴν σελίδα Στάσου! Μετὰ τινα χρόνον. Γύρισε! Ἐκεῖνος στρέφει τὴν σελίδα. Ἀρχίζουν πάλιν νὰ ἀναγινώσκουν. Μετὰ τινα χρόνον. Φαίνονται μειδιῶντες ταυτοχρόνως μὲ τὸ αὐτὸ μειδιάμα καὶ εἰς τὸ ἴδιο ἀκριβῶς

μέρος τῆς ἐπιστολῆς. Τέλος ἐκείνη ἀποσύρεται ἀπὸ τὸν ὄμιόν του, ἀλληλοπαρατηροῦνται μὲ ὕφος τρυφερὸν καὶ γεμάτο ἀπὸ εὐτυχίαν. Εἶναι χαριτωμένη ἔτσι ποῦ γράφει.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Καὶ σένα τι σοῦ γράφουν;

ΕΛΕΝΗ. Ἄ! τίποτε! Ἡ Μάρθα στενοχωρεῖται, λέει, ἡ Κατίνα παραπονεῖται πῶς ὁ καρὸς εἶναι ὑγρὸς, καί.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ὡστε δὲν ἔχομε πάλι εἰδήσεις ἀπὸ τὴν ἀδελφή σου;

ΕΛΕΝΗ. Ξέρεις δὰ ὅτι ἡ Ἰωάννα δὲν γράφει ποτέ.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Προσκάλεσέ την νὰ περάσῃ μερικὲς ἡμέρες μαζί μας, τώρα, ποῦ θάρθῃ κι' ἡ μαμά. *Καὶ ἐνῶ ἐκεῖνος ἀποπειρᾶται νὰ διαβάσῃ καὶ πάλιν, ἐκείνη πλησιάζουσα.*

ΕΛΕΝΗ. Στάσου ἴσια!

ΕΡΡΙΚΟΣ. *ἀνεγείρομαι διὰ νὰ σταθῇ ἴσια.* Μὰ ἐπὶ τέλους μὲ στενοχωρεῖς Ἐλένη. . . . Τώρα λέγε! θέλεις νάρθῃ ἡ ἀδελφή σου;

ΕΛΕΝΗ. Ἐ! βέβαια!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἀληθινὰ τὸ θέλεις;

ΕΛΕΝΗ. Ὑπὸ τὸν ὄρον ὅμως νὰ τὸ θέλεις καὶ σύ.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Θεέ μου! πῶς ἀπεχθάνομαι αὐτὲς τῆς ἀπαντήσεως! Ἐπὶ τέλους ἐσὺ δὲν ἔχεις δική σου γνώμη;

ΕΛΕΝΗ. Ἐ! τί νὰ σοῦ πῶ, δὲν ἔχω. Ἀποφάσισε σὺ κι' ἐγὼ συμφωνῶ ἐκ τῶν προτέρων.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐν τούτοις ἐγὼ θὰ προτιμοῦσα νὰ μοῦ ἐπέβαλες ἐσὺ τὴ γνώμη σου στὸ προκείμενο. Ἐπὶ τέλους τὸ βρίσκω ἀνιαρὸν τὸ νὰ ἐπιβάλῃ κανεὶς πάντοτε τὴ δική του τὴ γνώμη. Σὲ βεβαίω! Ἐγὼ δὲν θέλω νὰ μὲ εὐχαριστήσῃς ἐσὺ. Προτιμῶ νὰ σοῦ κάμω ἐγὼ εὐχαρίστησι εἰς τὸ ζήτημα αὐτό.

ΕΛΕΝΗ. Ἐ! λοιπόν, ἄς τὴν προσκαλέσωμε!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ξέρεις τι ὕφος ἔχεις τώρα, Ἐλένη; Τὸ ὕφος ἀνθρώπου, ποῦ ἀνιᾶ εἰς τὰ λεγόμενα.

ΕΛΕΝΗ. Εἶσαι ἀνόητος!

ΕΡΡΙΚΟΣ. *Τὴν ἀσπάζεται.* Ἄ! ἐξέχασα νὰ σοῦ πῶ κάτι. Ὁ Χιαλάγγ μοῦ τηλεφώνησε πῶς θάρθῃ λέει, πρὸ τοῦ γεύματος γιὰ νὰ σὲ ἰδῇ.

ΕΛΕΝΗ. Ἐμένα; Ἐμένα θάρθῃ νὰ ἰδῇ;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ναί! Τὸ καθώρισε καλά! θὰ ἤθελέ, λέει, νὰ μᾶς προσφέρῃ ἓνα δεῖπνο μιὰ ἀπὸ αὐτὲς τῆς βραδυῆς. . . . Τοῦ ἀπήντησα ὅτι θὰ σ' εὔρισκε ἐδῶ πρὸς τὸ βράδυ-βράδυ.

ΕΛΕΝΗ. Γιατί τοῦ τὸ εἶπες αὐτό; Δὲν ἔχω καμμιά διάθεσι νὰ ἰδῶ τὸν Χιαλάγγ ἐγὼ! Μόλις προχθὲς μοῦ ξαναῆρθε!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Συγγνώμη! Ἐνόμιζα ὅτι ἡ ἐπισκέψεις του σ' εὐχαριστοῦσαν. Ἄλλως τε νομίζω σ' εὐχαριστοῦσαν μέχρι σήμερον.

ΕΛΕΝΗ. Ναί! ἀλλὰ ὄχι δὰ καὶ τρεῖς φορὲς τὴ βδομάδα. Δὲν μ' ἀρέσουν οἱ ἄνδρες, ποῦ ἔχουν τὸ ἐπιβλητικὸν ὕφος αὐτοῦ τοῦ κυρίου.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ξέρεις δὰ ὅτι ἐγὼ δὲν θέλω νὰ πλήττῃς. Μιὰ εὐκαιρία παρουσιάσθηκε, γιὰ νὰ περάσῃς μιὰ ὥρα εὐχάριστα. Τὴν ἄρπαξα. Δὲν ἐφантаζόμουνα ποτέ ὅτι ἡ εὐκαιρία αὐτὴ θὰ σοῦ ἦταν δυσάρεστη. Ἐξ ἄλλου ξέρω ἐκ πείρας ὅτι κάθε φορὰ, ποῦ θὰ περάσῃς τὸ ἀπόγευμα ὀλομόναχῃ, τὸ βράδυ δὲν ἔχεις διάθεσιν,..... Ἐάν, ἐννοεῖται, τὸ παρετήρησα καλά..... Τί γίνονται, καλέ, ἡ γειτόνισσές σου, ἡ Κα Κλειώ, ἡ Κα Μελομένη;

ΕΛΕΝΗ. Μὲ στενοχωροῦν! μοῦ κάνουν κόπον! Ἐξ ἄλλου ξέρεις καμμιά γυναῖκα δὲν μοῦ εἶναι εὐχάριστη.....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἀναγνωρίζω ὅτι ὑπάρχουν λίγες γυναῖκες, ποῦ μποροῦν νὰ εἶνε εὐχάριστες. Ἀλλὰ τέλος πάντων, γιὰ νὰ μιλήσῃ κανεὶς γιὰ μερικὰ μικροπράγματα, μὸδες καὶ τὰ λοιπὰ....

ΕΛΕΝΗ. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὰ μικροπράγματα αὐτὰ μοῦ κάνουν κάπου—κάπου ἐνδιαφέρον.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἄ! ὄχι! ἐγὼ δὲν ἐννοῶ νὰ σὲ μεμφθῶ γι' αὐτό!

ΕΛΕΝΗ. Ὅπωςδήποτε, τὸ θέμα αὐτὸ δὲν μοῦ κάνει κόπον. Ἐγὼ ἄλλως τε δὲν διύσχυρίζομαι ὅτι εἶμαι ἀπηλλαγμένη ἀπὸ αὐτὲς τῆς μικροαδυναμίας. Ἐξ ἄλλου ἔχουν κι' αὐτὲς τὴ θέσι τους μέσα στὴ ζωὴ. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μὲ ἀποκαρδιώνει ἀληθινὰ εἶναι τὸ νὰ μιλῶ γιὰ λοῦσα μὲ γυναῖκες. Ἐνῶ τὸ νὰ μιλῶ γιὰ τὸ ἴδιο πράγμα μὲ ἓνα ἄνδρα, μὲ σένα π. χ., αὐτὸ μοῦ κάνει εὐχάριστησι.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Καὶ ὅμως μοῦ κάνεις τὴν παρατήρησι πολλές φορὲς ὅτι δὲν ἔχω γούστο.

ΕΛΕΝΗ. Ἀπεναντίας λαμβάνω πολὺ ὑπ' ὄψι μου τὴν κριτικὴ σου εἰς τὰ ζητήματα τοῦ γούστου. Ἀλλὰ θέλω νὰ σοῦ πῶ ἄλλο: Ἐχεις γούστο, ἀλλὰ τὸ γούστο σου εἶναι βραδύ. Δὲν καταλαβαίνεις πολλὰ πράγματα ἀπὸ τὰ καινούργια μου φορέματα. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς καὶ δὲν θέλεις—ἄπαξ καὶ τὰ φορέσω—νὰ τὰ βγάλω ἔπειτα ἀπὸ πάνω μου. Μοιάζεις μ' ἐκείνους, ποῦ δὲν εἶναι μουσικοὶ καὶ οἱ ὁποῖοι δὲν μποροῦν νὰ ἀρέσκωνται παρὰ μόνον εἰς τὰ στερεότυπα.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Δὲν αἰσθάνομαι ἀληθινὰ ἥσυχο τὸν ἑαυτό μου, παρ' ὅσον μόνον ὅταν εὐρίσκωμαι ἐνώπιον ἐκείνου, ποῦ ξέρω. Ἐξ ἄλλου ἐπίτρε-

ψέ μου τὴν ἀδυναμία νὰ μὴ κουράζωμαι καὶ τόσο ἐύκολα ἀπ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀγαπῶ. **Τὴν φιλεῖ.**

ΕΛΕΝΗ. Ἀφοῦ ἐμένα τὴν ἴδια ἔκαμες τόσο καιρὸν νὰ μὲ καταλάβῃς! Τὰ πρῶτα χρόνια τοῦ γάμου μας, θυμᾶσαι; Ὅλο καὶ τσακωνόμαστε!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἦθελες διαρκῶς νὰ χωρίσωμε!

ΚΛΕΝΗ. Καὶ σὺ ἤθελες!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἦσουν τόσο ἀπαισία! Ἀφηνίαζες διαρκῶς σὰν ἄλογο!

ΕΛΕΝΗ. Ὑπεράσπιζα τὰ γούστα μου, τὴν προσωπικότητά μου! Ἦσουνά τόσο τυραννικὸς!...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Σ' ἀγαποῦσα, καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς δὲν ἀνεχόμουνά τὸ νὰ μὴ μοῦ μοιάζης σὲ ὅλα.

ΕΛΕΝΗ. Τὶ σκηνὲς ὅμως! Θυμᾶσαι; Τὶ καταιγίδες! Καὶ τὸ φοβερὸν εἶναι ὅτι εἴχαμε κάμει γάμον ἐξ Ἐρωτος!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Μὰ ἀκριβῶς αὐτὴ εἶναι ἡ αἰτία, διὰ τὴν ὁποῖαν ἐζητούσαμεν ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον τόσα.... πράγματα! Ἀξιούσαμεν τὸ πᾶν ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον.

ΕΛΕΝΗ. Μιὰ μέρα ἦσουνά τόσο βίαιος, τόσο τρομερὸς, ποῦ ἐπίσταν πῶς θὰ μ' ἐκτυποῦσες!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Καὶ ὅμως εἶχα ἀρκετὴν ἀνατροφὴν!

ΕΛΕΝΗ. Θὰ μ' ἐκτυποῦσες, ἂν δὲν εἶχες, ἔ;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Οὔτε συζήτησις! Ἄγρια!

ΕΛΕΝΗ. Δὲν λυπᾶσαι τίποτε ἀπ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴ;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Μὰ τὴν ἀλήθεια, ὄχι! τί νὰ λυπηθῶ;

ΕΛΕΝΗ. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἦταν μιὰ θλιβερὴ ἐποχὴ αὐτὴ! Εἰς τὸ σπίτι μας δὲν πατοῦσε σχεδὸν κανεὶς... Εἰς τὸν κῆπό μας ἐβασίλευεν ἡ φοβερωτέρα ἀταξία....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐμισοῦσες αὐτὸν τὸν τόπο. Ἐνόμιζες τὸν ἑαυτό σου χαμένο ἐδῶ μέσα!

ΕΛΕΝΗ. Τώρα ὅμως δὲν θὰ μπορούσα νὰ φαντασθῶ καλύτερο μέρος. Ναί! εἶναι καλύτερα τώρα..... Τότε ὅμως ἤμουνά πειδὲ ἔμμορφη, ἔ;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ποτὲ δὲν ὑπῆρξες τόσο ἔμμορφη ὅσον τώρα.

ΕΛΕΝΗ. Δὲν μοῦ λὲς τὴν ἀλήθεια!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ναί. Ἡ καλλονὴ σου ἤνοιξεν ἐν τῷ μεταξὺ, ὅπως ἀνοίγει τὸ λουλοῦδι, ἐπῆρε κατὰ τι τὸ εὐρύτερον, τὸ πειδὲ σύνθετον καὶ τὸ πειδὲ συνειδητὸν συγχρόνως,....

ΕΛΕΝΗ. Ἐκπληττομένη ἀπὸ τὴν τελευταίαν λέξιν. Συνειδητὸν; Τὶ λὲς, καλὲ; Αὐτὸ εἶνε μιὰ μομφή!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Κάθε ἄλλο! Αὐτὸ, ποῦ σοῦ λέω εἶναι πολὺ φυσικόν.

ΕΛΕΝΗ. Τὸ νὰ λὲς ὅτι θὰ εἶμαι ἐντὸς ὀλίγου 30 ἐτῶν εἶναι πρὸς αὐτὸ;..... Αὐτὸ εἶναι τρομερὸν!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Τριάντα ἐτῶν! Αὐτὴ εἶναι ἀπεναντίας ἡ ὡραία ἡλικία τῆς γυναικὸς. Εἶναι ἡ βεβαιότης, ἡ πληρότης, τὸ ἀκρότατον σημεῖον τῆς ἀκμῆς τῆς γυναικὸς.

ΕΛΕΝΗ. Τὸ τέλος τῆς Νεότητος ὅμως,....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐ! ἔστω τὸ τέλος τῆς Νεότητος!..... Ἀλλὰ τῆς ἐγώιστικῆς, τῆς ἀνησυχου, τῆς δυσκόλου Νεότητος,.... Ἡ ἀρχὴ τοῦ Θέρους, τοῦ πλουσίου καὶ ἡσυχου θέρους,.... ἡ ἐφηβικὴ ἡλικία τῆς καρδιάς!.... Δὲν πρέπει ποτὲ κανεὶς νὰ λυπᾶται γιὰ τὸ παρελθόν, ὅταν τὸ παρελθόν αὐτὸ ἐπέρασε καλά. Τὸ λυπηρὸν εἶναι νὰ ἀφίνη κανεὶς τῆς ἡμέρας νὰ χάνωνται. Ἡ εὐτυχεὶς ὅμως ἡμέρες δὲν εἶναι ποτὲ ἡμέρες χαμένες,.... Τὸ κατ' ἐμὲ, τὰ τελευταῖα αὐτὰ χρόνια αἰσθάνομαι ὅτι τῆς εὐτυχισμένης αὐτῆς ἡμέρας τῆς ἔχω μέσα μου καὶ ὅτι τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μοῦ τῆς ἀφαιρέσῃ,.... Ἡμέρες ὀλιγότερον εὐτυχεὶς βεβαίως μποροῦν νὰ ἔλθουν. Ἡ τελευταῖες αὐτῆς ὅμως δὲν θὰ ἐμποδίσουν ποτὲ ἀπὸ τοῦ νὰ ἔχουν ὑπάρξει ἡ πρῶτες. Ξέρεις ἄλλως τε, ὅταν κανεὶς εἶναι πλούσιος, ἔστω καὶ ἀληθινὰ πλούσιος, ἢ μπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ πτωχὸς,....

ΕΛΕΝΗ. Εὐρίσκεις τὸν ἑαυτό σου πλούσιον;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Τὸν ἑαυτό μου; Ναί! Πολὸ πλούσιον!

ΕΛΕΝΗ. Καὶ εὐτυχῆ συγχρόνως;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ναί, πλήρως εὐτυχῆ!.... Σὺ;.... Ἐ, λοιπὸν δὲν ἀπαντᾷς; Ἐσὺ δὲν εἶσαι εὐτυχῆς;

ΕΛΕΝΗ. Ἐ, ναί!....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Σοῦ λείπει τίποτε;

ΕΛΕΝΗ. ὦ! ἀπολύτως τίποτε! Ἐχω πᾶν ὅτι θὰ μπορούσα νὰ ἐπιθυμήσω καὶ ἀκόμη περισσότερον.... Ἐχω..... Ὅταν παραβάλω τὸν ἑαυτό μου πρὸς ἄλλες γυναῖκες, ἢ ἄλλες αὐτῆς σὲ βεβαιῶ, ὅτι μοῦ προξενοῦν οἶκτον.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐὰν δὲν εἶσαι εὐτυχῆς Ἐλένη, πρέπει νὰ ξέρῃς ὅτι παύω νὰ εἶμαι κ' ἐγὼ εὐτυχῆς. Ἡ δική σου ἢ εὐτυχία εἶνε ἀπαραίτητη γιὰ τὴ δική μου!

ΕΛΕΝΗ. Ἀλλὰ σοῦ εἶπα, θεωρῶ κ' ἐγὼ τὸν ἑαυτό μου εὐτυχῆ.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐχεις τίποτε παρῆπιον μαζί μου;

ΕΛΕΝΗ. Μὰ ἀφοῦ σοῦ λέω πῶς εἶμαι εὐτυχισμένη;....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Δὲν μ' ἀγαπᾷς ὅμως πειδὲ, ὅπως πρῶτα, ἔ;

ΕΛΕΝΗ. ὦ! δὲν σ' ἀγαπῶ πειδὲ προφανῶς μὲ τὸν ἴδιο τρόπο,

ποῦ σ' ἀγαποῦσα ἄλλοτε. Ἄλλὰ καὶ ἡ σημερινὴ ἀγάπη μου δὲν εἶναι κατωτέρα τῆς παλαιᾶς.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐξήγησέ μου τὴ διαφορὰ.

ΕΛΕΝΗ. Ἄλλοτε μοῦ προξενούσες κάποιον φόβον. Αἰσθανόμουνα τὸν ἑαυτό μου σὰν ἓνα μικρὸ κοριτσάκι μπροστά σου.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Δὲν τῶξερα αὐτὸ.

ΕΛΕΝΗ. Ἐπαναστατοῦσα τότε. Σοῦ κρατοῦσα κεφάλι. Ἐκαταλάβαινα ὅμως καλὰ ὅτι εἶχες δίκην... Κι' αὐτὸ μ' ἔκανε νὰ σ' ἀγαπῶ καὶ κάτω ἀπὸ τὴν ἐπανάστασί μου.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐνῶ τώρα;

ΕΛΕΝΗ. Ἄ! τώρα, ὄχι μόνο δὲν ἐπαναστατῶ πειὰ, ἀλλὰ καὶ ἐπικροτῶ εἰς τὰ λεγόμενά σου. Ἄλλὰ σημείωσε ὅτι καὶ σὺ ἔπαψες πειὰ νὰ μοῦ ἐμπνέης φόβον. Τώρα σὲ γνωρίζω. Ἐκτὸς τούτου ἀνεπτύχθηκα, βλέπεις, κ' ἐγώ.... Ἐννοεῖς ὅτι ἐξακολουθῶ νὰ πιστεύω ὅτι εἶσαι ἀνώτερός μου, ἀλλὰ μὲ τὴ διαφορὰ ὅτι δὲν αἰσθάνομαι πειὰ τὸν ἑαυτό μου κατώτερον, ὅπως πρῶτα.... Αἰσθάνομαι.... Ὅθι μὲ κοροϊδέψης ἀσφαλῶς τώρα....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Πές το!

ΕΛΕΝΗ. Αἰσθάνομαι νὰ εἴμεθα σχεδὸν ἴσοι.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Δὲν μὲ θαυμάζεις λοιπὸν πειὰ, ἔ;

ΕΛΕΝΗ. *μειδιῶσα αὐτῷ τρυφερῶς* Ὅχι!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Θεέ μου! ἀφοῦ μὲ βλέπεις κάθε μέρα!... Γνωρίζεις τῆς μικρότητές μου τῆς ἰδιοτροπίες μου.... Δὲν μπορῶ νὰ ἐννοήσω γιατί δηλαδὴ μ' ἐθαύμαζες τότε.... Ἐγὼ τοῦλάχιστο δὲν βρῖσκω νὰ εἶμαι ἀνώτερός σου.... Ὑπάρχουν πολλὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα σὺ ἀντιλαμβάνεσαι καλύτερα ἀπὸ μένα.... Ἐγὼ νομίζω μᾶλλον ὅτι ἀλληλοσυμπληροῦμαστε....

ΕΛΕΝΗ. Μὰ εἶμαι λοιπὸν πολὺ ἔξυπνη;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Εἶσαι ἢ ἔξυπνοτέρα γυναῖκα, ποῦ γνώρισα!

ΕΛΕΝΗ. Μὰ αὐτὸ δὲν θὰ πῆ τίποτε! Ἐγὼ θέλω νὰ ξέρω: Εἶμαι πρῶγματι πολὺ ἔξυπνη;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Τὸ δυστύχημα εἶναι μόνον, ποῦ δὲν καλλιεργεῖς τὸν ἑαυτό σου, ποῦ δὲν διαβάξεις λίγο κάπου-κάπου....

ΕΛΕΝΗ. Ναί, τὸ ξέρω αὐτὸ! ἀλλὰ πές μου ἐκεῖνο, ποῦ σὲ ῥώτησα.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Εἰ λοιπὸν εἶσαι! Ναί! εἶσαι πολὺ ἔξυπνη!

ΕΛΕΝΗ. *ἐπιχαρίτως* Αὐτὸ τὸ λές ἀληθινά;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ναί!

ΕΛΕΝΗ. Σ' ἀγαπῶ λοιπὸν! σ' ἀγαπῶ! *ἐπὶ τινὰς στυγμὰς σκε-*

πτικῆ Ναί, εἶναι ἀλήθεια ὅτι σ' ἀγαποῦσα λιγώτερο ἄλλοτε. Καὶ αὐτὸ ἦταν λυτηρό. Τότε δὲν ἀγαπούσαμεν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον....

ΕΡΡΙΚΟΣ. *δλίγον σκυθρωπὸς* Ἄλλὰ.... Σκέπτομαι αὐτὸ ποῦ μοῦ περὶ ὀλίγου.... Μὴ τυχὸν καὶ ἔχεις τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἤρχισα νὰ πέφτω πειὰ, νὰ παρακμάζω;

ΕΛΕΝΗ. Εἶσαι τρελλός!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Πές μου μὲ τι τρόπο μ' ἀγαπᾶς τώρα, δηλαδὴ ἀφότου ἔπαψες νὰ μὲ θαυμάζεις;

ΕΛΕΝΗ. Ἐ, λοιπὸν! μοῦ εἶσαι ἀπαραίτητος! Δὲν μπορῶ νὰ συλλάβω τὴν ἰδέαν τῆς ζωῆς χωρὶς ἐσένα. Αἰσθάνομαι πάντοτε τὴν ἀνάγκην νὰ σοῦ τὰ λέγω ὅλα. Ὅταν ἔχω κάποια συγκίνησι καὶ δὲν εἶσαι καὶ σὺ μαζί, γὰ νὰ τὴ μοιρασθοῦμε, ἢ συγκινήσεις μου αὐτὴ ἀπομένει ἀτελής, ἀόριστη. Ὅταν ὅμως εἶσαι καὶ σὺ παρὼν, ὅλες μου ἢ αἰσθήσεις ἀποκτοῦν μιὰ βεβαιότητα, μιὰ ὀριστικότητα. Αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ εἶσαι καὶ σὺ παρὼν, γὰ νὰ ἐπικυρώσης τὸ αἴσθημά μου..... *φιλεῖ τὰ μαλλιά του μὲ ἀφοσίωσι*. Εἶσαι ὁ μεγάλος μου φίλος....

ΕΡΡΙΚΟΣ. *ὡς ἀποτόμως ἀφυπνισθεὶς* Ὁ φίλος σου;

ΕΛΕΝΗ. Ναί! τι ἔχεις;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Δὲν μοῦ ἀρέσει ἡ λέξις αὐτή!.... Ἀληθινὰ δὲν εἶμαι παρὰ ὁ φίλος σου;

ΕΛΕΝΗ. Ναί! γιατί; Ὁ φίλος, ὁ πνευματικός, ὁ ἠθικός... τέλος πάντων ὁ φίλος... ὁ φίλος μου! Ποιὸ εἶναι, ποῦ σοῦ κτυπάει ἄσχημα στὸ αὐτί;

ΕΡΡΙΚΟΣ. *λαμβάνων αὐτὴν εἰς τοὺς βραχίονάς του* Δὲν εἶμαι τίποτε ἄλλο ἀκόμη;

ΕΛΕΝΗ. ὦ! αὐτὸ δά μοῦ φαίνεται ὅτι ἐτελείωσεν ἀπὸ καιρὸ.... Νομίζω ὅτι ξέρομε καλὰ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον....

ΕΡΡΙΚΟΣ. *ἀλλάσων ὄφιν* Πῶς! τί εἶπες;

ΕΛΕΝΗ. Καλὲ, σὲ πειράζω!... Δὲν καταλαβαίνεις;

ΕΡΡΙΚΟΣ. *σοβαρῶς σκεπτόμενος* Εἶμαι ἴσως πολὺ αὐστηρὸς.... Ὅθι βρῖσκης ἴσως τῆ ζωῆ μας πολὺ λιτή, πολὺ μονότονη.... Βλέπομε λίγους φίλους, πάντοτε τοὺς ἰδίους....

ΕΛΕΝΗ. Ὑποθέτεις ὅτι ἔχω γοῦστα πολὺ κοσμικά;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἀνέκαθεν εἶχα τὴ γνώμη ὅτι θὰ ἔπρεπε κανεὶς νὰ εἶναι λίγο περιορισμένος, νὰ περιβάλλεται ἀπὸ κάποια σύνορα, νὰ μὴ γνωρίζη ποτὲ παρὰ πολὺ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον γνωρίζει καὶ τοῦτο γὰ νὰ ἠμπορῆ νὰ ἀγαπᾶ περισσότερον. ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀγαπᾶ..... Ἄλλὰ τέλος....

ΕΛΕΝΗ. Γνωρίζω τῆς ιδέες σου...Ξέρεις καλά ὅτι ἔχω καὶ ἐγὼ τῆς ἰδies....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Εἶσαι βεβαία γι' αὐτό; Ἐγὼ τοῦλάχιστο καταβάλλω κάθε φορά τόση ἐπιμονὴ γιὰ νὰ σὲ πείσω!... Ἴσως φθάνεις ἐπὶ τέλους νὰ πεισθῆς κατόπιν κοπώσεως.... Πρὸ ὀλίγου μῶλις μοῦ μιλοῦσες γιὰ τὰ 30 χρόνια σου, ὡς ἐάν εὕρισκες ὅτι ἡ ζωὴ σου δὲν εἶναι ἀκόμη ἀρκετὰ συμπληρωμένη....

ΕΛΕΝΗ. Ἀστειεύομυνα.....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Πολλοὶ ἄνδρες ἔχουν γνώμη διαφορετικὴ ἀπὸ τὴ δική μου. Παρατήρησε περίξ μας. Πόσες καρδιές δὲν ὑπάρχουν, ποῦ εὐρίσκουν ὅτι δὲν ἱκανοποιήθησαν, ποῦ εἶναι ἀνυπόμονες νὰ ξαναρχίσουν τὴ ζωὴ τους!... Πόσες μοιχεῖες!... Πόσα διαζύγια....

ΕΛΕΝΗ. Λὲς γι' αὐτὴ τὴ φτωγὴ Ἀντουανέττα; Αὐτὴ ὅμως ἔχει δίκιο. Ὁ ἄνδρας τῆς δὲν τὴν ἀγαποῦσε καθόλου....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἄλλ' οὔτε κι' αὐτὴ δὲν τὸν ἀγαποῦσε!

ΕΛΕΝΗ. Αὐτὴ τὸν ἀγαποῦσε ἄλλοτε.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Κι' αὐτὸς τὴν εἶχε λατρεύσει, ὡς κόρην.... Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι οὔτε ὁ ἓνας οὔτε ὁ ἄλλος ἤξεραν νὰ διατηρήσουν τὸν ἔρωτά τους, ἂν καὶ ἔρωτα φλογερὸν, καὶ νὰ τὸν ἐγκλιματίσουν μέσα στὴ συζυγικὴ ζωὴ.... Ὁ γάμος εἶναι κατὶ τι δύσκολον. Εἶναι ὅλως διόλου μιά τέχνη.... Τὸ ν' ἀγαπιῶνται ἐκ προκαταβολῆς δύο ἄνθρωποι εἶναι, μὰ τὴν ἀλήθεια, κατὶ τι ἀπλοῦν. Καὶ τοῦτο, διότι δὲν γνωρίζονται ἀκόμη. Τὸ πρόβλημα εἶναι νὰ ἐξακολουθοῦν νὰ ἀγαπιῶνται καὶ ὅταν θὰ γνωρισθοῦν.... Τότε δὲν ὑπάρχει πειὰ μάσκα.... Δὲν ὑπάρχει ἀπάτη. Ὁ ἔρωτας, τὸν ὁποῖον ἀπαιτεῖ τότε ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον, πρέπει νὰ τὸν ἀξίζη Ἡ Ἀντουανέττα νομίζει ὅτι ὁ ἔρωτας καὶ ἡ Εὐτυχία εὐρίσκονται μακριά, — δὲν ξέρω κι' ἐγὼ ποῦ, — καὶ ὅτι πρέπει νὰ τρέξη κανεὶς γιὰ νὰ τὰ φθάσῃ.. Οἱ περιηγηταί, οἱ ὁποῖοι ἐγγώρισαν τὰ θαυμασιώτερα μέρη τοῦ κόσμου, προτιμοῦν μῶλα ταῦτα τὸν οὐρανὸν τῆς γενετείρας των....

ΕΛΕΝΗ. Γιατὶ μοῦ ἐπαναλαμβάνεις ὅλα αὐτά; Εἶχα πάντοτε τὴν ἴδια γνώμη κι' ἐγὼ....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ὅμιλῶ γιὰ νὴν ψυχὴ, ποῦ δὲν ἱκανοποιεῖται, καθὼς προσεῖπα.

ΕΛΕΝΗ. Τὶ ὥρα εἶναι;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Παρατήρησέ με λίγο στὰ μάτια.... Εἶσαι κουρασμένη;

ΕΛΕΝΗ. Ἀπὸ τί λοιπόν;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἀπὸ μᾶς! ἀπὸ μένα!

ΕΛΕΝΗ *τρυφερῶς*. Γέρο μου, *ἐναγκαλιζονται*. *Μετά τινος στιγ-*

μᾶς Τὴν ἰδέα νὰ καθίσης νὰ πῆς σ' αὐτὸν τὸν κύριον Χιαλάγγ νὰ μοῦρθη πάλι ἀπόψε!....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐμπρὸς τώρα, καλά!

ΕΛΕΝΗ. Τὸν βρίσκω φορτικὸν αὐτὸν τὸν κύριον.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Τοῦ εἶχαμε κάμει χίλιες παρακλήσεις γι' αὐτό!

ΕΛΕΝΗ. Ἀκριβῶς! Ἐσὺ δὲν ἔχεις ποτὲ ἓνα μέτρο! Ὅταν ἓνας ἄνθρωπος σοῦ ἀρέσῃ, δὲν ἐννοεῖς πειὰ νὰ περάσῃς μακριὰ ἀπ' αὐτὸν.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Οἱ ἄνθρωποι τῆς ἀξίας τοῦ Χιαλάγγ δὲν εἶναι πολὺ συνειδησμένοι!

ΕΛΕΝΗ. Μὰ ἔχει ἀληθινὰ τόση ἀξία;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Τοῦ λείπει λίγο ἢ βαθύτης, πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον παρατηρεῖται εἰς τοὺς περισσοτέρους τῶν ἀνθρώπων τῆς δράσεως. Ἄλλὰ εἶναι θαῦμα θάρρους καὶ ἀποφασιστικότητος. Εἶναι ἓνας ἀρχηγός! Αὐτὸ εἶναι ἀναμφίβηλον.

ΕΛΕΝΗ. Ἄλλὰ ἔχει παρὰ πολὺ τὸ ὕφος ἀνθρώπου, ποῦ τὸ ξέρει αὐτό. Οἱ ἄνδρες δὲ, ποῦ ἔχουν τόση πεποίθησι στὸν ἑαυτὸν τους κινδυνεύουν πολὺ νὰ σπάσουν καμμιά μέρα τὰ πλευρά τους....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἄλλὰ γιατί τόσον ἀποτόμως αὐτὴ ἢ αὐστηρότης ἀπέναντι τοῦ Χιαλάγγ;

ΕΛΕΝΗ. Μοῦ κάνει κόπον ἐπὶ τέλους μ' αὐτὴ τὴν αὐτοπεποίθησί του καὶ μ' αὐτὴ τὴν κατηγορηματικότητά, ποῦ κρίνει ἀνθρώπους καὶ πράγματα. Ἐσὺ εἶσαι πολὺ μειοψύχων ἀπέναντί του. Προχθὲς σᾶς παρατηροῦσα συζητοῦντας τοὺς δύο. Εἶχε τὸ ὕφος ἀνθρώπου, ποῦ ἐδέσποζεν ἐπὶ σοῦ. Καὶ ὅμως ἔχω τὴν ἰδέαν, πῶς εἶχες δίκιο ἐσὺ.....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἡ ἐπιχειρηματολογία του ἐν τούτοις δὲν ἦταν ἐστερημένη ἀξίας....

ΕΛΕΝΗ. Ἀδιάφορον. Ἐγὼ τοῦλάχιστο δὲν θέλω νὰ ἔχῃς τὸ ὕφος ὅτι συνθηκολογεῖς μαζί του.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Δὲν ἐσυνθηκολόγησα ποσῶς!

ΕΛΕΝΗ. Ἐγὼ θέλω νὰ εἶσαι πάντοτε ὁ δυνατότερος!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἀλαζῶν!

ΕΛΕΝΗ. Ναι, πολὺ ἀλαζῶν ὡς πρὸς αὐτό! Ἀπόψε μοῦ φαίνεται ὅτι θάξω ἡμικρανία καὶ νὰ τὸ ξέρῃς!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἄ! νὰ μὴν τὸ κάμῃς αὐτό! Εἰς τὸ μέλλον θὰ δεῖχθῶ λιγώτερο πρόθυμος ἀπέναντι τοῦ Χιαλάγγ, ἂν τὸ ἐπιθυμῇς. Ἄλλὰ σήμερον, ἀφοῦ τοῦ εἶπα νὰ ἔλθῃ.....

ΕΛΕΝΗ. Ἐστο! Ἐάν ὅμως εἶχα πονοκέφαλο;.....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Μὴν κάγης τώρα παιδιακίσια! Αὐτὸ δὲν σοῦ πάει.....

ΕΛΕΝΗ. Καὶ ἂν ἐπὶ τέλους εἶχα ἐγὼ ἓνα λόγο νὰ μὴν τὸν δέ-
χθῶ;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐὰν εἶχες λόγο, θὰ μοῦ τὸν ἔλεγες!

ΕΛΕΝΗ. Ἐγὼ λοιπόν!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἄς τὸν δοῦμε!

ΕΛΕΝΗ. Ὁ Χιαλάγγ μοῦ κάνει κόρτε!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Τὸ ξέρω.

ΕΛΕΝΗ. *Πολὺ ἐκπεπληγμένη.* Πῶς! τὸ ἔχεις παρατηρήσει
λοιπόν;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Προφανῶς! Τὸ παρετήρησα!

ΕΛΕΝΗ. Τὸ λές ἀλήθεια αὐτό; Ἄλλὰ..... τί παρετήρησες
λοιπόν;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Καὶ σὺ τί παρετήρησες;

ΕΛΕΝΗ. Ὁ! αὐτὸ δὰ εἶναι ἀπὸ τᾶγραφα!..... Καὶ πότε λοιπόν
ἤρχισε αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Εἶναι ἓνας μῆνας τώρα, ἀφ' οὗτου ἦλθε τὴν πρώτη
φορὰ καὶ ἐδείπνησε μαζί μας.

ΕΛΕΝΗ. Ἐκεῖνο τὸ βράδυ εἶχαμε ἐλάχιστα πράγματα.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ναί, κάτι τι τὸ ὀλίγον ὑπερβολικὸν εἰς τῆς φιλοφρο-
νήσεως του, καὶ μειδιάματα.

ΕΛΕΝΗ. Τὰ εἶδες αὐτά;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Καθὼς σὲ βλέπω καὶ μὲ βλέπεις! Τὴν κατόπιν δὲ ἐβ-
δομάδα εἰς τὸ σπίτι τῶν κ. Γεωργίου παρετήρησα ἓνα τόνον κάπως
ἐναργέστερον. Ἡ περιποιήσεις του ἦσαν περὶ χαρακτηριστικῆς.....

ΕΛΕΝΗ. *Μετ' ἐνδιαφέροντος εὐχαρίστου.* Ἄλλὰ πῶς κατώρ-
θωσες νὰ τὰ ἰδῆς ὅλα αὐτά;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Τέλος πάντων..... Προχθὲς πάλιν ἐδῶ, ἓνα μικρὸ σύ-
νολον τρόπων ἰδιαιτέρων, μὲ φωνὴ ὀλίγον ἐπιτηδευμένη, ὅταν ἀ-
πευθυνότανε πρὸς ἐσένα, κάποιά περιπλέον εὐγλωττία καὶ πρὸ πάντων
ὁ τρόπος του, ὅταν σοῦ εἶπεν «ΩΡ—ΒΟΥΑΡ»!

ΕΛΕΝΗ. *καταβιβάζουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς.* Καὶ τώρα τί σκέ-
πτεσαι γι' αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐσὺ τί σκέπτεσαι;

ΕΛΕΝΗ. Ἐγὼ;.... Δὲν μπορῶ νὰ τὸ ἐμποδίσω αὐτό!

ΕΡΡΙΚΟΣ. *Με ἠπιότητα.* Θὰ τὸ ἐμπόδιζες, ἐὰν ἠθέλες!

ΕΛΕΝΗ. Διερωτῶμαι καὶ γὼ, πῶς; π. χ.;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Εἶσαι πολὺ ὠραία Ἐλένη.... Ἄλλ' ἂν καὶ πολὺ ὠ-
ραία—τὸ ξέρεις καλὰ αὐτό— μολαταῦτα ὅλοι οἱ ἄνδρες—μέχρι σήμε-

ρον καὶ αὐτοὶ οἱ περισσότερον θαρραλεοὶ ἐδείχθησαν ἀπέναντί σου
ἀπολύτως ἐπιφυλακτικοί.

ΕΛΕΝΗ. Δὲν τοὺς ἄρρεσα ἴσως!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Τοὺς ἄρρεσες! Ἄλλὰ μέχρι σήμερον ὑπῆρχεν εἰς τὴν
ἐν γένει στάσι σου κάτι τι τὸ καθαρὸν, τὸ τελείως ἄγνόν, ὥστε ὁ
καθένας ἀπ' αὐτοὺς τοὺς κυρίους ἐκατάλαβαινε τὸ ἀσύμφορον, τὸ ἀ-
νοφελὲς τῆς ἀποδείρας του.

ΕΛΕΝΗ. Ὅστε δὲν εἶμαι καὶ καθαρὴ; δὲν εἶμαι πλέον ἄγνη;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Εἶσαι, ἀλλὰ μὲ ὀλιγοτέραν αὐστηρότητα, ἐδείχθης λί-
γο φιλάρεσκος ἀπέναντι τοῦ Χιαλάγγ.....

ΕΛΕΝΗ. Τὸ παρετήρησες καὶ αὐτό;..... Ἐ! λοιπόν, ναί! ὑπῆρξα
λίγο φιλάρεσκος. Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια! Θὰ σοῦ ἐξηγηθῶ ὁμως! Ἦθελα
νὰ ξέρω! Μοῦ λές πάντοτε ὅτι εἶμαι ὀρθία καὶ ἐν τούτοις—παρετήρη-
σα—εἰς ὅλα τὰ σαλόνια, ποῦ ἔτυχε νὰ βρεθοῦμε, ὅτι πρὸς ἄλλες κυρίες
ἀπευθυνότανε τὴ κομπλιμῶν τῶν ἀνδρῶν.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Τὰ κομπλιμῶν τῶν ἀνδρῶν κρύπτουν πάντοτε μὲ ἀ-
όριστη πρόθεσι ἐπιθέσεως. Καὶ οἱ θαρσύτεροι ἄνδρες δὲν ἐπιτίθεν-
ται παρὰ μόνον κατὰ γυναῶν, τῆς ὁποῖας ὑποπτεύονται τρωτές.

ΕΛΕΝΗ. Αἴντε τώρα! Δὲν ἔχουν οἱ ἄνδρες αὐτὴ τὴν ὑστερο-
βουλία πάντοτε!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Καὶ ὁμως Ἐλένη!.....

ΕΛΕΝΗ. Τέλος πάντων ὁ Χιαλάγγ εἶναι ὁ πρῶτος ἄνδρας ποῦ
μ' ἄφισε νὰ ἐννοήσω..... μὲ διάκρισιν ὁμως!.... εἶναι πολὺ καλοανατε-
θραμμένος... ὅτι τὸν ἐνδιέφερε τὸ πρόσωπό μου, ὅτι ἀισθανότανε
εὐχαρίστησι νὰ μιλῇ μαζί μου.... Κατ' ἀρχὰς ἐνόμισα ὅτι ἀπατώ-
μουνα. Μοῦ εἶχες πῆ ὅτι ἦταν ἓνας ἄνθρωπος ἀνώτερος. Ἐσκέφθη-
κα. Πρὸς τὴν ἓνας τέτοιος ἄνθρωπος θὰ ἀπασχολοῦτανε μὲ μένα;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Τὴ μετριοφροσύνη!

ΕΛΕΝΗ. Ἄ! δὲν μὲ πιστεύεις;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Τὴ λόγος! Σὲ πιστεύω!

ΕΛΕΝΗ. Ἐβλεπα ὅτι ἦταν ὑπερβολικὰ εὐγενής..... Ἐπειτα σὲ
κάθε στιγμή συναντοῦσα τὸ βλέμμα του. Τὰ κατάφερον δὲ μὲ τρόπο
ὥστε νὰ βροῖσεται πάντοτε στὸ πλάγι μου.... Ἄλλ' εἰλικρινῶς δὲν
εἶμουν βεβαία..... Τότε ἠθέλησα νὰ..... Ἦθελησά νὰ μάθω... Ἐννοεῖς;
ΕΡΡΙΚΟΣ. Εἶσαι ὅλος διόλου καδὶ! Δὲν μπορῶ νὰ ἀνεχθῶ—
σὲ βεβαίῳ—γυναίκα, σὰν καὶ σὲνὰ, τόσον ἰσχυρὴ τόσο θαρραλέα
καὶ τῆς ὁποῖας ἡ ἐξυπνάδα μὲ ἐκπλήσσει σὲ κάθε στιγμή, νὰ κατα-
τῆς κάπου-κάπου παιδί εἰς τὰ ζητήματα αὐτά!

ΕΛΕΝΗ. μὲ τρυφερότητα Δὲν εἶσαι θυμωμένος μαζί μου γι'
αὐτό;

ΕΡΡΙΚΟΣ. "Οχι, ἀλλὰ βλέπεις πόσο εἶναι ἐπικίνδυνο νὰ παίξῃ κανεὶς μὲ τέτοιου εἴδους πράγματα καὶ πῶσον εἶναι ἐνδεχόμενον μὲ μιὰ μικρὴ ἀπρονοησία του νὰ δημιουργήσῃ κατάστασιν, ἢ ὁποία ἀργότερα θὰ καθίστατο ἀνυπόφορος! Καταλαβαίνεις ἢ ἴδια, ἀφοῦ λυπᾶσαι ὅτι εἶπα εἰς τὸν Χιαλάγγ νὰ ἔρθῃ, τί βαρεῖά καὶ στενόχωρη ἀτμόσφαιρα ἔχει ἤδη δημιουργήσῃ ἢ ἀπεριοσκεψία σου... Δὲν φαντάζεσαι πόσον εἶναι ταπεινωτικὸ γιὰ σένα τὸ νὰ συλλάβῃ ἓνας ἄνδρας—μὲ τὸ νὰ σὲ ἐπλησίασεν ἅπαξ—κάποια ἐλπίδα, νὰ πιστέψῃ σὲ κάποια δυνατότητα....

ΕΛΕΝΗ. "Ω!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Καὶ νὰ μὴν ἀποστομωθῇ ἀμέσως!...Εἶναι ταπεινωτικὸ γιὰ σένα....Εἶναι ταπεινωτικὸ καὶ γιὰ μένα.... Εἶναι θλιβερὸν αὐτό....

ΕΛΕΝΗ. Εἶναι προφανὲς ὅτι ἔχω ἄδικον. Δὲν ἐσκέφθῃκα... Ἀλλὰ κ' ἐσένα δὲν σὲ καταλαβαίνω. Πῶς, ἀφοῦ εἶχες ἀντιληφθῇ ὅλα αὐτά, δὲν μοῦ εἶπες τίποτε!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐπερίμενα νὰ μοῦ κάμῃς λόγον ἐσὺ!

ΕΛΕΝΗ Καὶ πῶς ἔφθασες ἀφοῦ γνωρίζεις καλὰ τὴ διαγωγή τοῦ Χιαλάγγ νὰ ἐξακολουθῆς νὰ τὸν καλῆς; Καὶ ἐπὶ πλέον νὰ τὸν ὑποχρεώσῃς σχεδὸν νὰ ἔρθῃ ἀπόψε;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Διότι ἐγὼ τοῦλάχιστο δὲν δέχομαι ὅτι ὁ Χιαλάγγ ἀποτελεῖ κίνδυνον! Δὲν ἤθελα νὰ τοῦ δώσω νὰ σκεφθῇ ὅτι τὸν φοβοῦμαι καὶ ὅτι καὶ σένα σὲ ἐξελάμβανα ἀφιμένην εἰς τὸ ἔλεος ἐνὸς ἀδεξίου ἀποπλανητοῦ.

ΕΛΕΝΗ.. Ἐγὼ νομίζω ὅτι ὄντας εἰς τὴ θέσι σου, θὰ εὔρισκα τὸ μέσον νὰ τὸν κάμω νὰ ἐννοήσῃ....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἡ φροντίδα αὐτὴ ἀφοροῦσε ἐσένα καὶ μόνον!

ΕΛΕΝΗ. Εἶσαι ὁ σύζυγός μου!

ΕΡΡΙΚΟΣ. "Εἰ καὶ τί μ' αὐτό;

ΕΛΕΝΗ. Εἶναι ἐπὶ τέλος ὁ ρόλος σου νὰ μὲ ὑπερασπίξῃς!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Δὲν εἶσαι ἀρχετὰ μεγάλη, γιὰ νὰ ὑπερασπίξῃς τὸν ἑαυτό σου;... "Αἶντε ὑψώνει τοὺς ὤμους. Ἐξ ἄλλου σὲ ξέρω! Εἶμαι βέβαιος ὅτι, ἐὰν παρενέβαινα, ὁ ἐγωϊσμός σου θὰ ἐξανίστατο. Καὶ δικαίως ἴσως. Διότι δὲν στήνουν φρουρὰν περὶ μιᾶς γυναικὸς, σ' ἄν καὶ σένα!... **ζωηρεύων τόνον** Νὰ ἐπέμβω, λέει.....Νὰ μεταβληθῶ, λέει, σὲ Κέρβερον, δυνάμει δὲν ξέρω κ' ἐγὼ τίνος δικαιώματος δεσμοφύλακος ἢ κυρίου!... Θὰ ἐδεχόσουν ποτὲ ὅπως ἀπονείμω εἰς τὸν ὄρον « σ ὄ ζ υ γ ο ς » μιὰ ἔννοια τόσον πρωτόγονη, τόσον χονδροειδῆ;..... "Οχι Ἐλένη! Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦ συζυγικοῦ Ἐρωτος δὲν ὑπάρχουν οὔτε δικαιώματα οὔτε συνθήκες οὔτε συμβόλαια!... Ὑπάρχει ὁ Ἐρως!....

"Ἡ στάσις μου νὰ ἐπαρτυρῶ ἐπὶ σοῦ καὶ νὰ ὑπερασπίζω τὸν ἑαυτό μου κατὰ τῶν ἄλλων, σημαίνει προσπάθειαν ὅπως κἀνὼ νὰ μὲ προτιμᾷς ἀπὸ τοὺς ἄλλους!... Ἐκπλήττομαι, σὲ βεβαίῳ, νὰ βλέπω νὰ ἔχῃς ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ γνώμη διαφορετικὴ ἀπὸ τὴ δική μου....

ΕΛΕΝΗ. **ὀλίγον τεταραγμένη**. Μὰ τί ὁμολογίαν πίστεως θέλεις, Τί θὰ ζητήσῃς ἀκόμη;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Μὰ μὲν λὲς νὰ σὲ ὑπερασπίζω! Καὶ σοῦ ἀπαντῶ, ὅτι, ἐὰν, μικροῦλα μου, θὰ ἦταν ἀνάγκη νὰ σκέπτομαι ὅτι πρέπει κάθε φορὰ νὰ σὲ ὑπερασπίζω, ἐὰν θὰ ἔπαυα νὰ πιστεύω ὅτι εἶμαι τὸ πᾶν γιὰ σένα, τότε καὶ δὲν θὰ μποροῦσα νὰ ζήσω πειὰ μαζί σου!....

ΕΛΕΝΗ. Θὰ ἐχωρίζαμε δηλαδῆ;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Βεβαίως!

ΕΛΕΝΗ. Ὅμιλεις σοβαρῶς;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Σοβαρώτατα μάλιστα! Ἐχίσαμε τὸ παιδί μας! Τίποτε δὲν μᾶς συνδέει πειὰ ἐκτὸς ἀπὸ μᾶς τοὺς ἴδιους! Ἐὰν σὺ δὲν μ' ἀγαποῦσες πειὰ, τί λόγον δηλαδῆ θὰ εἶχαμε νὰ ἐξακολουθοῦμε νὰ ζοῦμε μαζί;....

ΕΛΕΝΗ. Ναι..... μὰ..... ἀλήθεια!..... Ἰδέξ με.... Μπορεῖς ὅμως νὰ σκέπτεσαι γιὰ τέτοια πράγματα;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐλένη, ὅλες ἢ εὐτυχίες εἶναι φθαρτές!

ΕΛΕΝΗ. Ἐλα τώρα πάψε, σὲ παρκαλῶ! Θὰ κατέληγες νὰ μὲ κάμῃς νὰ πιστέψω ὅτι διέπραξα κανένα ἐγκλημα! Ἐσο ἥσυχος! Αὐτὴ ἢ γελοία ἱστορία ἐτελείωσε. Θὰ βάλω τὸν Χιαλάγγ στὴ θέσι του ἀπ' αὐτὸ τὸ βράδι! Δὲν θέλω νάχω σκηνὲς μαζί σου, ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τοῦ κυρίου! Δὲν μ' ἐνδιαφέρει αὐτὸς ὁ κύριος. Θὰ τὸν παρακαλέσω νὰ κάθεται σπῆτι του ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς!

ΕΡΡΙΚΟΣ. "Οχι! "Οχι! Αὐτὴ τὴ φορὰ πηγαίνεις πολὺ μακριά! Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τοῦ κλείσῃς τὴν πόρτα σου! Δὲν ὑπάρχει λόγος! Δὲν ἔχει κανένα ἄδικο αὐτός! Ἐπαιξε τὸ ρόλο του, ὡς ἄνδρας..... Σ' εὐρῆκε ἀξίαν ἐνδιαφέροντος;.... Δὲν εἶμαι ἐγὼ, ποῦ θὰ ἐκπλαγῶ γι' αὐτό. Σοῦ ἔδωκε νὰ τὸ ἐννοήσῃς αὐτὸ περισσότερον ἀπὸ ὅτι ἔπρεπε;.... Εἶναι δικό σου τὸ σφάλμα! Δὲν εἶναι καθόλου δικό του!.... Τώρα, ἀπλούστατα, δὲν ἔχεις παρὰ νὰ ἀλλάξῃς στάσι ἀπέναντί του!.... Αὐτὸς θὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἀπατήθηκε.... Αὐτὸ εἶναι ὅλο κ' ὅλο!.... Ὑποθέτω νὰ ἐννοῆς πόσα ἀνάρμοστα πράγματα θὰ μποροῦσε νὰ κροκαλέσῃ μιὰ ἀγροῦκος χειρονομία σου.... Ἡ περαιτέρω σχέσεις μας μ' αὐτὸν θὰ καθίσταντο ἀδύνατες! Ἐξ ἄλλου ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἐγκαταστάθηκε ἐπὶ ὀλίγου ἐδῶ.... Ὡστε εἶναι τώρα ὁ γείτονας μας.... καὶ ποῖός ξέρει γιὰ πόσα χρόνια....

ΕΛΕΝΗ. Και λοιπόν θά τον κολληθούμε ἐδῶ γιά ὅλη μας τή ζωή;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Δέν αποκλείεται!

ΕΛΕΝΗ. Μά αὐτό δά εἶναι ἀστεῖο! Ἐάν δέν ἤθελα νά τόν βλέπω, δέν θά μπορούσα δηλαδή;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Γιατί δέν θά ἤθελες πειά νά τόν βλέπης; Ὅταν θά ἀλλάξης συμπεριφορὰν ἀπέναντί του, ἡ σχέσεις μας θά γίνουν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀκριβῶς ὀφείλουν νά εἶναι, δηλαδή σχέσεις καθαρῶς φιλικές..

ΕΛΕΝΗ. Καί ἂν αὐτὸς δέν ἀλλάζῃ συμπεριφορὰν;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Θά τὸν κάμης ἐσὺ νά ἀλλάξῃ. Αὐτὸ ἐμένα δέν μὲ ἀνησυχεῖ.

ΕΛΕΝΗ. Καί πιστεύεις ὅτι αὐτὸ εἶνε τόσο εὐκολο;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Μιά γυναῖκα ἀποστομώνει ἕναν ἄνδρα καί τὸν καθιστᾷ γελοῖον μὲ ἕνα μόνον μειδιάμά της....

ΕΛΕΝΗ. Ἐξαρτᾶται!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Βέβαια ἀπὸ τὴν γυναῖκα.

ΕΛΕΝΗ. Ἔστω, ἂν ὅμως αὐτὸς μ' ἀγαποῦσε;

ΕΡΡΙΚΟΣ. *ἐρεθιζόμενος ἐλαφρῶς*. Τί θέλει νά πῆ αὐτὸ τὸ « ἂ ν μ' ἀ γ α π ο ῦ σ ε »; ... Τί ξέρει γιά σένα; Ὅτι εἶσαι ἔμμορφη; Καί ὅτι θά τοῦ ἦταν προφανῶς πειὸ εὐχάριστο νά γνωρίσῃ τὴν καλλονή σου καί ἐκ τοῦ πλησίον; *Κίνησις τῆς Ἑλένης* Εἰς ἐσένα ἐναπόκειται νά τοῦ δείξῃς ὅτι ὁ συζυγικός ἔρωσ γιά μιὰ γυναῖκα, ὅπως ἐσένα, ἔχει μιὰ ἄλλη ἔννοια πειὸ ὑψηλή... Μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν, σ' ἂν καί τὸν καί τῶν ἀνδρῶν ποῦ μοιάζουν μὲ μένα, ὑπάρχει μιὰ παλιὰ παρεξήγησις. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄγαμοι, εἴτε νέοι εἶναι εἴτε γεροντοπαλλήκαρα, δέν φαντάζονται ἀκριβῶς τί θά πῆ γάμος! Ἐχουν περὶ συζυγικοῦ ζεύγους μιὰ ἰδέα...ὀλίγον φιλολογικὴν.... Ὅθι τὸν βγάλῃς ἀπὸ τὴν πλάνη. Ὅθι τοῦ δείξῃς τί εἶσαι καί τί εἴμαστε μαζί κι' οἱ δύο. Δέν εἶναι βλάκας θά καταλάβῃ!.....

ΕΛΕΝΗ. *μετά τινος στιγμῆς* Πιστεύεις ὅτι ἂν τοῦ ἐδεικνυόμουν πειὸ ψυχρὴ ἀμέσως στήν ἀρχὴ θά μούκανε σήμερο λιγώτερες φιλοφρονήσεις.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐγὼ δέν ξέρω τίποτε! Ἄλλως τε αὐτὸ μοῦ εἶναι ἀδιάφορον. Τώρα ὅ,τι ἔγινε ἔγινε. Καί νά λυπούμαστε γι' αὐτὸ εἶναι χρόνος χαμένος.

ΕΛΕΝΗ. Τώρα εἶσαι θυμωμένος μαζί μου; ἔ;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Δέν ἐξεδήλωσα ἕνα τέτοιο,....ἀλλά....

ΕΛΕΝΗ. *πίπτουσα ἐπὶ τοῦ στήθους του* Καί τώρα μὲ θεωρεῖς μιὰ ἄτιμη γυναῖκα; Λέγε.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Εἶσαι ζῶον!

ΕΛΕΝΗ. Κύτταξέ με!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐ! καλὰ! σὲ βλέπω ...

ΕΛΕΝΗ. Πῆς μου τί σκέπτεσαι γιά μένα τώρα;

ΕΡΡΙΚΟΣ. *λαμβάνων τὴν κεφαλὴν της καί μὲ τὰ δύο του χέρια τὴν παρατηρεῖ παρατεταμένως καί μὲ πολλὴν τρυφερότητα* Σ' ἀγαπῶ!

ΕΛΕΝΗ. Ναι! ἀλλὰ τί σκέπτεσαι τώρα γιά μένα;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Σοῦ ἀπήντησα πρὸ ὀλίγου. «Σ' ἀ γ α π ῶ». Αὐτὸ θέλει νά πῆ γιά μένα: Σὲ θαυμάζω! Εἶμαι ἀπερήφανος γιά σένα! Σοῦ ἔχω μιὰ ἐμπιστοσύνη ἀπειροόριστη

ΕΛΕΝΗ. *ἐπιχαρίτως* Εἶναι ἀλήθεια αὐτό;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐ! ἀφοῦ σοῦ τὸ λέγω!....

ΕΛΕΝΗ. Εἶσαι τέλειος!.... Πόσο ἐπαρηγορήθηκα, μὲ τὸ νά σοῦ μιλήσω, μὲ τὸ νά σοῦ τὰ πῶ!... Ἀλήθεια! ...Εἶχα μιὰ στενοχώρια, ποῦ μ' ἐπίεξε.... Τώρα ἐτελείωσε. Αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτό μου πειὸ ἐλαφρὸ*κάθηται ἐπὶ τῶν γονάτων του* Ἦταν μιὰ βλακεία ἀπὸ μέρους μου.... Δέν ξέρω κ' ἐγὼ τί μ' ἐπίασε τότε! *τοῦ μειδιᾷ*.... Ἐάν ἤξερες πόσο λίγο μπορούν νά ὑπολογίζουσι ἐπάνω σ' ἐμένα οἱ διάφοροι αὐτοὶ κύριοι!.... Τώρα μπορείς νά εἶσαι ἀπολύτως ἡσυχος!.... Σ' ἀγαπῶ παραπάνω ἀπ' ὅλα!.... Τίποτε δέν ἔχω στὸ κόσμον καλύτερο ἀπὸ σένα, ...! γεροντάκο μου! *εἶναι ἐνδακρυς*.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Δέν εἶναι αὐτὸς λόγος γιά νά κλαῖς

ΕΛΕΝΗ. *στρέφεται ἐλαφρῶς καί σπογγίζει τοὺς ὀφθαλμούς* Δέν κλαίω! *γελά* Πιστεύεις ὅτι.....

ΕΡΡΙΚΟΣ. *παρατηρῶν πρὸς τὸν κῆπον* Σοῦτ. Πρόσεξε. Σφούγγισε τὰ μάτια σου!.... Ὅθι σ' ἀφίσω! Δέν εἶναι ἔτσι;

ΕΛΕΝΗ. Ὅχι, ὄχι, σὲ παρακαλῶ, μείνε μαζί μου.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Μά σοῦ εἶπα.... Δέν ἔρχεται γιά μένα....

ΕΛΕΝΗ. Ἐνας λόγος παραπάνω.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἡ συμπεριφορὰ του θά εἶναι πειὸ ἐμφαντικὴ, ἂν δέν εἶμαι ἐγὼ ἐδῶ. *προχωρεῖ πρὸς τὴν τράπεζαν*. Ὁ θεατῆς τὸν βλέπει νά κάμνῃ *μίαν χειρονομίαν ὑποδοχῆς πρὸς κάποιον*. Καλημέρα ἀγαπητέ μου!

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Χιαλάγγ, Ἐρρίκος, Ἑλένη

ΧΙΑΛΑΓΓ. *εἰσερχόμενος* Καλὴ-μέρα, Μαντάμ

ΕΛΕΝΗ. *ψυχρῶς* Καλὴ-μέρα, κύριε Χιαλάγγ

ΧΙΑΛΑΓΓ. Τί χαριτωμένο σπῆτι ποῦ ἔχετε!.....

ΕΛΕΝΗ. Σ' ἂς βεβαιῶ πῶς αὐτὴ ναι καί μένα ἢ γνώμη μου!....

Ἄς μὴν τὸ κρύψω ὁμῶς.... Ἐγὼ δὲν εἶμαι γιὰ τίποτε.... Ὅτι βλέπετε, τῶραι κάμει ὁ ἄνδρας μου....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ναι ξέρω ὅτι ἔχει ἓνα γοῦστο πολὺ λεπτό.... παρατηρεῖ τὸ τοπεῖον διὰ μέσου τῆς θύρας, ἢ ὁποῖα ἔχει μείνει ἀνοικτῆ Δὲν ἔχει ἀλήθεια, κάτι τι τὸ μαλακὸ αὐτῆ ἢ γραμμὴ τοῦ ὀρίζοντος;.. Εἶναι ἄδολη καὶ καθαρὴ σὰν....

ΕΡΡΙΚΟΣ. *Λαμβάνων αὐτὸν φιλικῶς ἐκ τοῦ βραχίονος καὶ φέρων αὐτὸν εἰς τὸ κατώφλιον.* Ἀλλὰ κυτάξετε ἀκόμη μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἀπαλότητα! Ἡ κάθετες γραμμές, ποῦ σχηματίζουν ἢ λεῦκες, δὲν σὰς φαίνεται πῶς προσδίδουν τὸν ἀναγκαῖον τόνον;....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Τι τὰ θέλετε; Εἰσθε θανατῶσια τοποθετημένοι ἐδῶ!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ὁ Ἐρρίκος ὁ Δος ἀποκαλοῦσε αὐτὸ τὸ μέρος «*τὴν ὥραιότεραν θέσιν τοῦ Γαλλικοῦ Βασιλείου του.*» Ἐχομε πολλὰ νερὰ ἐδῶ. Καὶ εἰς αὐτὰ τὰ νερὰ ὀφείλονται καὶ αὐτὰ τὰ ὥραια δένδρα.....

ΕΛΕΝΗ. Ἐκεῖνο, ποῦ δὲν σὰς λείει μόνον ὁ ἄνδρας μου, εἶναι ὅτι ὅλη αὐτὴ ἢ ἰδιοκτησία εἶναι ἔργον τῶν χειρῶν του. Ὁ ἴδιος ἔσκαψε καὶ ἐτακτοποίησε τὰ νερὰ αὐτοῦ τοῦ ἔλους. Εἶναι ὁ ἴδιος ἐπίσης, ποῦ ἐφύττεψε ὅλη αὐτὴ τὴν ἔκτασι τῶν ὁδοδένδρων.....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Τι, ὅλα αὐτὰ λοιπὸν εἶναι χειροποίητα;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ὁχι, ἐγὼ δὲν ἠθέλησα νὰ ἐναντιωθῶ πρὸς τὴν φύσιν! Ἀπεναντίας ὁ δημιουργὸς τους εἶναι ἢ ἴδια ἢ φύσις, τὴν ὁποῖαν ἐγὼ ἐβοήθησα ἀπλῶς νὰ ἐκκολαφθῆ, ἐφόσον ἢ ὥραιότητές της ἀπεκαλύπτοντο σιγὰ—σιγὰ στὴν πυρετώδη μου προσπάθεια, καθὼς καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴ μου, ὡς ἐρωμένου της.....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Λέγουν πῶς αὐτὸ τὸ μέρος δὲν ἔχει μυστικὰ γιὰ σὰς!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Δὲν μπορεῖ ποτὲ κανεὶς νὰ γνωρίζῃ καθολοκληρίαν ἓνα τόπον..... Ἐγὼ τοῦλάχιστο προσπαθῶ κάθε ἡμέρα, νὰ γνωρίσω τὸν δίκόν μου κατὰ τὸ περισσότερο δυνατόν.... Δὲν ὑπάρχει τίποτε ἄλλο νὰ δικαιολογῆ τὴν κατοχὴν ἑνὸς πράγματος, ὅσον ἢ γνῶσις αὐτοῦ τοῦ πράγματος. Ἐὰν οἱ χωρικοὶ μοῦ κάνουν *χ α λ ἄ λ ι* αὐτὴν τὴν πολυτέλεια ἐν τῇ καλλιεργείᾳ, καὶ αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς χωροδεσποτίας, ποῦ μοῦ προσπορίζει ἢ ἰδιοκτησίαν αὐτῆ, εἶναι, διότι με θεωροῦν ὡς τὸν ἄνθρωπον ἐδῶ πέρα, ποῦ γνωρίζει καλύτερα τὸν τόπο. Ἐρχονται πολλὰς φορὰς καὶ με συμβουλεύονται ἀπὸ πολὺ μακριά. Εἶμαι ὑπερήφανος γι' αὐτὸ,.... Ἐὰν ἐξ ἄλλου αὐτὸς ὁ τόπος μοῦ δίδῃ τόση χαρὰ, εἶναι, διότι τὸν ἔχω περιποιηθῆ κι' ἐγὼ πολὺ....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Καὶ σεῖς ἐπίσης, Μαντάμ, ἀγαπᾶτε πολὺ αὐτὸ τὸ μέρος;

ΕΛΕΝΗ. Ἐγὼ; Ἄ! ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ ζήσω πειὰ ἄλλοῦ! Θὰ ἤθελα νὰ μποροῦσα νὰ περῶ ἐδῶ ὅλο τὸ ἔτος.... Δὲν μ' ἀρέσει πειὰ τὸ Παρίσι. Ὁ κόσμος ἐκεῖ μοῦ ἔγινε μισητός. Ἐδῶ ἔχω τὸν ἄνδρα μου, ὁλόκληρο δικό μου. Εἶμαστε μόνον.... *προχωρεῖ καὶ στηρίζεται εἰς τὸν ὄμον τοῦ Ἐρρίκου.*

ΧΙΑΛΑΓΓ. Τὸν χειμῶνα ἐν τούτοις...

ΕΛΕΝΗ. Τὸν χειμῶνα; ἀλλὰ εἶναι ἔξοχος ὁ χειμῶνας ἐδῶ. Ἐξὼ αὐτὸ τὸ μεγάλο τοπεῖο γυμνὸ! Μέσα ἢ θερμάστρα μας, ποῦ σπινθηροβολᾷ διαρκῶς ἀπὸ τὰ ξύλα τῶν ἐρεικῶν, ποῦ κόβουμε ἀπὸ τὸ δάσος μας.....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Φυλαχθῆτε, ἀγαπητέ μου! Ἡ γυναῖκά μου, καθὼς βλέπω, πρόκειται νὰ πλέσῃ κανένα ἐγκώμιον, σὰν ἐκεῖνα τοῦ Χιαντελουπ..... Σὰς ἀρίνω ἐγὼ τώρα νὰ τσακωθῆτε, οἱ δυοί.....

ΕΛΕΝΗ. Θὰ ξανάρθῃ;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ναι! Ὑστερα ἀπὸ λίγα λεπτά. Ἐχω νὰ πῶ δυὸ λέξεις στὸν κύρ Θάνο!..... *ἐξέρχεται.*

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Ἐλένη, Χιάλαγγ.

ΕΛΕΝΗ. Μὰ τὴν ἀλήθεια, κύριε Χιαλάγγ, με κολακεύετε πολὺ με τῆς ἐπισκέψεις σας! Τῆ βδομάδα αὐτῆ ἀκριβῶς εἶχα τὴν εὐχαρίστησι νὰ σὰς ξαναδεχθῶ. Τῆ φορὰ αὐτῆ—τὸ ὁμολογῶ—δὲν περιμένα νὰ με θυμηθῆτε τόσα γρήγορα.....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Τὸ ξέρω, Μαντάμ, ὅτι κατάπατῶ ὅλους τοὺς τύπους. Ἐὰν ἐν τούτοις τῇ στιγμῇ αὐτῇ με βρίσκετε τόσο ἐνοχλητικὸ, ὅσο ἐγὼ εὐρίσκω τὸν ἑαυτὸ μου ἀδιάκριτο, σὰς βεβαιῶ ὅτι θὰ ἐθεωροῦμαι πολὺ δυστυχῆς. Ὅμως γι' αὐτὴ τῆ βραδυὰ μπορῶ νὰ πῶ ὅτι δὲν ἦλθα χωρὶς πρόσημα. Ὁ σύζυγός σας ὑποθέτω νὰ σὰς τό εἶπεν ἤδη.....

ΕΛΕΝΗ. Γιὰ νὰ ἰδοῦμε..... Ἐγὼ τοῦλάχιστο δὲν ἐνθυμοῦμαι....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἄ! Ἀπλούστατα! ἦλθα νὰ σὰς παρακαλέσω νὰ μοῦ κάμειτε τὴν τιμὴ νὰ γευματίσετε μαζί μου μεθαύριο. Ὁ σύζυγός σας, εἰς τὸν ὁποῖον ἔθεσα ἤδη τὸ ζήτημα, με παρέπεμψε σὲ σὰς.

ΕΛΕΝΗ. Τότε ὄχι, ἀν πρόκειται νὰ ἐξαρτηθῆ ἀπὸ μένα ἢ ἀποδοχῆ. Εἶμαι λίγο κουρασμένη κατ' αὐτάς. Ἐχω ἀνάγκην ἀναπαύσεως, ἡσυχίας.....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἄ! καλὰ! ἐξέλεξα ἄσχημη μέρα! Συγγνώμη!... Θὰ ἔφευγα ἐν τούτοις πολὺ δυστυχῆς ἀπόψε, ἐὰν δὲν συναπεκόμιζα μαζί μου μιά τόσο θαυμασία εἰκόνα, ἢ ὁποῖα θὰ με κάμῃ νὰ ξεχάσω τῆς στενοχώριες καὶ τῆς λύπες μου..... Πόσο χαριτωμένο εἶναι αὐτὸ τὸ φῶρεμά σας, Μαντάμ!.....

ΕΛΕΝΗ. *ψυχρά*. Είστε πολὺ εὐγενής.

ΧΙΑΛΑΓΓ. Βλέπει κανείς πάντοτε μιὰ τέχνη, ποῦ καταπλήσσει, στὰ φορέματά σας, τὰ ὁποῖα ἐν τούτοις ξέρουν νά εἶναι ἀπλά. Σᾶς μοιάζουν. Ἔχουν πάρει ἀπὸ σᾶς τὸ κρᾶμα ἐκεῖνο τῆς λεπτότητος καὶ ἐξαισίας ἀπλότητος...

ΕΛΕΝΗ. Πρὸς Θεοῦ, κύριε, κάνετε μεγαλητέραν οἰκονομίαν στὰ κομπλιμᾶν σας! Μοῦ κάνετε παρὰ πολλὰ κομπλιμᾶν, τὸ καταλαβαίνετε;.....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Λέγω ἀπλῶς ὅ,τι σκέπτομαι!.....

ΕΛΕΝΗ. Ἐ, τότε λοιπὸν, ἐπαναλαμβάνω, εἰσθε πολὺ εὐγενής!....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἄ! καὶ σεῖς δὲν ἀγαπᾶτε παρὰ τὸ μέτρον!..... Ὅχι πολλοὶ περίπατοι, ὄχι πολλὰ κομπλιμᾶν, ὄχι πολὺ εἰλικρίνεια!..... Μαντάμ, μ' αὐτὸ, ποῦ μοῦ λέτε, μοῦ φέρνετε στὸ νοῦ τὰ ὠραῖα ἐκεῖνα Πάρκα, ἡθμοῦ Γαλλικοῦ, ὅπου τὸ πᾶν εἶνε βαλμένο στὴ γραμμῇ, περιορισμένο, νομοταγές, ὅπου δὲν ἔχει ἀφεθῆ οὐδὲ τὸ ἐλάχιστο περιθώριον ἔστω, γιὰ τὸ ξεχείλισμα τῶν χυμῶν, ὅπου ἡ Φύσις ὀφείλει νά ὑπακούσῃ, νά ὑποταχθῆ σὲ κανόνες πειθαρχίας!....

ΕΛΕΝΗ. Κάνετε κριτικὴν τώρα;

ΧΙΑΛΑΓΓ. Μὰ ἀφοῦ μοῦ ἀπαγορεύετε τὰ κομπλιμᾶν;

ΕΛΕΝΗ. Τότε προτιμᾶτε τὰ πάρκα;

ΧΙΑΛΑΓΓ. Σεῖς;

ΕΛΕΝΗ. Ἄ! Ἐγὼ ἀποστρέφομαι τὰ πάρκα ἐκεῖνα, ὅπου μπορεῖ κανεὶς νά σχίσῃ τὸ φόρεμά του, γενικῶς κάθε πυκνὴ σκιά, ποῦ πνίγει τὴν ἀναπνοή, τοὺς δρόμους, μὲ τῆς πολλὰς στροφές, καὶ οἱ ὁποῖοι δὲν ξέρει κανεὶς, ποῦ ὀδηγοῦν, καὶ ἐν γένει κάθε τόπον εἰς τὸν ὁποῖον δὲν προχωρεῖ κανεὶς ἴσια!....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἄλλὰ εἶναι ἀκριβῶς εἰς τοὺς κήπους, Μαντάμ, ποῦ συμβαίνει αὐτό. Ἐκεῖ μέσα περιστρέφεται κανεὶς ὀλοένα κυκλικῶς..... *Μετά τινος στιγμᾶς καθ' ἃς ἀλληλοκυντιάζονται*.... Σᾶς ἀφίνω λοιπὸν!....

ΕΛΕΝΗ. Θά σᾶς κρατοῦσα ἂν, δὲν ἤξερα πῶς ὁ χρόνος ἑνὸς ἀνδρός, σᾶν καὶ σᾶς, εἶναι πολύτιμος. Θά ἔκανα ἄσχημα νά σᾶς κάμω νά τὸν χάσετε!....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Μὰ ἀφοῦ σᾶς λέγω ὅτι σᾶς ἀφίνω, γιὰτι προσδίδετε στὰ λόγια σας, τὴν ἔννοια ὅτι θέλετε νά με διώξετε; Τί ἐπάθατε σήμερον; Τὸ ὕφος σας εἶναι ὅλος διόλου ἐπιθετικὸς!.... Μήπως σᾶς δυσαρέστησα σὲ τίποτε;

ΕΛΕΝΗ Ἐ λοιπὸν, ναί!... ἂν θέλετε νά εἶμαι εἰλικρινής..... Εἶμουν εὐχαριστημένη, ποῦ σᾶς εἶχα γνωρίσει. Μόλις εἶχατε ἐπιστρέφει ἐδῶ, στὴ Γαλλία, καὶ ὁ σύζυγός μου μοῦ ὠμίλησε γιὰ σᾶς μὲ τόσο

ὠραῖα λόγια, ποῦ σπανίως ἐκφράζεται ἔτσι γιὰ ἓνα ἄνθρωπον. Ἡ κρίσεις του γίνονται εὐκόλα κρίσεις μου. Συνεμερίσθηκα ἀμέσως δλόκληρο τὸν πρὸς ἑσᾶς θαυμασμόν του. Σᾶς ἐξεδήλωσα μὲ πολλὴν εἰλικρίνεια τὴν εὐχαρίστησί μου ἀπὸ τὴ γνωριμία σας.... Ἐ, λοιπὸν, εὐρίσκω τώρα ὅτι σ' αὐτὴ τὴν εἰλικρινῇ μου συμπάθεια δὲν ἀπηντήσατε μὲ ἓνα τρόπον εὐθύν!.... Σταθῆτε! Ἄς ποῦμε ἔστω, ἂν θέλετε, ὅτι ἀποπειραθῆκατε νά ἐγκαταστήσετε μεταξὺ μας τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῶν φιλαρέσκων σχέσεων, ἢ ὁποῖες εἶναι ἢ σχέσεις τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν τῆς σήμερον. Ἄ! αὐτὴ τὴ μικρὴ διαφορὰ, ἂν θέλετε, σᾶς τὴν χαρίζω!.... Εἶναι ὅμως πολὺ αὐτὸ, τὸ ὁποῖον ἐκάματε!....

ΧΙΑΛΑΓΓ Ἐ! λοιπὸν, Μαντάμ, ἐπάνω σ' αὐτὴ τὴ συμπεριφορὰ μου, τὴν ὁποῖαν ἐξαφνικὰ σήμερον κρίνετε τόσο ἀυστηρὰ, ἐπιθυμῶ, ἐάν μοῦ τὸ ἐπιτρέπετε, νά σᾶς ἐξηγηθῶ....

ΕΛΕΝΗ. Περιττόν..... Δὲν ἔχω τὴ διάθεσι νά συζητήσω τὸ ζήτημα αὐτὸ μαζί σας! Ἡ μεταβολὴ μου σᾶς ἔκαμε ἐκπληξί. Μοῦ ἐξητήσατε τὸν λόγο. Σᾶς τὸν ἔδωκα. Αὐτὸ ἦταν ὅλο κι' ὅλο....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἐπιτρέψατέ μου νά σᾶς.....

ΕΛΕΝΗ. Ὅχι! ἐάν ἀπατῶμαι, τόσο τὸ καλύτερο.... Θά σᾶς εἶναι εὐκόλο νά μοῦ τὸ ἀποδείξετε. Καὶ τότε καὶ ὁ ἄνδρας μου καὶ ἐγὼ θά εἶμαστε πολὺ εὐτυχεῖς νά σᾶς δεχώμαστε, καὶ νά σᾶς ἐκδηλώσωμε τὴν ἐκτίμησί μας..... *μετά τινος στιγμᾶς* Θά ἴδοῦμε! Εἶμαστε φίλοι τώρα; *ὁ Χιαλάγγ δὲν ἀπαντᾷ* Ἄλλὰ ναί, εἶμαστε φίλοι τώρα!....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἐστω.

ΕΛΕΝΗ. Δὲν πρόκειται παρὰ νά ἐπέλθῃ μιὰ συνεννόησις μεταξὺ μας ἐπάνω σ' αὐτό!.... *μὲ ὕφος φιλόφρον* Καθῆστε!.... *ἐκεῖνος δυστάζει* Καθῆστε! *Κάθηται ἐπὶ τέλους* Τί ὠραῖα ἡμέρα σήμερον!

ΧΙΑΛΑΓΓ. *σκυθρωπός* Ναί! ἢ ὁποῖα φεύγει!.... Εἶναι θλιβερόν αὐτὸς ἢ ὠραῖες ἡμέρες νά φεύγουν ἔτσι, νά ἐξαφανίζονται..... Ὅλος αὐτὸς ὁ ὠραῖος χρόνος νά περνᾷ χαμένος!

ΕΛΕΝΗ. Ὅχι, γιὰτι χαμένος; Ἡμέρες εὐτυχεῖς δὲν εἶναι ποτὲ ἡμέρες χαμένες!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Αὐτὸ εἶναι ἀληθές! Σεῖς εἰσθε εὐτυχής;

ΕΛΕΝΗ. Ὡ! τελείως εὐτυχής!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Εἰσθε πολὺ αὐτάρχης!.... Δὲν ζητᾶτε δηλαδὴ ἀπὸ τὸν χρόνον παρὰ νά σᾶς διατηρήσῃ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον σᾶς ἔδωκε. Μὲ ἄλλα λόγια ἀποκαλεῖτε εὐτυχίαν τὴν ἀπουσίαν θλίψεων καὶ πόνων.

ΕΛΕΝΗ. Ἀπατᾶσθε! Ἀποκαλῶ εὐτυχίαν τὴν εὐτυχίαν!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Τὸ νά μὴν ἔχει κανεὶς ἐπιθυμίες ἐν τούτοις, δὲν εἶναι ζῶν αὐτό!

ΕΛΕΝΗ. "Όταν κανείς ἔχη ἐπιθυμίες, δὲν εἶναι εὐτυχής.... Ἐγὼ εἶμαι εὐτυχής. Δὲν λυποῦμαι αὐτὲς τῆς ἡμέρες, ποῦ περνοῦν καὶ ἡ ὀποῖες μοῦ ἀφίνουν μιὰ ὀραία ἀνάμνησι. Γι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἀκριβῶς μιλούσαμε πρὸ ὀλίγου μὲ τὸν ἄνδρα μου... Εἶναι κάτι τι γλυκὸ τὸ νὰ γηρονάη κανεῖς, ὅταν σκέπτεται ὅτι δὲν ἔχασε τὴ νεότητά του, ὅταν ἔχει πίσω του αὐτὸν τὸν θησαυρὸν τῶν ἀναμνήσεων, εἰς τὸν ὁποῖον κάθε ἡμέρα προσθέτει καὶ κάτι....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἐναμνήσεις!....

ΕΛΕΝΗ. Γιατὶ, παρακαλῶ, αὐτὸς ὁ μορφασμός;

ΧΙΑΛΑΓΓ. Δὲν εἶναι κάτι τι τὸ πλήρες μιὰ ἀνάμνησις! Τὸ παρελθόν!... Ἐγὼ τοῦλάχιστον τὸ ἀπεχθάνομαι! Ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου αὐτοῦ δὲν τηρῶ οὔτε μιὰ ἐπιστολή, οὔτε ἓνα κομματί χαρτί. Δὲν κρατῶ ἀρχεῖα! Ἐξαφανίζω ὅλα τὰ ἔγγραφα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐπέρασεν ἡ ζωὴ μου, τόσον ἐκεῖνα τῶν εὐτυχισμένων ὅσον καὶ τῶν δυστυχισμένων μου στιγμῶν.... Τὸ μέλλον θὰ μοῦ προσπορίσῃ—σκέπτομαι—ἀνώτερα στοιχεῖα ἀπολαύσεως, ἡδονῆς καὶ ὑπερηφανείας.... Δυστυχῶς εἶμαστε ποῖ ἢ ἐπιρρεπεῖς εἰς τὸ νὰ στρεφώμαστε πρὸς τὰ πίσω καὶ εἰς τὸ νὰ βαδίζωμεν ἀνάποδα.... Ἄς μὴ θωπεύωμε λοιπὸν αὐτὸ τὸ στραβὸ ἔνστικτό μας! Ἡ μνήμη μας φυλάσσει ἤδη ἀρκετὰ βαθεῖα. Ἄς μὴ μένωμε τοῦλάχιστο σκυμμένοι ἐπάνω σὲ μιὰν αὐλακα. Εἶναι μπροστά, ποῦ πρέπει νὰ κρατηθοῦμε ὄρθιοι, στὴν πλώρη τοῦ караβιού!

ΕΛΕΝΗ. Θάρθη ἐν τούτοις μιὰ μέρα, ὅπου ἡ ἀναμνήσεις μας θὰ εἶναι ὁ μόνος μας πλοῦτος.

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἐ! τότε ἀκριβῶς θὰ εἶναι καιρὸς νὰ τῆς ἐνθυμηθοῦμε! Ἐως τότε ὅμως ἄς μαζεῦωμε ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερες, ἄς ζοῦμε μὲ τὴν μεγαλητέρα ἔντασι, ποῦ μποροῦμε, καὶ πρὸ παντὸς ἄς μὴ χάνωμε καιρὸ!... Ἡ ζωὴ περνᾷ.... Δὲν ἔχετε ἀντιληφθῆ πόσον εὐκόλα ἡ μέρες γλιστροῦν καὶ χάνονται ἢ μιὰ πίσω ἀπὸ τὴν ἄλλη; Σὰν νὰ βλέπω αὐτὴ τὴ στιγμή τὸν ἑαυτό μου, ὅταν ἦρθα ἐδῶ στὸ σπιτί σας, γιὰ πρώτη φορά, καὶ ζητοῦσα τὸν δρόμο καὶ τὸν ἔχανα καὶ δὲν εῦρισκα τὴν πόρτα σας,... Ἐνθυμοῦμαι τὴν πρώτη ἐντύπωσι ποῦ μοῦ ἔκανε ἡ θεὰ τοῦ σπιτιοῦ σας, μέσα στὰ δένδρα—ἐντύπωσι τόσο διαφορετικὴ ἀπὸ τὴ σημερινή—ἐνθυμοῦμαι τὸν τρόπο, μὲ τὸν ὁποῖον παρατηροῦσα ὅλα αὐτὰ τὰ πρᾶγματα.... Κατόπιν ἐσᾶς, ὅταν ἐφθάσατε...—ἐρχόσασθε ἀπὸ τῆς τριανταφυλλίης τοῦ πάρκου σας....,—Ἐῖχατε στὰ χέρια ἓνα κἀνιστρο.... Ἄλλὰ σὰν νὰ εἶναι ἄκείνη ἡ ὥρα.... Σὰν νὰ ἦταν πρὸ ὀλίγου μόλις αὐτό.... Καὶ εἶναι ἓνας μῆνας.... Ἐνας μῆνας! Τὸ φαντάζεσθε;

ΕΛΕΝΗ. Εἶναι ἀλήθεια!.... Ναι! Εἶναι ἓνας μῆνας!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Φαντάζεσθε τι παίρνει μαζί της αὐτὴ ἐδῶ ἡ μέρα, ποῦ γλιστρᾷ καὶ φεύγει, καθὼς μιὰ κλέφτρια! Τὸ συλλογίζεσθε ὅτι δὲν ζοῦμε παρὰ μόνον μιὰ φορὰ καὶ ὅτι τὸ πεδῖον τῆς δράσεώς μας ἐλαττώνεται ἀκατάπανστα; Ἀμέσως—ἀμέσως ἓνα μέρος τῆς ζωῆς μας δὲν τῶχομε πειὰ Δὲν ἀντιλαμβάνεσθε, ἐφόσον προχωρεῖτε πρὸς τὴ ζωὴ, ὅτι ἡ ζωὴ αὐτὴ μᾶς ἀποσπᾷ κάθε μέρα καὶ ἀπὸ ἓνα κομματί; Ὅταν εἶναι κανεῖς παρὰ πολὺ νέος, πιστεύει ὅτι τὸ πᾶν θὰ τοῦ εἶναι πάντοτε δυνατόν..... Ἄλλὰ ἔπειτα, πόσοι περιορισμοί! Πόσοι φραγμοί! Πόσα ἐμπόδια!.... Ἐγὼ τοῦλάχιστον ἀπελπίζομαι κάθε μέρα ἀπὸ κάθε τι, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἔχω πειὰ.... Δὲν θὰ μπορῶ νὰ γίνω πειὰ ναυτικός! Δὲν θὰ μπορῶ νὰ γίνω πειὰ σοφός! Δὲν θὰ μπορῶ νὰ γίνω πειὰ καλλιτέχνης.... Εἶναι πολὺ ἀργά!.... Μοῦ εἶναι ἀπαγορευμένα ὅλα αὐτά!.... Ἀδύνατα!... Καὶ σκέπτομαι μόνον τὸ τι εἶναι οἱ ἄλλοι!... Εἶνε τρομερὸ, νὰ σκέπτεται κανεῖς τὸ τι εἶναι οἱ ἄλλοι!.... καὶ νὰ μὴ μπορῆ νὰ εἶναι κι' αὐτὸς ὅτι εἶναι οἱ ἄλλοι!... Κάθε μέρα, ποῦ περνᾷ καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι παραιτεῖται κανεῖς καὶ ἀπὸ ἓνα δικαίωμα του καὶ ἀπὸ μιὰ ἐξουσία του.... Ἄ! κάθε δευτερόλεπτό μας εἶναι πολύτιμο! Ἡ ζωὴ ὀλόκληρη δὲν εἶναι παρὰ μιὰ στιγμή!...

ΕΛΕΝΗ. Ναι! μιὰ στιγμή!.... Τὸ ξέρομε καλὰ αὐτὸ ἔμεῖς ἡ γυναῖκες, γιὰ τῆς ὁποῖες ἡ στιγμή αὐτὴ περνᾷ διπλασίως γρηγορότερα παρὰ γιὰ σᾶς!... Ἄλλ' ἀκριβῶς γι' αὐτὸ, τὴ στιγμή αὐτὴ πρέπει νὰ τὴ ζῆση κανεῖς μὲ περισσοτέρα ἡρεμότητα, μὲ περισσοτέρα ἡσυχία καὶ ὅσο μπορεῖ πειὸ βαθεῖα. Ἡ ζωὴ ὀλόκληρη μόλις ἐξαρκεῖ, γιὰ νὰ περιλάβῃ μιὰ μόνη εὐτυχία.... Ὅλοι ἐκεῖνοι, ποῦ κυνηγοῦν πολλὰ, δὲν κατορθώνουν εἰς τὸ τέλος νὰ πιάσουν τίποτε.... Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἐναγκαλισθοῦμε, καὶ μὲ πάθος μάλιστα, ἓνα μόνον πρᾶγμα, καὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ νὰ τὸ κρατήσωμε καλὰ, γιὰ νὰ μὴ μᾶς φύγῃ...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἐνα μόνον πρᾶγμα! Ἄ! αὐτὸ εἶναι πολὺ βαρὺ! Θὰ ἐπέλθῃ κόρος....

ΕΛΕΝΗ. Δὲν κουράζεται ποτὲ κανεῖς ἀπὸ ἓνα πρᾶγμα, ποῦ ἀληθηνὰ νὰ ἀξίζει.... Κυττάξτε! *δεικνύει ἀπὸ τὸ παράθυρον.* Αὐτὴ τὴ θεὰ, τὴν παρατηρῶ κάθε πρωτὶ ἀπὸ τὸ δωμάτιό μου, *χρόνια* τώρα, καὶ ἐν τούτοις κάθε πρωτὶ μὲ θέλγει καὶ μὲ συναρπάξει... Βλέποντάς τὴν κάθε πρωτὶ, λέω μὲ τὸ νοῦ μου: «Τὶ θαυμάσιο πρᾶγμα!» Εἶναι πάντοτε καινούργια γιὰ μένα. Δὲν ἀδειαίξει ποτὲ κανεῖς ὡς τὸν πᾶτο μιὰ ἀληθινὴ εὐτυχία. Ἐξ ἄλλου ὅλες ἡ ἄλλες εὐτυχίαι περιλαμβάνονται μέσα σ' αὐτὴν.... Εἰς ἓνα ἄτομον π. χ., τὸ ὁποῖον ἀγαπᾷ κανεῖς, ὑπάρχουν ὅλα τὰ ἄτομα. Ὀλόκληρος ὁ κόσμος περιέχεται πολλὰς φορὰς μέσα σ' ἓνα κῆπον!

ΧΙΛΛΑΓΓ. Ἄ ὄχι! δὲν εἶναι ἔτσι! Τὰ ἄτομα εἶναι ποικίλα, ὅπως καὶ οἱ τόποι εἶναι ποικίλοι! Θὰ ἦταν ἐγκλημα νὰ ὑπαγάγη κανεὶς ἓνα ὁλόκληρο κόσμο εἰς τῆς πτωχικῆς διαστάσεως τοῦ μέτρου, ποῦ λέγεται ἄνθρωπος!

ΕΛΕΝΗ. Ἄλλὰ, ὅταν κανεὶς δὲν ξέρει νὰ περιορίσῃ τῆς ἀξιῶσεως του, πῶς θὰ μπορέσῃ τότε νὰ πραγματοποιήσῃ κάτι τι τὸ τέλειο;

ΧΙΛΛΑΓΓ. Ἄ! μάλιστα! Τὸ τέλειο!

ΕΛΕΝΗ. Βεβαίως!

ΧΙΛΛΑΓΓ. Ἄλλὰ ἡ ἐπίτευξις τοῦ τελείου μοιάζει μὲ τοῖχον, πρὸ τοῦ ὁποίου σταματᾷ κανεὶς. Τι θὰ κάμετε κατόπιν, ἀφοῦ θὰ τὸ ἐπιτύχετε; Θὰ τὸ ἀπολαμβάνετε καὶ θὰ ἐξακολουθήτε διαρκῶς νὰ τὸ ἀπολαμβάνετε; Σήμερον,.... αὔριον,.... σ' ὅλη σας τὴ ζωὴ;... Ἐνας σκοπὸς, ἓνα Ἰδανικόν, τὸ ὁποῖον δὲν ἀνανεώνεται τακτικῶς, καταπτᾷ ὄριον, πρὸ τοῦ ὁποίου σταματᾷ ἡ διάβασις. Ὑπάρχουν κ' ἄλλοι σκοποὶ, ὕστερ' ἀπὸ κείνον, ποῦ ἐπετύχαμε καὶ ἕκαστὸ ἄλλες τελειότητες ὕστερα πρὸ κείνη, ποῦ ἐπραγματοποιήσαμε!.... Δὲν αἰσθανθήκατε ποτὲ νὰ ἐπαναστατοῦν μέσα σας ὅλες ἐκεῖνες ἡ κνοφορούμενες γυναικεῖες ὑπάρξεις, ποῦ συμπνίγετε μέσα εἰς τὸ βάθος τοῦ Ἐγὼ σας καὶ ἡ ὁποῖες ἐν τούτοις θὰ σᾶς ἐθάμβωναν ἴσως, εἰν τοῖς ἐπετρέπετε ἐξαφνα νὰ ἀνέλθουν εἰς τὴν ζωὴν;... Μιὰ ἄλλη Ἐλένη π. χ.; Τὸ σκεφθήκατε αὐτὸ;... Ὅπως εἶσθε σήμερον, δὲν εἶσθε παρὰ ἓνα κομμάτι τοῦ Ἐγὼ σας!.... Τότε θὰ εἶσθε κάτι ἄλλο, πολὺ διαφορετικόν!... Νὰ παρουσιασθῆτε ἐξαφνα μέσα σ' ἓνα ἄλλο διάκοσμο καὶ ἀνάμεσα σὲ πρόσωπα νέα, σὰν μιὰ νέα Ἐλένη;.... Ἄ! ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔχετε σήμερον, εἶναι τέλειο! Τὸ ξέρω... Εἶναι τελεία ἡ ἔπανυλις σας αὐτὴ μὲ τὴν ὄραία τῆς μεσαιωνικῆς ἱστορίας... Εἶναι τελεία ἀκόμη, ὡς ἰδιοκτησία, ἐξωραϊζομένη μὲ τὸν καλόβολο χαρακτήρα καὶ τὴν πίστι πρὸς ἑσᾶς τοῦ συζύγου σας..., Εἶναι τέλειο αὐτὸ τὸ σπίτι ὡς ἐνδιαίτημα, τέλειο ἀπὸ ἀπόψεως ἀναλογιῶν, χρωμάτων, εὐτρεπισμοῦ!.... Εἶναι τέλειο τὸ τοπεῖον αὐτό.... Ἄλλὰ ὑπάρχει καὶ Κανδί... Ὑπάρχει καὶ Κολόμβο... Ἄλλὰ ὑπάρχει, Μαντᾶμ, ὁλόκληρος Κόσμος!

ΕΛΕΝΗ. Σωπάστε! μὲ κάνετε νὰ τὰ χάσω!.... Ἄλλο πρᾶγμα, λέει; Νέο πρόσωπο;... Ἄ! Ὅχι! Ὅχι!.... Αὐτὸ εἶναι τρομερό!.... Μὰ καὶ ὁ Κόσμος;... Ἄ! κ' αὐτὸ εἶναι μιὰ πλάνη!... Ἄλλὰ ἐλησμόνησα ὅτι εἶσθε πάντοτε ὁμαντικὸς!.... Ἄ! καὶ τώρα νομίζετε ὅτι μὲ ἐκλονίσετε; Ἄ! ὄχι! ὄχι! Θὰ σᾶς ἀπαντήσω ἀμέσως! Οἱ περιηγηταὶ, κύριε, ποῦ ἔχουν γνωρίσει τὰ θαυμασιώτερα μέρη τοῦ Κόσμου, προτιμοῦν μ' ὅλα ταῦτα, χωρὶς καμμιά ἐξαιρέσι, τὸν οὐρανὸ τῆς γενετείρας τους!....

ΧΙΛΛΑΓΓ. Τὸ λέγουν, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀλήθεια! Σ' αὐτὸ ἀπάνω θέλω νὰ μὲ πιστέψετε! Ἡ γενέτειρα, λέει;... Ἄλλὰ αὐτὴ ἀκριβῶς μᾶς καίει περισσότερο τὰ πόδια! Δὲν τὴν πατοῦμε, παρὰ μόνο, ὅταν θέλωμε νὰ ἀντλήσωμε περισσοτέρα ζέσι γιὰ νέα ταξείδια... Γιὰ ποιὸ λόγῳ ἄλλως τε ν' ἀγαπᾷ κανεὶς ἓνα ἔδαφος, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ Τύχη τὸν ἔφερε νὰ γεννηθῇ καὶ τὸ ὁποῖον αὐτὸς καθόλου δὲν ἐδιάλεξε;....

ΕΛΕΝΗ. Ἄλλὰ αὐτὸν ἐδῶ τὸν τόπο, τὸν ἐδιάλεξα! Τὸν ἐδιάλεξε δηλαδὴ ὁ ἄνδρας μου, ποῦ σημαίνει τὸ ἴδιο;

ΧΙΛΛΑΓΓ. Εἶσθε βεβαία, ὅτι σημαίνει τὸ ἴδιο;

ΕΛΕΝΗ. Φυσικά! Ἐχω τὰ ἴδια γούστα μὲ τὸν ἄνδρα μου! Ἐάν τὸν πῆρα, εἶναι διότι εἶχα ἀκριβῶς τὰ ἴδια γούστα μ' αὐτόν!

ΧΙΛΛΑΓΓ. Σὲ τί ἡλικία πανδρευθήκατε;

ΕΛΕΝΗ. Εἴκοσι χρονῶν!

ΧΙΛΛΑΓΓ. Καὶ νομίζετε ὅτι ξέρει κανεὶς τὴν ἀγαπᾷ στά εἴκοσι χρόνια;.... Ἀπλούστατα υἰοθετήσατε τὰ γούστα του, διότι βρεθήκατε κοντὰ του, διότι εἰς τὴν γυναῖκα ὑπάρχει πάντοτε ἡ ἀνάγκη νὰ πιστεῦν καὶ νὰ ἀποδέχεται! Ἐκούσατε νὰ μιλή ἔτσι ἡ ἔτσι ὁ ἄνδρας ἐκεῖνος, πλησίον τοῦ ὁποίου ἡ Τύχη σᾶς ὠδήγησε!

ΕΛΕΝΗ. Προσέξτε! Μὴ λησμονῆτε τῆς συμφωνίας μας! Ἐστῶ ἄλλως τε πρὸς γνῶσί σας ὅτι ὑπανδρεύθηκα μὲ ἔρωτα, ὅτι ἔκαμα ἓνα συνοικέσιο κατόπιν ἔρωτος!

ΧΙΛΛΑΓΓ. Ἄλλὰ τί εἶναι σᾶς παρακαλῶ Ἐρως μῆς κόρης εἰκοσαετοῦς; Πιστεύετε σοβαρῶς ὅτι μιὰ κόρη σ' αὐτὴν τὴν ἡλικίαν μπορεῖ νὰ ξέρη ἀκριβῶς τί εἶναι καὶ τί δίδει;... Διερωτῶμαι πολλὰ φορὲς πῶς ὁ ἔρως μῆς κόρης τέτοιας ἡλικίας θὰ μπορούσε νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν ὑπερήφανη ἀπαιτητικότητα ἑνὸς ἀνδρός!.... Ἐγὼ τουλάχιστο δὲν θὰ μπορούσα ποτὲ νὰ νυμφευθῶ ἓνα τέτοιο πλάσμα, νὰ αἰσθανθῶ πάθος ἐρωτικόν γιὰ τὸ ἄγνωστον, ποῦ ἐγκλείει αὐτὸ τὸ σκοτεινὸν ὄν τὸ ἀτελὲς ἀκόμη.... Ἄπ' ἐναντίας εἶναι ὁ δεῦτερος Ἐρως, ποῦ λογαριάζεται σὲ μιὰ γυναῖκα!.... Ὁ δεῦτερος αὐτὸς Ἐρως εἶναι ἡ ἐκλογή, ἡ συνειδητὴ διαλογὴ ἑνὸς ὄντος, ποῦ ἔφθασεν ἤδη στὸν ἑαυτὸ του, ποῦ ξέρει τὴν ἀξία του, καθὼς κ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θέλει!.... Μιὰ γυναῖκα προσφέρεται πραγματικῶς, τὴ στιγμῇ, ποῦ προσφέρει τὸν ἑαυτὸ της..... Ἄλλὰ μιὰ κόρη, μικρῆς ἡλικίας, τσακώνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον στὸ δίκτυο!

ΕΛΕΝΗ. Ἀρκετά! Ἀρκετά! Εἶναι κοινοτοπίες αὐτὰ, τὰ ὁποῖα λέτε! Καὶ δὲν εἶναι μόνον κοινοτοπικά, ἀλλὰ εἶναι καὶ ψέμματα!.... Μὲ πληγώνετε!.... Βλέπετε τώρα ὅτι δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ μιλήσῃ ἐλεύθερα μαζί σας, χωρὶς νὰ τὸ μετανοήσῃ ἀμέσως;... Καὶ ὁ λόγος,

γιατί σ' τὴ συζήτησί σας ἀφίνετε κατὰ μέρος κἀθε μέτρον!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Συγγνώμη!.... Ἄλλὰ γιὰ κείνο, ποῦ σᾶς εἶπα, βλέπετε, εἶμαι τόσο βέβαιος.

ΕΛΕΝΗ. Ἔ! καλά! φυλάξτε τῆς βεβαιότητές σας! Αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς συζητήσεως μου εἶναι ἀπολύτως δυσάρεστο!.... *Τὸν ἀφίνει καὶ πλησιάζει πρὸς τὴν θύραν. Φωνάζει.* Ἐρρῖκε!.... Περωνώντας, σᾶς παρακαλῶ, πέστε στὸν ἄνδρα μου.... Εἶναι ἐκεῖ κάτω μιλεῖ μὲ τὸν κηπουρὸ.... Πέστε του ὅτι θὰ ἤθελα νᾶρθη μιὰ στιγμή.... Θὰ μοῦ κάμετε αὐτὴ τὴ χάρι; Ἔ; *Οὗτος ὑποκλίνεται ψυχρῶς....* Σᾶς εὐχαριστῶ!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Τὸ χέρι σας!.... *ἐκείνη τοῦ τὸ ἀρνεῖται διὰ χειρονομίας...* Τὶ κακιά ποῦ εἴσθε σήμερα!

ΕΛΕΝΗ. Δὲν θὰ μοῦ κάμετε λοιπὸν τὴ χάρι νὰ φωνάζετε τὸν ἄνδρα μου;

ΧΙΑΛΑΓΓ. *Μὲ μίαν λεπτὴν περιφρόνησιν πρὸς τὸν συνήθη ἐδιμοτυπικὸν χαιρετισμὸν* Τὶ λόγος, Μαντάμ! *ἐξέρχεται.*

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ἑλένη, καὶ Ἐρρῖκος,

ΕΛΕΝΗ. *μὲ ἔξαψιν* Ἐπὶ τέλους!... Πόσο ἄργισες, καλέ, νᾶρθης! *Ἄ* *Ἐρρῖκος εἰσέρχεται....* Τὶ ὠραία βραδιά! ἔ; Τὸ πιστεύεις πῶς κάνει λίγο ζέστη!.... Μ' ἀγαπᾶς;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ναί!

ΕΛΕΝΗ. *στηριζομένη ἐρωτύλως ἐπάνω του* Ξέρεις; τοῦ τᾶψαλα!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἄ!

ΕΛΕΝΗ. Ξέρεις, ἐρχότανε νὰ μᾶς προσκαλέσῃ γιὰ μεθαύριο.... Τοῦ ἀρνήθηκα δέ!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Μπᾶ!

ΕΛΕΝΗ. Κατόπιν ἤρχισε νὰ μοῦ κάνῃ κομπλιμάν. Τότε τὸν παρεκάλεσα νὰ παύσῃ καὶ τοῦ εἶπα ξεκάθαρα ὅ,τι εἶχα νὰ τοῦ πῶ, ὅτι δηλαδή τὸν ἐκτιμούσαμε καὶ τὸν ἐθεωρούσαμε ὡς φίλο, ἀλλ' ὅτι τελευταίως ἡ στάσις του, ἤρχισε νὰ μὴν εἶναι ἐκείνη, ποῦ ἔπρεπε καὶ ὅτι θὰ ὄφειλε νὰ τὴν ἀλλάξῃ, ἐὰν ἐπιθυμῇ νὰ παραμείνῃ φίλος μας!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐξοχα! καὶ τί ἀπήντησε;

ΕΛΕΝΗ. Ἄ! δὲν τὸν ἀφῆκα νὰ ἀπαντήσῃ! Τοῦ εἶπα: "Δὲν ἔχω διὰθεσι νὰ συζητήσω μαζί σας ἐπάνω στοῦ ζήτημα αὐτό!," Καὶ κατόπιν ἤρχισα νὰ μιλῶ γιὰ ἄλλα πράγματα.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ὑπέροχα!

ΕΛΕΝΗ. Καὶ τώρα ἐξακολουθεῖς νὰ εἶσαι δυσάρεστημένος μαζί μου;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἄ! δὲν ὑπῆρξα ποτέ!

ΕΛΕΝΗ. Ἀσφαλῶς;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἀσφαλῶς!

ΕΛΕΝΗ. Κύτταξε ἐκεῖ! Ἡ γῆ ὅλη δὲν σοῦ φαίνεται σὰν ρόδινη *μετὰ τινὰς στιγμὰς.* Οἱ κορμοὶ τῶν δένδρων δὲν εἶναι σὰν μενεξέ δένιοι;....Κι' αὐτὸς ὁ οὐρανὸς! ὦ! θᾶλεγε κανεὶς πῶς εἶναι μιὰ τεράστια ἀκτὴ, σκεπασμένη μὲ ἄμμο χρυσοῦ-ξανθῆ!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ναί, ἀλήθεια!

ΕΛΕΝΗ. *μὲ ὕφος ἐκστάσεως* Λὲς καὶ μοιάζει μιὰ φλόγα ὀλόφωτη, ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ κρυφθῇ καὶ συγχρόνως εἶναι ἀπαλή σὰν μετὰξι παληό!.... Τὸ θέαμα αὐτὸ νανορίζει καὶ μεταρσιώνει συγχρόνως!.... *στηριζομένη ἐπάνω του* *δνειροπόλως* Θᾶφθανε κανεὶς μέχρη τοῦ νὰ θέλῃ νὰ πεθάνῃ μέσα σ' αὐτὴ τὴν γλυκεῖα ἀπαλότητα!... *μετὰ τινὰς στιγμὰς.* *Παρατηροῦν ἀμφοτέρωθεν τὸν οὐρανόν....* Ἐλα νὰ καθίσῃς λίγο κοντά μου.... Θᾶπρεπε νὰ βρισκόσουνα συχνότερα κοντά μου καὶ νὰ δείχνῃσαι πειὸ τρυφερός ἀπέναντί μου.... Πῶς θέλεις ἄλλως τε νὰ αἰσθάνωμαι ἐκεῖνο, ποῦ εἶσαι γιὰ μένα, ὅταν μ' ἀφίνεις διαρκῶς καὶ φεύγεις;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Σήμερον ἦταν ἀνάγκη νὰ σ' ἀφίσω.... Ἐξ ἄλλου ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶμαι γιὰ σένα, ἀπόκειται σ' ἐσένα νὰ τὸ ἀντιλαμβάνεσαι!

ΕΛΕΝΗ. Τὶ παράξενος ἄνθρωπος ὅμως αὐτὸς ὁ Χιαλάγγ! Αἰσθάνεται μέσα του ἓνα γοῦστο ζωῆς καὶ κινήσεως ἀενάου! Ἐκανε τὸ πᾶν γιὰ νὰ φανῇ ψυχραῖμος, ἀλλὰ εἶχε μέσα στὴν καρδιά του ἐκεῖνο ἀκριβῶς, ποῦ τοῦ εἶπα! Βλέπει κανεὶς μέσα σ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο μιὰ ἔμμονη ἰδέα, ἡ ὁποία φαινότανε ὅσο κι' ἂν προσπαθοῦσε νὰ τὴν κρύψῃ!.... Ἄ! δὲν μοῦ εἶπεν ὅμως τίποτε, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ καταλάβω!..... Μιλοῦσε γενικῶς!.... Κάτω ὅμως ἀπὸ κἀθε λέξι του ὑπῆρχε καὶ ἓνας ὑπαινιγμὸς! Ἐννοεῖται ὅτι δὲν τὸν ἀφῆκα ἀναπάντητον!.... Ἐσο ἡσυχος γι' αὐτό!.... Ἐχει κἀπου-κἀπου παιδαριώδεις ἰδέες. Μοῦ εἶπε πράγματα!.. Ὅπωςδήποτε ὅμως δὲν εἶναι καὶ εὐκόλο νὰ τοῦ ἀντιτείνῃ κανεὶς πάντοτε. Καὶ τοῦτο, διότι κἀπου-κἀπου ἔχει ἐπιχειρήματα, ποῦ καταπλήσσουν.... Δὲν εὗρισκα πάντοτε τὴν κατάλληλη λέξι γιὰ νὰ τοῦ ἀπαντήσω οὔτε τὸ ἐπιχείρημα, ποῦ ἔπρεπε....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Δὲν πρόκειται ἐδῶ περὶ ἐπιχειρημάτων! Ἐδῶ πρόκειται κυρίως νὰ τοῦ δώσῃς νὰ καταλάβῃ ὅτι τὰ λόγια του σὲ ἀφίνουν ἀσυγκίνητη, ὅτι γλιστροῦν ἐπάνω σου, χωρὶς νὰ σὲ διαπερνοῦν!

ΕΛΕΝΗ. Πολὺ σωστά! Ἐν τούτοις ὅμως, τὸ κατ' ἐμὲ, χάριν τοῦ

ἐγωΐσμοῦ μου, θὰ ἤθελα νὰ μπορούσα νὰ τοῦ ἀπαντῶ.... Αὐτός, βλέπεις, ἔχει διαβάσει, ἔχει ταξιδέψει.... ἔχει δὴ πολλά πράγματα. Τὸ γεγονός αὐτὸ δίδει εἰς ὅ,τι θὰ πῆ μιὰ ἀληθοφάνεια, τὴν ὁποίαν θὰ μπροῦσες ἐσὺ—εἶμαι βεβαία—νὰ γκρεμίσης μὲ μιὰ μόνη λέξι σου.... Ἐγὼ εἶμαι δύσκολη εἰς τὸ νὰ ἐκφράζομαι! Εἶναι φυσικό μου! Ἐνῶ ἐσὺ ἀπεναντίας διατυπώνεις πολὺ καλύτερα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐγὼ αἰσθάνομαι....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Τὶ ἀκριβῶς σοῦ εἶπε; Γιά νὰ ἴδουμε. Γιά πές μου ἐν παραδείγματι....

ΕΛΕΝΗ. Ὡ μοῦ εἶπε.... Δὲν ξέρω κ' ἐγὼ πειὰ τί μοῦ εἶπε!.... Μοῦ εἶπέν ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ζῶ μὲ μεγαλητέραν ἔντασι, νὰ ἐπιθυμῶ πάντοτε κἄτι περισσότερο ἀπ' ἐκεῖνο, ποῦ ἔχω, νὰ ἐπιδιώκω νέες εὐτυχίες, νά....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Σάν νὰ ἦταν τᾶχα, εὐκόλο νὰ ἀποκτήσῃ κανεὶς ἔστω καὶ μιὰ! Μιὰ εὐτυχία, γιὰ νὰ τὴν φθάσῃ κανεὶς.... γιὰ νὰ τὴν ἐπιτύχῃ!.... Αὐτὸ εἶναι ἓνα θαῦμα, εἶναι ἓνα ἔργον ὑπεράνθρωπο!....

ΕΛΕΝΗ. Αὐτὸ ἀκριβῶς τοῦ εἶπα. Ἀλλὰ ἡ ἀπάντησίς του, ξέρεις ποιὰ ἦταν; «Τὸ νὰ μένῃ ἱκανοποιημένος κανεὶς μόνο μὲ ἓνα πράγμα, ποῦ ἔχει, ἃ, αὐτὸ—λέγει—εἶναι πολὺ βαρὺ»!.... Αὐτὸ πράγματι εἶναι λίγο ἀλήθεια. Π.χ. Νά! τὸ νᾶχης ἀρκετὰ παιδιὰ εἶναι κἄτι τι ὠραῖο θεῖον!.... ἀλλὰ τὸ νὰ μὴν ἔχῃς παρὰ μόνο ἓνα—ἔχομε πεῖρα κ' οἱ δύο μας—πόσον εἶναι βαρὺ, πόσον εἶναι τρομερό!.... **μικρὰ σιωπή, βαρεσιὰ**.... Μοῦ εἶπεν ἐπίσης ὅτι μειώνεται κανεὶς περιορίζοντας τὴ ζωὴ του μέσα σὲ ὅρια.... Ὁ καθένας μας, λέγει, ἐγκλείει μέσα του διὰφορα πρόσωπα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἀφίσωμε νὰ βγοῦν εἰς τὴν ἐπιφάνεια..... Δὲν ὑποπτευόμαστε, λέγει, τὸ τί θὰ μπορούσαμε νὰ γίνωμε, δίδοντας κἄθε φορὰ, ζωὴ σ' ἓνα ἀπὸ τὰ πρόσωπα αὐτὰ καὶ μεταφερόμενοι, ἔπειτα μέσα εἰς ἓνα νέο πλαίσιο, μέσα σὲ μιὰ νέα ζωὴ!.....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἡ προκομμένη ἢ Κορνηλία σκεπτότανε ἀκριβῶς ἔτσι! Ξέρεις τὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ τοῦ διπλοῦ τῆς πειραματισμοῦ.... Ἄ! δὲν ἀνανεώνει κανεὶς ἔτσι τὴ ζωὴ του!... τὴν καταστρέφει ἀπεναντίας, διαμοιράζοντάς την!....

ΕΛΕΝΗ. Τοῦ τὸ εἶπα κ' αὐτό!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἄκουσε, Ἐλένη! Μόνον ἐφ' ὅσον διευθυνόμαστε πρὸς μιὰ καὶ τὴν αὐτὴ κατεύθυνσι διαρκῶς καὶ ἐξακολουθοῦμε νὰ λαξεύωμε πάντα τὴν ἴδια πέτρα, θὰ μπορέσωμε νὰ φθάσωμε μιὰ μέρα εἰς τὸ νὰ ἱκανοποιήσωμε τὸ αἶσθημα ἐκεῖνο,—ποῦ κρύβομε μέσα μας—τοῦ ἀρτίου καὶ τοῦ τελείου!

ΕΛΕΝΗ. Τὸ τελειόν!.....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Μόνον αὐτὸ ἱκανοποιεῖ τὸν ἄνθρωπον!

ΕΛΕΝΗ. Τοῦ τὸ εἶπα κ' αὐτὸ ἐπίσης!.... Ἀλλὰ μοῦ εἶπε: «Ἐ! καὶ ὅταν μιὰ φορὰ ἐπιτύχωμε αὐτὸ τὸ τέλειο, πάντοτε θὰ μένωμε ἔπειτα μ' αὐτό; Μὲ τὸ ἴδιο πάντοτε καὶ διαρκῶς;» Νὰ ἄς πάρωμε τὸ σπίτι μας, π. χ... Εἶναι τέλειο τόσπιτι μας, Αὐτὴ ἡ ἔπαυλις εἶναι τελεία... Ἀλλὰ τότε ἐφέτος μὲ τὴν ὠραία μας αὐτὴ ἔπαυλι.... καὶ τοῦ χρόνου μὲ τὴν ὠραία μας αὐτὴ ἔπαυλι..... καὶ τοῦ ἀντίχρονου μὲ τὴν ὠραία μας ἔπαυλι..... καὶ πάντοτε..... καὶ γιὰ ὅλη μας τὴ ζωὴ μὲ τὴν ὠραία μας αὐτὴ ἔπαυλι;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ὁ *ἄχριστων* Καὶ βέβαια, τί ἄλλο θὰ ἤθελες δηλαδή;

ΕΛΕΝΗ. Αὐτὸς τοῦλάχιστο λέγει ὅτι ὑπάρχει τὸ ἀπειρομέγεθες τοῦ Κόσμου καὶ ἡ θαυμασία ποικιλία τῆς ζωῆς.... ὅτι ὑπάρχει καὶ κἄτι ἄλλο ἀκόμη... Λέγει ὅτι ὑπάρχει..... δὲν ξέρω κ' ἐγὼ.... τέλος πάντων, καταλαβαίνεις, καὶ κἄτι ἄλλο ἀκόμη....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Φυσικά! Κάθε πράγμα, ποῦ βρίσκεται μακρὰ θεωρεῖται θαυμάσιο. Τὸ ἄγνωστο πάντοτε ἱκανοποιεῖ ὅλα τὰ ὄνειρα.... Τὰ ὄνειρα!... τὸ ὑπόλειμμα αὐτὸ τῆς ὁμίχλης τῆς παιδικῆς μας ἡλικίας, τὸ ὁποῖον λανθάνει πάντοτε μέσα μας.... Πρὸ ὀλίγου ἀκόμη ἠμιλούσαμε γι' αὐτὸ τὸν ἀνόητο Παράδεισο, ποῦ ὁ πολὺς κόσμος δὲν παύει νὰ ζητᾷ... καὶ μοῦ ἔλεγες ὅτι προτιμοῦσες τὸ «π α ρ ὀ ν μ α ς», τὸ πειὸ πραγματικὸ, τὸ πειὸ συνετὸ καὶ πολὺ περισσότερο εὐτυχισμένον!... Δὲν εἶνε ἔτσι;... Δὲν τὸ προτιμοῦσες;... Μ' ἀκοῦς, ἔ;...

ΕΛΕΝΗ. *βυθυσμένη*. Ναι, σ' ἀκούω.....

ΕΡΡΙΚΟΣ. *μετὰ τινα σιωπήν*. Ἐ! αὐτὰ ὅλα κ' ὅλα σοῦ εἶπε;

ΕΛΕΝΗ. Μοῦ εἶπεν ἀκόμη.... ὅτι μιὰ νέα κόρη, λέει....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Μιὰ νέα κόρη, τί;

ΕΛΕΝΗ. Ἄ! ὄχι, τίποτε, τίποτε.....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Μιὰ νέα κόρη, τί;

ΕΛΕΝΗ. Ἄ! Δὲ θυμοῦμαι πειὰ!...

ΕΡΡΙΚΟΣ. *μετὰ τινα σιωπήν*. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἐν τῇ πραγματικότητι ὑπάρχει κἄτι τι τὸ ἀληθὲς σὲ ὅλα αὐτά.... Ἐν τῇ πραγματικότητι τὸ τέλειο, τὸ μέτριο, καθὼς καὶ τὸ ἀτελὲς εἶναι κἄπου—κἄπου τόσο στενὰ συνδεδεμένα μεταξύ τους—ποῦ δύσκολα μπορεῖ νὰ τὰ ξεχωρίσῃ κανεὶς.... Μὲ ἄλλα ὅγια ἡ κοινὴ ζωὴ δύο ἀτόμων ἔχει πάντοτε τῆς κρίσεις τῆς καὶ ἡ ὄρες τῆς ζωῆς αὐτῆς δὲν περιοῦν—ὅπως ξέρεις— ὅλες τέλειες.... Καὶ συμβαίνει συχνὰ ὁ ἓνας νὰ ἔρχεται σὲ σύγκρουσι μὲ τὸν ἄλλον.... Ἀλλὰ τὸ τ ε ἀ κ ρ ι β ῶ ς εἶναι ἀνάγκη νὰ διαφυλαχθῇ ἡ ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ διαβλέψῃ ὁ ἓνας ἐχθροπάθειαν ἐκεῖ ποῦ δὲν ὑπάρχει παρὰ μιὰ ἀπλῆ

φιλική υπόδειξις τοῦ ἄλλου καὶ μάλιστα πρέπει νὰ ἐπωφεληθῆ τοῦ καθρέφτου, ποῦ τοῦ παρουσιάζεται, τοῦ καθρέφτου, ποῦ δὲν κολακεύει, γιὰ νὰ σβύσῃ ἀπὸ πάνω του τὸ μέτριο ἢ τὸ ἀτελές, ποῦ ἦρθαν ἔξαφνα καὶ διετάραξαν τῆς σχέσεις τους.... Οἱ ἀνυπόμονοι ὅμως, οἱ ὁποῖοι ἀποθαρρύνονται ἢ ἐπαναστατοῦν εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν, λησμονοῦν ὅτι μπαίνοντας στὸ νέο ἐπαναστατικὸ δρόμο τους, φέρνουν μοιραίως καὶ σ' αὐτὸν τὰ ἴδια ἐκεῖνα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἐπροκάλεσαν τὴν προηγουμένη σύγκρουσι καὶ ἀποτυχία τους.... Ἡ πιθανότητες τῆς εὐτυχίας, τῆς ὁποῖες ἐγκλείει, Ἐλένη, ἓνα συνοικέσιο, προέρχονται ἀκριβῶς ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ γάμος εἶναι μιὰ ἔνωσις παντοτειγῆ.... Ἐκεῖνοι, ποῦ νομίζουν ὅτι μποροῦν νὰ ἀρχίσουν ξανὰ τὴ ζωὴ τους, γιὰτὶ ἀπέτυχαν τυχὸν τὴν πρώτην φορά.... αὐτοὶ πάντοτε θ' ἀρχίζουν καὶ αἰωνίως θὰ κάνουν πειράματα.... Ἀκούς ἐκεῖνο, ποῦ σοῦ λέω, Ἐλένη;

ΕΛΕΝΗ. Ναί, ἀκούω....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Δὲν ἄκουσες τίποτε!

ΕΛΕΝΗ. Ἄλλὰ,.... ναί....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐ, πές μου λοιπὸν τὶ εἶπα!

ΕΛΕΝΗ. Εἶπες ὅτι.... τὸ τέλειο.... ἢ ἔνωσις.... ἢ γενέτειρα χώρα.....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐ, καλὰ, ἔπειτα;

ΕΛΕΝΗ. Αὐτὸ εἶπες!....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Βλέπεις, ποῦ λέω γὼ ὅτι δὲν μ' ἄκουες;....

ΕΛΕΝΗ. Ἐπαναλαμβάνεις πάντοτε τὸ ἴδιο πρᾶγμα!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἄ!.... Ἐ! λοιπὸν ἀκριβῶς σοῦ ἔλεγα κάτι τι νέο, πολὺ σωστὸ δέ, τὸ ὁποῖον θὰ ἔπρεπε νὰ σοῦ κἀμῃ ἐντύπωσι!.... Καὶ εἶναι αὐτὸ ἀκριβῶς, ποῦ θὰ ἔπρεπε νὰ προσέξῃς!.... Σοῦ ἔλεγα.... ἐκεῖνη κάμνει ἀδιόρατον κίνημα ἀνυπομονησίας.... Τὶ ἔχεις;.... Τὶ ἔπαθες;

ΕΛΕΝΗ. Δὲν ἔχω τίποτε!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Σὲ στενοχωρῶ μ' αὐτά, ποῦ λέω;

ΕΛΕΝΗ. Ἄ! Διόλου!....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Μοῦ ἐζήτησες ἄλλως τε νὰ σοῦ ἐξηγήσω....

ΕΛΕΝΗ. Κάθισε τώρα....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἄλλὰ τὶ ἔχεις λοιπόν;

ΕΛΕΝΗ. Μὰ, ἀφοῦ σοῦ λέω «τίποτε»;...

ΕΡΡΙΚΟΣ. μετὰ τινα σιωπὴν, μὲ ζωηρότητα, ἀλλὰ μὲ τόνον πολὺ γλυκύν.... Τὶ σκέπτεσαι τώρα;

ΕΛΕΝΗ. Παῦσε τώρα λίγο.... κατόπιν λέγει, ὡς ἐὰν ὁμιλεῖ καθ' ἑαυτὴν Τὶ ὥραῖο ποῦ εἶναι αὐτὸ τὸ παράθυρο, ὅπως ἐφωτί-

σθηκε πρὸ ὀλίγου στὸ περίπτερο.... Οἱ ὑπηρεταὶ ἐπέμειναν ν' ἀνάψουν προηγουμένως τὰ φῶτα, προτοῦ κλείσουν τὰ παντζούρια.... Τὰ κουνούπια ἀσφαλῶς θὰ μποῦν τώρα ὅλα μέσα.... Τὶ παράξενο ὅμως!.... Φαινότανε μέρα πλατειά.... καὶ μόλις τὸ παράθυρο αὐτὸ φωτίσθηκε, ἔδωκε στὸν κῆπο τὴν ὄψιν νύκτας....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐέρεις ὅμως ὅτι ἐβράδυνασε πειὰ καὶ στὸ ἀναμεταξύ;..

ΕΛΕΝΗ. Ναί, ἀλλὰ προτοῦ ἀνάψουν αὐτὸ τὸ φῶς, δὲν τὸ καταλάβαινε κανεὶς....

Ἡ Ἐρρῖκος τὴν πλησιάζει, ἀλλ' ἐκεῖνη μένει ἀδιάφορος, ὀνειροπόλος, ἐστραμμένη πρὸς τὴν θύραν, τὴν ἀνοικτὴν πρὸς τὸν κῆπον. Ἐκεῖνος τὴν παρατηρεῖ εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν. Μετὰ τινα χρόνον.

(πίπτει ἡ Αὐλαία)

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ταράτσα ἐντὸς Πάρκου — Σεπτέμβριος

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Ἐλένη ἔπειτα Ἐρρῖκος

Ἡ Ἐλένη μόνη καθημένη ἐπὶ ἀνακλίντρον ἐν τῷ Πάρκῳ, ἔχει ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς βιβλίον, τὸ ὁποῖον δὲν ἀναγινώσκει. Φαίνεται, ὡς νὰ προσέχη κάτι. Τρομάζει ἔξαφνα καὶ ἐγείρεται ἀποτόμως. Τρέχει πρὸς τὸ κιγκλίδωμα τῆς ταράτσας καὶ ἐρευνᾷ ἀπλήστως διὰ τοῦ βλέμματος τὴν ἐξοχὴν. Κατόπιν ἐπανέρχεται ὅπως ἐπανακαθίστη ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρον τῆς, προτοῦ ὅμως φθάσῃ, μέχρις αὐτοῦ, σταματᾷ, σκιρτᾷ, στρέφεται ζωηρῶς πρὸς τὴν σκιὰν τῶν δένδρων, ὅπου ἐν τούτοις οὐδεὶς φαίνεται.

ΕΛΕΝΗ. Πῶς! Ἦσουν ἐκεῖ;... Τὶ ἔκανες ἐκεῖ;

ΕΡΡΙΚΟΣ. πλησιάζων. Περνοῦσα. Μὴν ἐνοχλεῖσαι!

ΕΛΕΝΗ. Εἶναι πολλὴ ὥρα, ποῦ ἦσουν ἐκεῖ;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ὁχι! μόλις ἔφθασα, μὴν ἀνησυχῆς!

ΕΛΕΝΗ. Δὲν μ' ἀρέσει νὰ μὲ βλέπουν ἔτσι ἀπὸ πίσω. ὅταν δὲν τὸ ξέρω....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Φοβᾶσαι μήπως σοῦ ὑφαρπάσουν ἔτσι αὐτὸ, ποῦ σκέπτεσαι;

ΕΛΕΝΗ. Καὶ ποῦ πηγαίνεις τώρα;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Νὰ κατεβαίνω γιὰ ἔξω.

ΕΛΕΝΗ. Καὶ γιὰτὶ περνᾷς ἀπ' ἐδῶ; Μήπως ἔχεις νὰ μοῦ πῆς τίποτε;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐγὼ; Ὅχι! δὲν ἔχω τίποτε νὰ σοῦ πῶ! *μετὰ τινὰς στυγμάς.* Ἀλλὰ οὔτε καὶ σὺ, καθὼς βλέπω..... Δὲν εἶνε ἔτσι; Δὲν ἔχεις τίποτε νὰ μοῦ πῆς!

ΕΛΕΝΗ. Ἐὰν εἶχα, θὰ σοῦ τὸ ἔλεγα! *ἄλληλοκτυπάζονται ἀσκαρὶ δαμυκτῆ.* Ἐκεῖνη καταβιβάζει τέλος τοὺς ὀφθαλμοὺς, θορυβημένη. Ἐπειτα μὲ τόνον γλυκύν. Ἀλλὰ τί εἶναι αὐτὸς ὁ κρότος τοῦ σκεπαρινοῦ, ποῦ ἀκούεται ἐκεῖ κάτω;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Εἶναι ἡ λεῦκες, ποῦ μᾶς κόφτουν.... Πηγαῖνο ἀκριβῶς νὰ τῆς ἰδῶ τώρα, ποῦ θὰ πέφτουν. Εἶναι, ἔρεις, *κάτι* τι ἕμιμορφο, ἀλλὰ καὶ συγκινητικῶς συγχρόνως αὐτὸς ὁ τριγμὸς, αὐτὸς ὁ δυνατὸς θόρυβος, ποῦ κίνουν τὰ φύλλα. Νομίζει κανεὶς ὅτι οἱ κλῖδι αὐτοῖ, πέφτοντας, πρόκειται νὰ παρυσύρουν καὶ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν πτώσιν τους. Αὐτὸ δὲν σοῦ κινεῖ τὸ ἐνδιαφέρον;

ΕΛΕΝΗ. Ὅχι!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Περιμένεις κανένα ἴσως ἐδῶ, ἔ;

ΕΛΕΝΗ. Ναί, ὁ Χιαλάγγ μοῦ εἶχε πῆ ὅτι θὰ ἐρχότανε.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐρχεται κάθε μέρα τώρα;

ΕΛΕΝΗ. Ἐχει τρεῖς μέρες, ποῦ δὲν ἦρθε. Καὶ ἔπειτα; Ἄν δηλαδὴ ἐρχότανε κάθε μέρα, ποῦ θὰ βρισκῆς τὸ ἄτοπον; Εἶναι ὁ μόνος ἀπὸ τοὺς φίλους μας, ποῦ μοῦ κάνει εὐχαρίστησι. Αὐτὸ νομίζω δὲν πρέπει νὰ σὲ ἐκπλήττει. Τὸν ἔκρινες ἄλλοτε ὡς ἄνθρωπον ἀνωτέρας μορφώσεως. Δὲν εἶναι δικό μου λάθος, ἐὰν τώρα βρίσκῆς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἔχει καὶ τὸ προσὸν νὰ....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐ! πολὺ καλὰ! Εἶπαμε νὰ τελειώνωμε μ' αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι!

ΕΛΕΝΗ. Δὲν ἐννοῶ!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐννοεῖς πολὺ καλὰ! *ἄλληλοκτυπάζονται.* Ὁ Χιαλάγγ σὲ κυνηγᾷ!... Σὲ θέλει!... ἢ *Ἐλένη* κάμνει κίνημα... Ἄς ποῦμε πῶς σ' ἀγαπᾷ, ἂν προτιμᾷς τὸν τρόπον αὐτὸν τῆς ἐκφράσεως! *αὐτὴ ἀποστρέφει τὸ πρόσωπον, ἐκεῖνος ἐξακολουθεῖ.* Ὑπῆρξα ὑπομονητικὸς, νομίζω. Τὸν ἐδέχθηκα στὸ σπίτι μου, ὡς ἓνα φίλον, ἔχων πάντοτε ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν ἄμυναν, ποῦ θὰ μπορούσες νὰ ἀντιτάξῃς ἐναντίον του, στὸν ἔρωτά σου πρὸς ἐμένα, ἐμπιστευθεὶς τέλος, σ' τὴν γυναῖκα, ποῦ εἶσαι... Ἀλλὰ ἐπὶ τέλους δὲν τὸν ἀνέχομαι πειλ! Εἶναι καιρὸς νὰ ἀλλάξῃς πολιτικὴν ἀπέναντί του!...

ΕΛΕΝΗ. Θὰ προτιμοῦσα τὴν πρώτη στάσι σου!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Τὸ κατ' ἐμὲ, καὶ ἔγὼ θὰ τὴν προτιμοῦσα,.... ἀλλὰ....

ΕΛΕΝΗ. Ἐ! τότε λοιπὸν, κλεισέ του τὴν πόρτζ σου!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Δὲν εἶναι καὶ τόσον ἀπλοῦν αὐτό! Εἴμαστε δυό! Δὲν

πρόκειται λοιπὸν νὰ διώξω τὸν Χιαλάγγ ἀπὸ τὸ σπίτι μου, ἀλλ' ἀπὸ τὸ σ π ῖ τ ι μ α ς.... Ἐγὼ τοῦλάχιστο δὲν δέχομαι, δὲν μπορῶ νὰ τὸ παραδεχθῶ ἀκόμη, ὅτι σὺ καὶ ἐγὼ δὲν ἐξακολουθοῦμε νὰ ἀποτελοῦμε ἓνα πρᾶγμα... Κατὰ συνέπειαν πρέπει νὰ εἴμαστε σύμφωνοι.... Ἐγὼ ἀνάγκη λοιπὸν καὶ τῆς δικῆς σου τῆς συναινεσεως.

ΕΛΕΝΗ. Τί λεπτολογίεις, Θεέ μου!...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Δὲν πρόκειται περὶ λεπτολογιῶν! Ἐὰν κάμω μόνος μου αὐτὴ τὴ χειρονομία, μειώνω τὴ δύναμι ἀμφοτέρων μας, ἐννοεῖς;

ΕΛΕΝΗ. Λοιπὸν;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Καὶ λοιπὸν, σ' ἐρωτῶ:— ἐφόσον εἴμαστε τῆς γνώμης ὅτι ἀρκετὰ διήρκεσε αὐτὸ τὸ πείραμα—, ἐὰν δὲν εἶναι καιρὸς πειὰ νὰ ὑποδείξῃς εἰς αὐτὸν τὸν κύριον, ὅτι δὲν ἔχει πειὰ θέσιν ἐδῶ!

ΕΛΕΝΗ. Καὶ ἔχεις τὴν ἀπαίτησι νὰ τοῦ τὸ ὑποδείξω ἐγὼ;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ὅ! τὸ ἂν θὰ εἶσαι σὺ ἢ ἐγὼ, αὐτὸ δὲν ἐνδιαφέρει καὶ πολὺ. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐνδιαφέρει εἶνε νὰ ἐνεργήσωμεν ἀπὸ συμφῶνου καὶ νὰ καταλάβῃ αὐτὸς ὁ κύριος ὅτι εἴμαστε σύμφωνοι...

ΕΛΕΝΗ. Ἄ! ἐγὼ ἀρνοῦμαι νὰ συμμετάσχω σὲ μιὰ τέτοια χειρονομία βάνουσι, τὴν ὁποῖαν τίποτε δὲν δικαιολογεῖ.. Ἐγὼ τοῦλάχιστο δὲν ἔχω κανένα παράπονον κατὰ τοῦ Χιαλάγγ.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Σὰν νὰ λέμε, αἰσθάνεσαι τὸν ἑαυτό σου λατρευμένον ἀπὸ αὐτὸν τὸν κύριον!... Ἀλλὰ αὐτὸ λοιπὸν δὲν σὲ προσβάλλει; Ἡ τὸ ἐναντίον μοῦ λὲς ἐσύ;... Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὅμως δὲν ἀντιλαμβάνεσαι ὅτι ἢ συμπεριφορὰ τοῦ κυρίου αὐτοῦ ἀποτελεῖ ὕβριν γιὰ τὸν σύζυγό σου; Αὐτὸ δὲν σὲ πειράζει ἐσένα; Σοῦ εἶναι *κάτι* τι ἀδιάφορον;.... Καὶ πιστεύεις ὅτι μπορεῖς νὰ εἶσαι ἔτσι γυναικίμου;.....

ΕΛΕΝΗ. Μὰ ἐπὶ τέλους, βρὲ ἀδελφὲ, τί σὲ ἐνδιαφέρει ἐσένα ἢ συμπεριφορὰ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου; Σὺ εἶσαι βέβαιος γιὰ μένα.... Ὑποθέτω τοῦλάχιστον. Δὲν ὀφείλει νὰ σοῦ εἶναι ἀρκετὸν τὸ ὅτι ἐγὼ εἶμαι γιὰ σένα ὅ,τι ὀφείλω νὰ εἶμαι;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἄλλ' ἀκριβῶς δὲν εἶσαι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὀφείλεις νὰ εἶσαι! Ὅλη αὐτὴ ἡ ἱστορία θὰ εἶχε τελειώσει πρὸ πολλοῦ, ἐὰν, ἀπὸ τότε, ποῦ σοῦ τὸ εἶπα ἐγὼ, τοῦ ἐξεδήλωνες τὴν ἀδιαφορία σου καὶ τὴν περιφρόνησί σου.... Μ' ὅλα ταῦτα αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, τοῦ ὁποῖου δὲν μπορεῖς βέβαια νὰ ἀγνοῆς σήμερον τῆς διαθέσεις, ἐξακολουθεῖς νὰ τὸν περιποιῆσαι καὶ νὰ τοῦ μειδιᾷς!

ΕΛΕΝΗ. Ὑποθέτεις;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Μὰ, ἀφοῦ βγαίνετε περίπατο μαζί;....

ΕΛΕΝΗ. Ἄ! αὐτὸ δὲ ἔγινε μιὰ φορὰ! Ἐπρόκειτο νὰ πάω στὸν

Μπουτιέ. Προσεφέρθη νὰ μὲ συνοδεύσῃ, παρόντος ἄλλως τε καὶ σοῦ τοῦ ἴδιου.....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ναι, παρόντος ἐμοῦ, ἀλλὰ μὲ τι προκλητικό καὶ αὐθαδὲς ὕφος!... Διότι πρέπει νὰ τοῦ ἀποδώσω δικαιοσύνη σ' αὐτό. Αὐτὸς δὲν εἶναι καθόλου ὑποκριτὴς, ὄχι!... Δὲν εἶναι κρυφίνους! Ἔχει τὸ ὕφος ἀνθρώπου, ποῦ φωνάζει τὸ τι σκέπτεται... Πιστεύεις ὅμως ὅτι θὰ εἶχε τόσο θράσος, εἴαν τὸν ἀπεθάρρυνες ἐν καιρῷ ἐσὺ;

ΕΛΕΝΗ. Τὸ ἔκαμα αὐτό!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ὅχι! δὲν τῶκαμες! Ἡ ἀπόδειξις εἶναι ὅτι δοκιμάζω τώρα μιὰ συχαμερὴ στενοχώρια, ὅταν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἔρχεται ἐδῶ... Ἀνάμεσα σὲ σᾶς τοὺς δυο, ἐγὼ ἔχω τὸ ὕφος ἐνὸς φορτικοῦ, ἐνὸς ἡλιθίου, ἐνὸς ζηλοτύπου... Εἶναι ἓνας ρόλος, ποῦ δὲν ἔχω καμμιά διάθεσι νὰ παίζω, ποῦ μὲ ἐκνευρίζει, ποῦ μοῦ εἶναι ἀνυπόφορος... Πρέπει νὰ ξέρεις ὅτι πρὸ πολλοῦ θὰ τὸν εἶχα μπατσίσει αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, εἴαν ἔβλεπα, ὅτι ἢ συχνὲς ἐπισκέψεις του σὲ ἐνοχλοῦσαν! Ἀλλά, καθὼς βλέπω, δὲν σὲ ἐνοχλοῦν... Αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτό μου ταπεινωμένο, πολὺ λιγώτερο ἀπὸ τὸ θράσος του, παρὰ ἀπὸ τὴν καλοβολιά, μὲ τὴν ὁποίαν τὸν δέχεσαι. Ἐπίσης αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτό μου ἐξουδετερωμένο καὶ ἄοπλο καὶ τοῦτο, διότι ἡ διαφορὰ δὲν κεῖται μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ, ἀλλὰ μεταξὺ ἐμοῦ καὶ σοῦ, Ἐλένη, Τ' ἀκούς;

ΕΛΕΝΗ. Ἄ! αὐτό.... Ἀλλὰ τί νομίζεις λοιπὸν;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Νομίζω ὅτι ἀρχίζεις νὰ χάνης τὸν δρόμο, ὅτι δὲν βλέπεις πειὰ καθαρά....

ΕΛΕΝΗ. Ἀπατᾶσαι, φίλε μου! Ἔχω πολὺ διαυγὲς τὸ μυαλό. Ὁ Χιαλάγγ αἰσθάνεται γιὰ μένα ἓνα αἶσθημα βαθύ, τελείως ἀξιοσέβαστο καὶ τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ὠραιότητά του.... Μόλα ταῦτα κάνω ὅ,τι μπορῶ, ὅπως τὸ αἶσθημα αὐτὸ μαλακώσῃ, ἐξελιχθῇ, ἐξυγιανθῇ....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Καὶ πόσον καιρὸν ἐπάνω-κάτω σκέπτεσαι ὅτι θὰ σοῦ ἀπαιτήσῃ αὐτὴ ἡ κούρα;

ΕΛΕΝΗ. Δὲν ξέρω τίποτε! Καὶ ἔπειτα σοῦ εἶπα: Ἄσε με! Μὲ ὑβρίζεις μ' αὐτοὺς τοὺς φόβους σου, μ' αὐτὲς τῆς ὑποψίης σου... Ἐπὶ τέλος σοῦ τὸ ἀπηγορεύω νὰ μοῦ μιλήσῃς μὲ τέτοιον τρόπο!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Εἶναι βέβαια εὐκολώτερο νὰ τὸ λὲς αὐτό, παρὰ νὰ μοῦ ἀπαντᾷς.... Ἀλλὰ, Μικροῦλά μου, εἴαν αὐτὴ τῆ στιγμῇ δὲν εἶχες νὰ μεμφθῆς τίποτε τὸν ἑαυτό σου, εἴαν ἀληθινὰ ἐξακολουθοῦσες νὰ εἶσαι ἡ ἴδια, ὅπως ἦσουν ἄλλοτε, νομίζεις ὅτι θὰ ἀνεχόσουνα ποτὲ, ὅπως αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, αὐτὸς ὁ ξένος, γίνεται ἡ αἰτία μιᾶς σκηνῆς τόσοσιν χυδαίας, μεταξὺ μας; Νομίζεις ὅτι δὲν θὰ ἦσουν σὺ ἡ ἴδια, ποῦ πρώτη θάβραζες τὴ φωνὴ καὶ θάλεγεσ: «Μὰ ἐπὶ τέλος ἐτελεί-

ωσε! Δὲν θέλω πειὰ νὰ τὸν βλέπω! Θὰ τὸν διώξω ἀπὸ τὸ σπίτι μου αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον»!

ΕΛΕΝΗ. Δὲν εἶμαι ἄγῶ ἡ αἰτία τῆς σκηνῆς αὐτῆς.... Ἄν σὺ πάλι τρελλάθηκες νὰ τὸ κάμης αὐτό, τόσο τὸ χειρότερο γιὰ σένα! Ἐγὼ ὅμως—σοῦ τὸ λέω ξάστερα— δὲν θὰ κάμω ποτὲ μιὰ παρομοία προσβολὴ σ' ἓνα ἄνθρωπο, ποῦ τὸν σέβομαι, ποῦ τὸν θαυμάζω, ποῦ σὺ ὁ ἴδιος μ' ἐδίδαξες νὰ τὸν θαυμάζω....

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἀλλὰ ὁμολόγησέ μου λοιπὸν, ταλαίπωρη, ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἐξακολουθεῖ νὰ σὲ συγκινῇ, ὅτι καὶ κατὰ τὴ στιγμῇ αὐτῇ τὸ μυαλό σου εἶναι γεμάτο ἀπ' αὐτὸν, ὅτι παλαίβεις, ὅτι ὑποφέρεις ἐξ αἰτίας του....

ΕΛΕΝΗ. Ἐάν αὐτὸ ἦταν ἀληθινόν, αὐτὸ δὲν θὰ ἀφοροῦσε κανένα ἄλλον παρὰ ἐμένα! Ἀλλὰ ἐπὶ τέλος ἠθελα νὰ ξέρω: Γιὰ ποιὰ γυναῖκα μὲ παίρνεις;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Σοῦ ἀπαγορεύω νὰ ξαναἰδῆς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον!!!

ΕΛΕΝΗ. *σαρκαστικῶς* Ἄ! Νὰ τα μας! Ἐδῶ λοιπὸν ἠθελες νὰ καταλήξῃς ἀπὸ τόση ὥρα!...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ὅχι! Ἀπὸ δῶ θὰ ἔπρεπε ν' ἀρχίσω, πές!... Ἡ γυναῖκα εἶναι ἓνα ὄν κατώτερο, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ φυλάξῃ κανεὶς, ὅπως φυλάσσει ἓνα πρᾶγμα.... Δὲν εἶσαι παρὰ μιὰ γυναῖκα, ὅπως ὅλες ἡ γυναῖκες! Καὶ ἦταν ἀκριβῶς τρέλλα ἀπὸ μέρους μου νὰ νομίσω, ὅτι σὺ κατ' ἐξαίρεσιν θὰ μποροῦσες τάχα νὰ φανῆς τόσοσιν ἰσχυρὴ στὴν κρίσι καὶ στὴ θέλησι, ὥστε νὰ περιφρονήσῃς αὐτὴ τὴν ἡδονή, τοῦ νὰ γίνῃς τὸ ἀντικείμενο τῆς ἐποφθαλμιάσεως ἐνὸς τρίτου, αὐτὴ τὴν εὐχαρίστησι, τοῦ νὰ αἰσθανθῆς τὸν ἑαυτό σου τὸ θῆραμα, τὸ κυνηγούμενο ἀπὸ ὄλους!... Θὰ ἔπρεπε νὰ κάμω ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον κάθε σύζυγος, ὄντας εἰς τὴ θέσι μου, θὰ ἔκανε: Ν' ἀπομακρύνω αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ κοντὰ σου ἀμέσως ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα, χωρὶς νὰ πολυλεπτολογήσω στὸν τρόπο, καὶ τὰ μέσα!... Δὲν τὸν περιμένεις ἐδῶ τώρα; Λοιπὸν ἐγὼ θὰ τὰ τὸν δεχθῶ! Σὺ τράβα μέσα! Ἐμπρός! γρήγορα! *τὴν ὠθεῖ διὰ βιαίας χειρονομίας.*

ΕΛΕΝΗ. Δὲν ὑπακούω! Ἐγὼ διαταγὰς δὲν ἔχω νὰ πάρω ἀπὸ κανένα!...

ΕΡΡΙΚΟΣ. *τρομερὸς* Ἐλένη!....

ΕΛΕΝΗ. *ἀκαμπτος καὶ μὲ τοὺς ὀδόντας σννεσφιγμένους* Ἐρρίκει!...

ΕΡΡΙΚΟΣ. *δεσπότην ἑαυτοῦ τέλος* Μὰ τώρα ποῦ φθάνομε μ' αὐτὴ τὴν ἱστορία;

ΕΛΕΝΗ. *μὲ φωνὴν σταθερὰν, εἰς ἣν ὅμως ὑπάρχει κάτι τι ὡς μῦθος* Ἐγὼ ἄδικο! εἶσαι κύριος ἐδῶ μέσα! Θὰ ὑπακούσω! Δὲν θὰ

ξαναϊδῶ πειὰ τὸν Χιαλάγγ. Εἶσαι ἱκανοποιημένος; Ἔχεις τώρα ἐκεῖνο, ποῦ ἤθελες; *προχωρεῖ γιὰ νὰ φύγη.*

ΕΡΡΙΚΟΣ. *σταματῶν αὐτὴν* Στάσου! Ἐγὼ ἔχω τὸ ἄδικο! Δὲν θέλω ἐξ αἰτίας τοῦ ἐπεισοδίου αὐτοῦ νὰ.... Δὲν θὰ ἀνεχόμενα ποτὲ ἄλλως τε, τὸ ξέρεις καλὰ, νὰ σοῦ μείνη καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀσάφεια,.... Ὅχι! Ὅχι! ἀνάγκη τὸ πᾶν νὰ διευκρινισθῇ!... Ἰδὲ τὸν Χιαλάγγ! Δέξου τὴν ἐπίσκεψί του. Δὲν σ' ἐμποδίζω ἀπάνω σ' αὐτὸ πειὰ!... Καὶ σὲ λίγο καιρὸν, ποῦ ἐλπίζω νὰ μὴ βραδύνη καὶ πολὺ, μοῦ λές ποιὸν ἀπ' τοὺς δύο μας προτιμᾶς.... Τότε, ἐὰν προτιμᾶς αὐτὸν, θὰ εἶσαι ἐλεύθερη νὰ διαθέσης τὸν ἑαυτὸ σου, ὅπως θέλεις..... Εἶσαι ἄλλως τε νέα...., μπορεῖς νὰ ξαναρχίσης τὴ ζωὴ σου.... *μὲ ἀκόμη ἡρεμώτερον τόνον.* Μὲ λίγα λόγια τὸ βρῖσκω φυσικὸν αὐτὸ, ποῦ μᾶς συμβαίνει ἐδῶ.... Ἐπειτα ἀπὸ δέκα χρόνια ὀλόκληρα, ὠριμη, ἐξελιγμένη γυναῖκα, νοικοκυρεμένη πειὰ, ξαναφέρνεις σὲ συζήτησι μερικὴ πράγματα... Γιατὶ ὅχι;... Ἐξ ἄλλου τῶχο ἤδη προῦπολογίσει ὅτι μιὰ μέρα θὰ μὲ παρέβαλλες πρὸς τοὺς ἄλλους.... Ἀποδέχομαι τὸν ἀγῶνα αὐτὸν.... καθὼς καὶ τὸν κίνδυνον!... Ἰδὲς τον!... Ὁ Χιαλάγγ ἔχει ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ ἀγνωστον καὶ τὸ νέον.... Δὲν τὸν ξέρεις! Αὐτὸ εἶνε ἓνα μεγάλο πλεονέκτημα!... Ἀλλὰ ἔχω ἐπίσης κ' ἐγὼ ἓνα πλεονέκτημα... Τὸ ὅτι μὲ ξέρεις!... *οἱ ὀφθαλμοὶ του εἶναι ὕγραυ, φαίνεται δὲ κατακυριευμένος ἀπὸ μίαν μεγάλην συγκίνησιν.* Ἐχω πεποιθήσι σ' τὸν ἑαυτὸ μου!... Ἐχω πεποιθήσι σ' ἐσένα, Ἐλένη!... Καὶ ἀκριβῶς σὲ σένα ἐμπιστεύομαι τὴν Ἐλένη αὐτὸ τὸ βράδυ!... Θὰ ἐπιστρέψω ἀργά. Ἐχω ἀνάγκη νὰ πάρω λίγο ἀέρα!... Μὴ με περιμένῃς λοιπὸν... καὶ συγχώρησέ με, ἂν σ' ἀφίνω νὰ δειπνήσης ἀπόψε μονάχη... *Ὁὗτος ἀπομακρύνεται, ἐνῶ ἐκεῖνη τὸν παρακολοῦθεῖ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ μακρὸν, ἔπειτα μένει σκεπτικῆ, μὲ τὸ βλέμμα ἐστραμμένον πρὸς τὴν ἐξοχὴν, ὅτε ἔξαφνα ἐμφανίζεται ἐρχόμενος ὁ Χιαλάγγ.*

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ἐλένη, καὶ Χιαλάγγ,

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἐπὶ τέλους! Ἐπὶ τέλους!... Γιατὶ μοῦ ἐπεβάλετε αὐτὲς τῆς τρεῖς τρομερῆς ἡμέρες τῆς μονώσεως; Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρες τώρα δὲν κάνω τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ διασχίζω τοὺς δρόμους μὲ τ' ἀμάξι μου Ἐκατέβηκα ὡς τὴ θάλασσα πολλὰ φορὰς καὶ μάλιστα μὲ μιὰ τρεχάλα τρελλή, σὰν νὰ ἦταν τάχα δυνατόν ὁ ἕλιγγος τῆς ταχύτητος αὐτῆς νὰ μοῦ κερδίσει τὸν χρόνον, νὰ πάρη μαζί του τῆς στιγμῆς, ποῦ ἔχανα!..... Πέστε μου! Γιατὶ μοῦ ἐπεβάλετε αὐτὸν τὸν περιορισμό;... Ἠξίστε πολὺ καλὰ ὅτι αὐτὸ θὰ μοῦ ἔκανε κακό!...

ΕΛΕΝΗ. Πάψετε!... Δὲν θέλω νὰ τὰ ξέρω αὐτά! Δὲν ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ μοῦ μιλάτε ἔτσι!... Παρ' ὅλα ὅσα σᾶς εἶπα, ἔρχεσθε κάθε μέρα ἐδῶ πειὸ παράφορος.... πειὸ τρελλὸς, ἀπὸ ὅ,τι εἴσθε τὴν προηγούμενη.... Δὲν ἐφανήκατε νομιμόφρων!... Ἐνθυμεῖσθε τῆς συμφωνίας μας;... Δὲν τῆς ἐσεβασθήκατε.... Μοῦ εἶπατε...μοῦ λέτε κάθε μέρα πράγματα, τὰ ὅποια δὲν ἔχω καμμιὰ διάθεσι νὰ ξέρω, καὶ τὰ ὅποια δὲν θέλω νὰ τ' ἀκούσω πειὰ!... Δὲν ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι ἔχετε καταστήσει μέσα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι τὴν ἀτμόσφαιρα ἀποπνικτικῆ;..... Ναί!... Ναί!... Ἄς τελειώσωμε πειὰ!... Δὲν θέλω πειὰ νὰ σᾶς ξαναϊδῶ!...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Κάθε φορὰ, ποῦ ἔρχομαι κοντά σας, ὕστερα ἀπὸ ὄρες ἀναμονῆς μακρῆς, γιατί μοῦ ἐπιβάλλετε νὰ ἀντικρύζω ἓνα πρόσωπο, τόσο ψυχρὸ, μιὰ ψυχὴ ξανακλεισμένη, μετανοημένη γιὰ ὅ,τι ἔκαμε;

ΕΛΕΝΗ. Δὲν θὰ συναντήσετε πειὰ αὐτὴν τὴν ἀποτυχία!... Δὲν θὰ ξανάρθετε πειὰ ἐδῶ!... Δὲν θὰ μὲ ξαναϊδῆτε πειὰ!... Ἀπατήθηκα!... Δὲν μπορεῖτε πειὰ νὰ εἴσθε ὁ φίλος, ὁ φίλος τὸν ὅποιον ἠλπίζα ὅτι μπορούσατε νὰ εἴσθε.... Λοιπὸν ἐμπρός! φύγετε!... Ἄς χωρισθοῦμε!... Αὐτὸ εἶναι τὸ καλύτερο...! Λησμόνησέ με, Χιαλάγγ!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Καλὰ! Δὲν εἴσθε ὅμως ἐσεῖς, ποῦ μοῦ μιλάτε ἔτσι, Ἐλένη!... Εἶναι ὁ ἄνδρας σας, ποῦ τὸ ἀπαιτεῖ αὐτὸ,... εἶναι ὁ ἄνδρας σας, ποῦ σᾶς τὸ ἐπιβάλλει....

ΕΛΕΝΗ. Ἀπατᾶσθε, κύριε!... Ὁ ἄνδρας μου δὲν μοῦ ἐπέβαλε ποτὲ τὸ παραμικρὸν. Εἶμαι ἐγὼ!... ἐγὼ μόνη,—καταλαβαίνετε,— ἡ ὅποια σᾶς παρακαλῶ νὰ φύγετε καὶ νὰ μὴν ξανάρθετε πειὰ ἐδῶ!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Εἶναι ἀδύνατον αὐτὸ! Ἀρνοῦμαι νὰ συμμορφωθῶ.... Σᾶς βλέπω ἄλλως τε τόσο λίγο....

ΕΛΕΝΗ. Ἀλλὰ τὸ ἀπαιτῶ!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Θὰ μοῦ ἐκλειούσατε λοιπὸν τὴν πόρτα σας, σεῖς; Ἐσεῖς;

ΕΛΕΝΗ. Ναί! Ἐγὼ!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἐπιτρέπετε λοιπὸν στὸν ἑαυτὸ σας νὰ μοῦ μιλή ἔτσι, ἔπειτα ἀπὸ τῆς μακρῆς συνομιλίας μας, ἔπειτα ἀπὸ τὸν περίπατο ἐκεῖνο εἰς τὸ Βουτιέ,—ποῦ ἐκάμαμα μόλις προχθὲς—ἔπειτα ἀπὸ ὅλα ὅσα σᾶς ἔχω πῆ!...

ΕΛΕΝΗ. Καὶ τί σᾶς ἀπήντησα σὲ ὅλα αὐτά;

ΧΙΑΛΑΓΓ. Δὲν ξέρω τί μοῦ ἀπήντησατε! Αὐτὸ ἄλλως τε μοῦ εἶναι ἀδιάφορον! Ἐμένα μὲ ἀρκεῖ τὸ ὅτι μὲ ἠκούσατε μόνο, τὸ ὅτι μὲ ἐπροσέξατε!...

ΕΛΕΝΗ. Ἄ! ὑπῆρξα ἀληθινὰ πολὺ ἀδύνατη ἀπέναντί σας!... Σᾶς ἀφῆκα καὶ μιλήσατε πράγματι παρὰ πολὺ!... Ἔχετε ἄλλως τε μιὰ τόση δύναμι, ὅταν μιλήτε, ποῦ... Ὅταν ὅμως ἐφύγατε καὶ ἐπανέφερα στὸ νοῦ μου τὰ ὅσα μοῦ εἶχате πῆ, ὡκτεῖρα τὸν ἑαυτὸ μου... Ὅπως δῆποτε, σᾶς τὸ ἐπανελάβα ἀρκετὲς φορὲς, νομίζω, ὅτι πρέπει νὰ βγάλετε ἀπὸ πάνω σας αὐτὴν τὴν τρέλλα...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Δὲν ἐσκέπτεσθε καλὰ ἐκεῖνο, ποῦ ἐλέγατε!

ΕΛΕΝΗ. Ὑποθέτετε;

ΧΙΑΛΑΓΓ. Τὰ λόγια μου, —παρετήρησα—, ὅτι σᾶς ἐθορυβοῦσαν!

ΕΛΕΝΗ. Αὐτὸ δὲν εἶναι ἀληθές!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Καὶ ὅμως εἶναι ἀλήθεια! Ἡ φωνὴ σας διαμαρτυροῦταν ἴσως, ἀλλὰ τὸ βλέμμα σας ἐπεδοκίμαζε τὰ λεγόμενά μου! Προχθὲς τὴν ἄλλη μέρα πάλι, ὅταν μᾶς ἐπιασεν ἡ βροχὴ ἐδῶ σ' αὐτὸ τὸ ἴδιο μέρος, καὶ σᾶς ἐπῆρα καὶ σᾶς ἔφερα στὸ σαλόνι... Τὸ θυμᾶσθε; Σᾶς μίλησα στὸ αὐτί... κάτι τί δὲ τὸ φωτεινὸ ἐπέρασε τότε ἐπάνω ἀπὸ ὅλη σας τὴ σάρκα καὶ γενήκατε ἔξαφνα τόσον ἔμμορφη, τόσον ὑπερόχως ἔμμορφη, ποῦ σᾶς πῆρα καὶ σᾶς ἔφερα στὸν καθρέφτη, χωρὶς νὰ σᾶς πῶ τίποτε, γιὰ νὰ ἰδῆτε καὶ μόνη σας αὐτὴ τὴν ἐξωτικὴ ἔμμορφιά... .

ΕΛΕΝΗ. Αὐτὸ εἶνε ψέμματα! Σᾶς ἔδωκα τὴν ἀπάντησι! Σᾶς εἶπα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐσκέφθηκα τότε γιὰ τὸ θράσος σας! Σᾶς εἶπα ὅτι θὰ σᾶς ἀπαγόρευα νὰ μὲ ξαναἰδῆτε, ἐὰν ἠθέλετε τὸ ἐπαναλάβει αὐτὸ!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Δὲν ἐκφρασθήκατε ὅμως καθαρά!

ΕΛΕΝΗ. Ἔ! λοιπὸν! Κυττάχτε με τώρα! Σᾶς τὸ ἐπαναλαμβάνω! Δὲν θέλω πειὰ νὰ σᾶς ξαναἰδῶ! Θέλω νὰ φύγετε!... Καὶ σᾶς κλειῶ τὴν πόρτα μου! Μὲ πιστεύετε τώρα;

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἀλλὰ δὲν ἐκαταλάβετε λοιπὸν μὲ τί πάθος σᾶς ἀγαπῶ;

ΕΛΕΝΗ. Ἀκόμη ἐπαναλαμβάνετε αὐτὴ τὴ λέξι; Εὐχαριστεῖσθε λοιπὸν νὰ μοῦ τὴν ῥίχνετε κατὰ πρόσωπο; Αὐτὸ εἶνε μιὰ προστυχιά! Εἶναι μιὰ ἀνανδρία! Ἀφίσετέ με!

ΧΙΑΛΑΓΓ. *μετὰ τινος τραχύτητος.* Ἐλένη, δὲν εἶμαι πειὰ ἓνας νέος 20 χρόνων! Εἶμαι ἄνδρας 38 ἐτῶν καὶ εἶσαι ἡ μόνη γυναῖκα, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἐπρόφερα αὐτὴ τὴν λέξι, γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ μου, γιὰ πρώτη φορὰ στὸ λόγῳ τῆς τιμῆς μου!... Δὲν πιστεύω λοιπὸν νὰ σᾶς ὑβρίζω, ὅταν σᾶς λέω, πῶς σᾶς ἀγαπῶ!..Ναί! προτοῦ σᾶς γνωρίσω, ἐνόμιζα ὅτι ὅλες ἡ γυναῖκες ἦσαν θλιβερώς κατώτερες ἀπὸ μᾶς καὶ τὸ μόνο, τὸ ὁποῖον μποροῦσαν νὰ κάμουν ἦταν νὰ παρεμβάλουν τὸν ἑαυτὸ τους ἓνα ἐπὶ πλέον πρόσκομμα εἰς τὴν ζωὴν ἓνός ἀν-

θρώπου τῆς δράσεως. Τῆς μεταχειρίσθηκα ἀκριβῶς γι' αὐτὸ, σὰν τὰ παιγνίδια τῶν μικρῶν παιδιῶν... Κατόπιν σᾶς ἐγνώρισα ἐσᾶς! Μοῦ φάνηκε τότε ὅτι ξαναγεννούμουν αὐτὴν σὲ μιὰ νέα ζωὴ. Τίποτε δὲν ἐλογώριασα ἔκτοτε παρὰ σᾶς! Ἐγνώρισα καλὰ τὴ σημασίαν τῆς φιλοδοξίας, τῆς ἐργασίας, τῆς δυνάμεως, τοῦ πλοῦτου, τῆς δόξας! Σεῖς ὅμως ἐγενήκατε γιὰ μένα ὁ ὑπέρτατος σκοπὸς!... Ἐνας ἄνθρωπος δὲ, καθὼς ἐγώ, δὲν μπορεῖ νὰ παραιτηθῆ εὐκόλῃ ἐνὸς σκοποῦ!...

ΕΛΕΝΗ. Τί ἐλπίζετε λοιπὸν;

ΧΙΑΛΑΓΓ. Θέλω νὰ γίνετε γυναῖκά μου!

ΕΛΕΝΗ. Εἶσθε παράφρων, κύριε!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Εἶμαι ἀπλούστατα ἓνας ἄνθρωπος, ποῦ σᾶς ἀγαπᾶ τρελλά!

ΕΛΕΝΗ. Ἀρκεῖ, κύριε!... Ἐὰν δὲν φύγετε ἀμέσως, τὴν ἴδια στιγμὴν, θὰ φωνάξω!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Φωνάχτε! Φωνάχτε! Δημιουργήσατε καὶ σκάνδαλον, ἐὰν θέλετε! Σὲ μένα ὅμως εἶνε ἀδιάφορο! Σᾶς προειδοποιῶ ὅτι δὲν θὰ μὲ ἐμποδίσετε ἀπὸ τοῦ νὰ σᾶς βλέπω! Δὲν μπορεῖτε νὰ ξέρετε τί σημαίνει Ἐρως ἐνὸς ἀνθρώπου, τῆς ἡλικίας μου, ἀνθρώπου, ποῦ δὲν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἐρωτα! Τὰ ἐμπόδια, ποῦ θὰ παρουσιασθοῦν εἶναι γιὰ μένα πράγματα ἀδιάφορα! Ἡ εὐπρέπεια, ὁ κόσμος ἢ οἰκογένειά σας, ἡ δική μου δὲν μὲ ἐνδιαφέρουν!... Ὁ ἄνδρας σας... οὔτε αὐτὸς δὲν μὲ ἐνδιαφέρει!... Ἐχομε τῆς ἴδιες περίπου κοινωνικὰς σχέσεις. Θὰ μὲ συναντᾶτε παντοῦ! Παντοῦ θὰ μὲ βλέπετε μπροστά σας, γιὰ νὰ σᾶς ἐνθυμίζω, πῶς σᾶς ἀγαπῶ... πῶς σᾶς ἀγαπῶ, μ' αὐτὸν ἐδῶ τὸν ἀποφασιστικὸν Ἐρωτα!

ΕΛΕΝΗ. Καὶ θὰ τὸ ἐτολμούσατε αὐτό;

ΧΙΑΛΑΓΓ. *ἐν ἐξάλλῳ συγκινήσει* Ἄν θὰ τὸ ἐτολμούσα!... ἀλληλοκτυπάζονται μὲ βλέμμα ἄγριον Ὁ Χιαλλάγγ τώρα μὲ τὰς δυνάμεις του ἀποτόμως καταπεσούσας λαμβάνει διὰ τῆς χειρὸς τὸ μέτωπον καὶ οἰκνεί συνεσταλμένος πλέον καὶ τρέμων. Στὸ σημεῖον αὐτὸ Ἐλένη, σταθῆκαμε ἀντιμέτωποι ὁ ἓνας σ' τὸν ἄλλον καὶ ἀψηφίσαμε ὁ ἓνας τὸν ἄλλον καὶ ἔχομε αὐτὴ τὴ στιγμὴν τὸ ὕψος ἀνθρώπων, ποῦ μισοῦν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον!... Καὶ ὅμως, ἂν ἠξέρετε τί σεβασμὸν, τί ἀπεριόριστο σεβασμὸν, τρέφω γιὰ σᾶς!...

ΕΛΕΝΗ. *συγκινημένη* Σᾶς πιστεύω... μὲ προφανῆ δὲ πίεσιν καὶ ὡς ἐὰν ἐκίχηται τὰς λέξεις της Ἐρῶ ὅτι εἶσθε εἰλικρινῆς... Δὲν ἐξαργατᾶται ἀπὸ τὸν καθένα μας πολλὰς φορὰς τὸ νὰ δοκιμάσῃ ἢ νὰ μὴ δοκιμάσῃ μερικὰ αἰσθήματα... Τὸ ξέρω αὐτό... ἀλλὰ δεφεῖται νὰ τὰ κατανικήσῃ πάραυτα... Καὶ εἶναι δυνατόν νὰ τὰ κατανικήσῃ...

Αυτό είναι ζήτημα θέλησεως..... Σεις άλλως τε έχετε αυτή τή θέλησι.... Δέν είναι έτσι;... Έ; δέν θά τήν έχετε;... Λοιπόν θά παύσετε νά μέ κνηγάτε κί νά μέ παρακολουθήτε κατά πόδας!... Έ;.... Τό ξέρετε καλά ότι δέν σάς αγαπώ και ότι δέν μπορώ νά σάς αγαπώ!... Θά κάμετε λοιπόν εκείνο, ποῦ σάς ζητώ, Έ; **εκείνος κάμνει αλλά μέ τρόπον ήρεμον σημείον άρνήσεως** Θά τό ίδουμε!.. Θά τό ίδουμε! Ξέρετε άλλως τε τί είδους άνθρωποι είμαστε μεϊς!... Τόν ξέρετε καλά τόν άνδρα μου!....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ναι τόν ξέρω καλά τόν άνδρα σας! Γνωρίζω τά αισθήματα, ποῦ τρέφετε γι' αυτόν. Έλλ' άκριβώς, άν ό άνδρας, ποῦ ζή μαζί σας, δέν ήταν ένας άνθρωπος άνωτέρας αξίας, δέν θά είσθε και σεις ό,τι είσθε σήμερα! Ούτε έγώ ίσως δέν θά σάς αγαπούσα τόσο πολύ!

ΕΛΕΝΗ. *ικετευτικώς* Και όμως πρέπει νά μέ λησμονήσετε! Είναι ανάγκη αυτό!... Πρέπει νά πάψετε νά μ' αγαπάτε, Χιαλάγγ!... Τρέφω τά καλύτερα αισθήματα φιλίας γιά σάς! Έποδειξτέ μου λοιπόν, πώς είσθε αξίος αυτόν των αισθημάτων!... Και θά μου τό άποδείξετε, όταν θά μέ λησμονήσετε... Τό πράγμα άλλως τε είνε εύκολο γιά σάς... Έπαντήσετε!... Δέν είναι έτσι; Δέν θά επιμένετε λοιπόν πειά!... Θά άφίσετε αυτές τής φαντασιοπληξίες σας! Έ;... Πέστε... Πέστε... Θά φύγετε;... Έ! είσθε τρομερός!... Άκούστε! Έκούστε!... Έχετε άπατηθή γιά μένα!... Δέν μέ γνωρίζετε καλά... Είναι αλήθεια ότι δέν είναι και καθολοκληρίαν δικό σας τό λάθος... Έκούστε!... Θέλω νά σάς πώ... Καθήστε κεί!... Θά έννοήσετε... είμαι βεβαία... Και πρώτα-πρώτα, σάς παρακαλώ, γιατί νά συζητούμε μ' αυτόν τόν τρόπο, ώστε νά νομίξη κανείς ότι διεξάγεται πάλη μεταξύ μας;... Δέν μπορούμε δηλαδή νά μιλήσουμε μαλακά, ήρεμα, χωρίς αυτά τά κωτάγματα, τά φορτικά, ποῦ μου ήχνετε;... Τό κατ' έμέ—ξέρεις—έγώ δέν είμαι πολεμική... Δέν μ' άρέσει... δέν ξέρω νά συζητώ πολεμικώς... Αυτό άλλως τε μέ έξαντλεί... τό νά είμαι ύποχρεωμένη νά λαμβάνω πάντοτε άπέναντί σας μιá στάσι πάνοπλη και έχθρική... Θά προτιμούσα πολύ περισσότερο νά σάς έξηγηθώ μαλακά, νά σάς πώ τό τί είμαι, νά σάς πώ ποιά είναι ή ιστορία μου... Έχω άλλως τε τόσα πράγματα νά σάς πώ!... Σάς βεβαιώ ότι δέν μέ ξέρετε καλά....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Αυτό είναι αληθές! Και τό σκέπτομαι άκριβώς τώρα, μέ κάποια έντροπή αυτό, γιατί έως τώρα μόνον γιά μένα μιλούσαμε....

ΕΛΕΝΗ. *συνεχίζουσα μέ εμπιστοσύνην και ήρεμίαν* Αυτό είναι φυσικόν... είναι εύκολότερο γιά τους άνδρας νά μιλούν γιά τόν

έιατό τους. Είσθε ολοκληρωτικοί, μονοκόμματοι θά μπορούσε νά πη κινείς, έσείς οι άνδρες, τόσο στό ιδιαίτερο πεδίο τής δράσεώς σας, όσο και στην έξωτερική σας τή ζωή... Ένω μιá γυναίκα, ένω τή ζωή μιáς γυναίκας, θά τήν βρήτε πάντοτε διαμοιρασμένη σέ χίλια δυό μικροπράγματα, τά πειό άσήμαντα πολλές φορές, αλλά και συγχρόνως τά πειό ιδιαίτερα και άσύλληπτα!... Έπεκράτησε άλλως τε νά θεωρηται άσεμνο, κάθε τί ιδιαίτερο, ποῦ θά είχε μιá γυναίκα νά πη γιά τόν έαυτό της, και ό λόγος, γιατί δέν προέρχεται παρ' άπό τήν ψυχή... τήν ψυχή... πάντοτε άπό τήν ψυχή της!... Ένάγκη έν τούτοις νά γνωρίζετε σεις... Έπαρχει μιá μεγάλη παρεξήγησις μεταξύ μίς... Σεις έχετε κάτι ίδέες άλλόκοτες... Μοῦ είπετε μ' ά μέρι ότι ό Έρωσ μιáς νέας Κόρης δέν έχει ποτέ αξία....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Έ! τό σκεφθήκατε καλά αυτό;

ΕΛΕΝΗ. Ναι! Ναι!... Έλλά δέν είναι αλήθεια!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Έπεναντίας, είναι αληθέστατο! Ό πρώτος Έρωσ μιáς γυναίκας δέν είναι τίποτε! Πρώτα—πρώτα δέν είναι Έρωσ!...

ΕΛΕΝΗ. Έπατάσθε φίλε μου!... Έγώ αγαπώ τόν άνδρα μου! **μέ τόνον ζωηρόν.** Έγαπώ τόν άνδρα μου, σάς λέω!... Είμαι εύτυχημένη! **ό Χιαλάγγ διά μιαν στιγμήν τήν παρατηρεϊ έκπληκτος** Έναμφιβόλως στά 20 χρόνια δέν ξέρει κανείς πολλά πράγματα!... Θά μπορούσε νά πη κανείς ότι έχει άκύμη τήν ψυχή κατασκοτεινή... Μ' όλα ταῦτα στην ηλικία αυτή ή γυναίκα έχει άλλες ικανότητες, ποῦ τήν κάνουν νά είσδύη βαθειά μέσα εις τό μέλλον!... Έχει ένα είδος ένστίκτου, ένα είδος μαντικής δυνάμεως!... Μέ έξήτησαν εις γάμον πολλοί και διάφοροι... Έρνήθηκα, χωρίς νά δυστάσω, εις όλους αυτούς τους κυρίους. Και όταν έπί τέλους παρουσιάσθηκε εκείνος, ποῦ πήρα, άντελήφθηκα καλά ότι ήταν εκείνος και ότι έπρεπε νά είναι εκείνος... Και δέν έβγήκα άπατημένη, Χιαλάγγ!... Έγαπώ λοιπόν τόν άνδρα μου! Έπό δέκα χρόνια τώρα, ποῦ τόν έχω, τόν αγαπώ!... Και θεωρώ τόν έαυτό μου εύτυχημένο!... Έλλά δέν ξέρετε ό μωσ έσείς τί είναι ό άνδρας μου. Έπιδεικνύεται τόσο λίγο!... Δέν τόν ξέρουν!... Κανείς δέν τόν ξέρει!... Και αυτή ή μάνα, ποῦ τόν γέννησε δέν τόν ξέρει καλά!...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Μοῦ είχате πη πώς θά μιλούσατε γιά τόν έαυτό σας. Μιλήσετε λοιπόν γιά τόν έαυτό σας!

ΕΛΕΝΗ. Γιά τόν έαυτό μου;... Μά γιά τόν έαυτό μου σάς μιλω!... Ό,τι άλλως τε έχω νί σάς πώ γιά τόν έαυτό μου, είναι αυτός ό άνδρας μου... Διά μέσου αυτούνοῦ ζω... Πριν άπ' αυτόν, δέν υπήρχα καν!... Μόνον όταν αυτός μοῦ μίλησε, συναισθάνθηκα γιά πρώτη φο-

ρὰ τὴ λογικότητα τοῦ εἶναι μου... Στάσου! Θυμοῦμαι μετὰ τὸ γάμο μας ἓνα ταξεῖδι, ποῦ ἐκάμαμε... Ἦταν βράδυ καὶ εἴμαστε ἀκουμβησμένοι ἀπάνω στὸ γείσωμα τοῦ βαποριοῦ, βλέποντας τὸν ἥλιο, ποῦ βασίλευε... Ἦμωνα κουρασμένη ἀπὸ τὴν ἡμέρα. Ἐπαρτηροῦσα τὴ θάλασσα, τὴν ἀκτὴ, τὸν οὐρανὸ, ποῦ ἔλαμπαν... Ὑπῆρχαν κείνη τὴ στιγμή μέσα μου συγχρόνως τόσες πολλὲς καὶ διαφορετικὲς ἐντυπώσεις, ποῦ ἔξαφνα μοῦ φάνηκε, πῶς ἄρχισα νὰ χάνω τό μυαλό μου καὶ ὅτι μέσα σ' αὐτόν τόν παροξυσμό, τό λιγώτερο, ποῦ εἶχα πάθει, ἦταν ὅτι δὲν καταλάβαινα ἀπολύτως τίποτε. Τοῦ φώναξα τότε ἀπότομα: «Ἐρριζε! Ἐρριζε! κάμε γρήγορα! Δὲν καταλαβαίνω τί μοῦ γίνεται! Δὲν καταλαβαίνω τί βλέπω!»... Καὶ ἐκεῖνος ἄρχισε νὰ μοῦ ἐξηγῇ τὰ πράγματα μὲ ἓνα ὕφος ἡρεμο καὶ ἀπαλό... Ἡ αἰσθησίς μου ἔγινε τότε πειὸ καθαρὴ καὶ πειὸ δυνατὴ... Ἐφόσον ἤκουα τὴ φωνή του, ἐπὶ τοσοῦτον ἔταιρνα συνείδησι καὶ τῶν πραγμάτων καί τοῦ ἑαυτοῦ μου... Τὸ εἶναι μου ὀλόκληρο γινότανε πλατύτερο... Ἡ φωνὴ ἐκεῖνη μοῦ φαινότανε ὅτι μοῦ ξανάδιδε τὸν κόσμον, ὅτι μὲ ξαναγεννοῦσε στὴ ζωὴ, ὅτι μὲ ξανάφερνε πίσω στὴν ὑπαρξί... Ἐ! λοιπὸν ἀπὸ δεκαετίας, ποῦ τὸν ἔχω καὶ διασχίζομε κείνη κείπερα τὴν ἀκτὴ, πάντοτε βρίσκεται κοντά μου, πνευματώδης, ἡρεμος, ὑπομονητικὸς, ἔτοιμος νὰ μοῦ περιγράψῃ τὸ ταξεῖδι καὶ νὰ μὲ κάμῃ νὰ συνέλθω κάθε φορ... Καταλαβαίνετε; (**ἔξαπτομένη βαθμηδόν**) Πῶς θὰ μπορούσα λοιπὸν νὰ μὴν ἀναγάγω εἰς αὐτόν τὸν ἀνθρωπὸν τὸ πᾶν; Εἶμαι ἓνα κομματί ἀπ' αὐτόν!... Εἶναι αὐτός, ποῦ βλέπετε μέσα σ' ἐμένα!... Δὲν κάνω τίποτε χωρὶς τὸ συναίσθημα ὅτι εἶναι ἐδῶ κοντά μου καὶ μὲ κρίνει, χωρὶς τὴ μυξία σκέψῃ ὅτι μ' ἀγαπᾷ καὶ μὲ ἐπιδοκιμάζει... Τὸ νὰ ἐκλέξω ἓνα φόνημα, σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ δοκιμάσω νὰ μαντεύσω ἐκεῖνο, ποῦ θὰ τοῦ ἤρξε... Καὶ ὁ τρόπος, ποῦ μιλεῖ, εἶναι ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον, μιλῶ ἐγὼ καὶ σκέπτομαι... Σὰς τὰ λέω ὅλα αὐτὰ γιὰ νὰ καταλάβετε τὸ τί εἶμαι, τὸ τί εἴμαστε ἐγὼ κι' αὐτός, γιὰ νὰ μὴ μὲ βασανίζετε πειά!... Σὰς ἐπαλαμβάνω λοιπὸν ὅτι εἶμαι ἡ γυναῖκά του, ὅτι τὸν ἀγαπῶ καὶ πρέπει νὰ μὲ πιστέψετε... Σὰς τὸ λέω ἀληθινά!... Τὸ νὰ προσποιηθῶ ἀπεναντί του, τὸ νὰ τοῦ κρύψω κάτι τι, δὲν μπορῶ!... Θὰ εἶναι γιὰ μένα ἓνα φρικτὸδες βασανιστήριον αὐτό!... Τὸ πᾶν εἶναι γιὰ μᾶς κοινόν... καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ φίλοι μας καὶ ἡ οἰκογένειές μας... Καὶ εἶναι ὠραία, πρέπει νὰ ξέρετε, αὐτὴ ἡ κοινότης τῶν δικαιωμάτων καὶ υποχρεώσεων!... Ἐνέχει κάτι τι τὸ ὠραῖον, ἀλλὰ καὶ ἐνθαρρυντικὸν συγχρόνως, αὐτὸς ὁ ἦχος τοῦ βήματος, ποῦ συνοδεύει τὸ δικό σας καὶ ὁ ὁποῖος ἀντηχεῖ ἁρμονικὰ μαζὶ μὲ τὸν ἦχο τοῦ δικοῦ σας βήματος!... Τὸ πᾶν τέλος πάντων εἶναι γιὰ μᾶς κοινόν... Πράγματα ὑλικά,

ποῦ, ὅταν τ' ἀποκτᾷ κανεὶς κοινά, εἶναι σὰν νὰ τ' ἀποκτᾷ δυὸ φορές, ἐλπίδες... πρόοδοι, .. λύπες, .. ὑπερηφάνειες... δόξες, .. τὰ πάντα κοινά... Φαντάζεσθε δὲ ὅτι αὐτὸ εἶναι κάτι τι ὠραῖο;.. Ὅτι αὐτό, ποῦ σὰς λέω, εἶναι ἀλήθεια;.. Ὅτι Ἐρως δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ ἓνα πράγμα, ποῦ γίνεται μὲ τὸν καιρὸ, μὲ τὴ διάρκειαν, μὲ αὐτὴ τὴν οὐσίαν τῆς καρδιάς;.. Δὲν εἶναι ἔτσι;.. Ἐχω δίκην;.. Μὲ καταλαβαίνετε; ἔ;.. Εἶναι ἀληθινὰ αὐτὰ, ποῦ σὰς λέω;.... Ἐ; **τρέμει ὀλόκληρος, σταματᾷ σιγμὰς τινάς, καθὸ λίαν τεταραγμένη καὶ ἐπανέρχεται μὲ τρόπον ἔξαιλλον** Λοιπὸν;.. Λέγετε!... Δὲν θὰ πάτε τώρα νὰ φύγετε ἀπ' ἐδῶ;.. Δὲν θὰ μὲ ξεφορτωθῆτε; Πέστε!... Ὅθι φύγετε ἢ ὄχι; **μὲ ὕφος ἰκετευτικὸν** Ἀγαπῶ τὸν ἄνδρα μου! Φύγετε ἐπὶ τέλος ἀπ' ἐδῶ! Φύγετε!...

ΧΙΛΛΑΓΓ. ὅστις δὲν ἐπαυσε νὰ τὴν παρατηρῇ ἀσκαρδαμνκί Μὰ πόσον εἶσθε νευρική!... Πόσον ἐξάπτεσθε!

ΕΛΕΝΗ. Δὲν θὰ πάτε λοιπὸν ἐπὶ τέλος νὰ μὲ ξεφορτωθῆτε;... Ἀφοῦ σὰς λέω ὅτι ἀγαπῶ τὸν ἄνδρα μου! Ἀφοῦ σὰς τὸ φωνάζω μὲ ὅλη μου τὴ δύναμι!

ΧΙΛΛΑΓΓ. Ἐν τούτοις λέτε ψέμματα! Βλέπετε καλὰ πῶς λέτε ψέμματα!... Ἀπεναντίας καταλαβαίνω ὅτι μ' ἀγαπᾶτε!... Ναὶ μ' ἀγαπᾶς, Ἐλένη!

ΕΛΕΝΗ. **μετὰ τινὰ σιωπὴν** Ἐ! λοιπὸν, ναί! Σ' αὐτὸ ἀπάνω αἰσθάνομαι πῶς δὲν εἶμαι καλὰ! Ἀχ!... Ἀλλὰ πέστε μου λοιπὸν τί μοῦ ἔχετε κάμει καὶ δὲν σκέπτομαι ἄλλο παρὰ σὰς καὶ ἡ εἰκόνα σας βρίσκεται διαρκῶς μπροστά μου... καὶ ἡ ζωὴ παύει νὰ εἶναι ζωὴ γιὰ μένα, ὅταν σεῖς δὲν βρῖσκεσθε ἐδῶ;.... Αὐτὴ ἡ βδομάδα—ἄ! δὲν ξέρετε—αὐτὴ ἡ βδομάδα, πόσο φρικτὰ ἐπέρασε γιὰ μένα!... Ἄ! δὲν μπορῶ πειά!... Ἀπέκαμα πειά!... Μὲ βλέπετε;... Ναὶ! ναί! εἶμαι ἐγώ!.. Εἶμαι ἐγὼ αὐτὴ ἡ γυναῖκα, ποῦ λέω!... Ναὶ! εἶμαι ἐγὼ αὐτὸ τὸ τέρας!... Εἶμαι ἐγώ!...

ΧΙΛΛΑΓΓ. Μὰ, Ἐλένη! ἐπὶ τέλος!...

ΕΛΕΝΗ. Ὅταν σκέπτομαι ὅτι ἀπὸ χθὲς δὲν κάνω τίποτ' ἄλλο, παρὰ νὰ περιμένω, νὰ ἐλπίζω, νὰ παραμονεύω, νὰ παρατηρῶ διαρκῶς τὸ κενόν!... Ὅταν σκέπτομαι ὅτι ἐδέησε νὰ κλεισθῶ μέσα στὴν κάμαρά μου, γιὰ νὰ μπορέσω νὰ φωνάξω δυνατὰ καὶ μὲ ἄνεσι τὸ ἄνομά σας!... Ὅταν σκέπτομαι ὅτι αὐτὴ τὴ στιγμή ἀκριβῶς ἔχω τὴν τόλμη νὰ βροῦμαι ἐδῶ!... Προχθὲς, τὴν ἄλλη μέρα, εἶχατε στηρίξει τὸ χέρι σας ἀπάνω σ' αὐτὸ ἐκεῖ τὸ δένδρον... Δὲν τολμοῦσα νὰ ὑψώσω τὸ κεφάλι, γιατί φοβόμουν νὰ μὴ συναντήσω τὰ μάτια σας, αὐτὰ τὰ μάτια τὰ διαφανῆ, ὡς εἶναι κάποτε.... Παρατηροῦσα τότε, καθ' ὄν χρόνον, μοῦ μιλοῦσατε,

τὸ χέρι σας, τὸ ἀνδρικό αὐτὸ χέρι σας, ὅπου ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν περνοῦσε κάτι τι σὰν φρικίασις... Ἐκτοτε βλέπω διαρκῶς αὐτὸ τὸ χέρι... Τὸ σκέπτομαι... Καὶ ἔρχομαι συχνὰ ἐδῶ γιὰ νὰ ξαναἰδῶ αὐτὸ τὸ δένδρο... Ἐὰν ἤξερετε, φίλε μου, ὅταν δὲν εἴσθε ἔδῶ, τί εἶδος μονώσεως λαμβάνει χώραν κάτω ἀπ' αὐτὸ τὸ δένδρο!... Μιὰ στιγμή ἔπειτα ἀκούω τ' ἀμάξι σας καὶ τὴ μεγάλη πόρτα ν' ἀνοίγη... Τότε ἡ ζωὴ ὀλόκληρη ξανάρχεται, τὸ αἷμα πλημμυραίνει μέσα μου... Ὅλα βομβοῦν δλόγυρά μου... Ὅλα φωτίζονται!...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἄ! αὐτὸ ἀκριβῶς... αὐτὸ, ποῦ λέτε αὐτὴ τὴ στιγμή, εἶναι ἐκεῖνο, ποῦ πόθησα ν' ἀκούσω στὸν κόσμον!

ΕΛΕΝΗ. ὦ! μὴν ὑπερηφανεύεσθε γι' αὐτό! Σὰς διαβεβαιῶ ὅτι δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ εἴσθε ὑπερήφανοι!... Ἔχετε δημιουργήσει μέσα στὴν καρδιά μου ἓνα χάος!... Εἶναι τρομερό!... Γιατὶ δηλαδή νὰ σκέπτομαι μὲ τέτοιον τρόπο γιὰ σὰς;... Ἐγὼ ἐνόμιζα ὅτι μιὰ ἔντιμη γυναῖκα δὲν θὰ μποροῦσε ν' ἀγαπήσῃ παρὰ μιὰ φορὰ!... Ὅτι ἓνας Ἔρωτος, σὰν τὸν δικό μου, ἦταν προωρισμένος, νὰ διαρκέσῃ γιὰ ὅλη μου τὴ ζωὴ... Καὶ ὅμως αὐτὸ ἀποδεικνύεται πῶς δὲν εἶναι ἀλήθεια!... Ἡ καρδιά αὐτὴ, ἡ γεμάτη ἀπὸ τὸν ἄνδρα μου, (δείχνει) δὲς τὴν τώρα... ἄρχισε νὰ κτυπᾷ γιὰ ἄλλον... Ἐκεῖνο, ποῦ μιὰ φορὰ, ἄλλοτε, εἶχα αἰσθανθῆ, τὸ θαῦμα αὐτό, τὸ δῶρον αὐτὸ τ' οὐρανοῦ... ξαναρχίζει— βλέπω— σήμερον καὶ μάλιστα πειρὸ δυνατό!... Γιατὶ ποτὲ ἄλλοτε δὲν ἐπαραξεδράπηκα ἀπάνω στὸ ζήτημα αὐτό!... Ἐνθυμοῦμαι τότε, ἤμουνα ὅλως διόλου ψύχραιμη καὶ νηφαλιά. Ἐμποροῦσα νὰ συγκρατῶ μέσα μου καὶ νὰ κρύβω καὶ ἀπὸ τοὺς δικούς μου ἀκίμη ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον αἰσθανόμουν... Καὶ ἀποτελοῦσε τὸ πρᾶγμα αὐτὸ γιὰ μένα μιὰ πολὺ μεγάλη εὐτυχία, ἀλλὰ εὐτυχία ἥρεμη καὶ διαυγῆ!... Τώρα ὅμως!... Ἄ! τώρα αὐτό, τὸ ὁποῖον δοκιμάζω, ἐνέχει κάτι τι τὸ ἄγριο, τὸ θολό, τὸ τρομερό!... Ὅθ' ἔλεγε κανεὶς ὅτι μέσα στὸν ὄργανισμό μου ἔχει μπῆ κάποιον δηλητήριο... Ἐγὼ τοῦλάχιστο δὲν καταλαβαίνω!... Εἶναι δυνατόν αὐτό;... Πέστε μου!... Εἶναι φυσικὸν μήπως; Συμβαίνουν ποτὲ τέτοια πράγματα;... Τὸ κατ' ἐμέ, ἐγὼ ἐνόμιζα ὅτι τὸ πᾶν σ' τὸν Κόσμον ἦταν καλὰ καμωμένο!... Καὶ ὅμως!... Ἐπὶ τέλους μὲ τί τρόπον μᾶς ἐδημιούργησεν αὐτὴ ἡ Φύσις;... Ἡ μᾶς λὲν ψέμματα;... Φαίνεται ὅτι μᾶς λὲν ψέμματα!... Ἡ Ζωὴ εἶναι δύναμις κακοποιός...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἡ Ζωὴ!... ἀλλὰ δὲν τὴν γνωρίζετε! Μόνο τώρα πρόκειται νὰ τὴν μάθετε. Καὶ ἀκριβῶς, σὰς προσθέτω, ἀγαπητῆ μου ἐγώ-στρια— Ἀφήστε ἐλεύθερον τὸν ἑαυτὸ σας νὰ πετάξῃ πρὸς τὴ χερὰ!... Τὸ ἤξερα καλὰ πῶς μ' ἀγαπούσατε!... Δὲν μποροῦσα ποτὲ νὰ πιστέψω ὅτι μ' ἐδιώχνετε στὴν ἀλήθεια!... Εἶχα καταλάβει...

ΕΛΕΝΗ. Ἄ! δὲν μ' ἐκαταλάβετε λοιπόν! Ἐσεῖς δὲν πρέπει νὰ μ' ἀκούτε μ' αὐτὰ, ποῦ λέγω!... Ἡ γυναῖκα, ποῦ εἶπα, πρὸ ὀλίγου, πῶς εἶμαι, δὲν εἶμαι!... Δὲν τὸ παραδέχομαι πῶς εἶμαι!... Καὶ ἂν σὰς μιλῶ ἔτσι γιὰ τὸν ἑαυτὸ μου, τὸ κάνω, γιατί θέλω νὰ μὲ βοηθήσετε νὰ σωθῶ ἀπὸ τὰ νύχια σας!... Βλέπετε καλὰ ὅτι εἶμαι ἄρρωστη... ὅτι δὲν εἶμαι καθόλου στὰ καλά μου... Ἐχω δυστυχῶς τὴν ἀνάγκη σας! Βοηθήστε με λοιπόν!... Ἀποδώστε μου τὴν γυναῖκα, ποῦ ἤμουνα πρωτύτερα!... Δὲν σὰς διώχνω! πειρά... Νὰ τὸ βλέπετε!... Δὲν μπορῶ ἄλλως τε νὰ περάσω χωρὶς ἐσᾶς!... Ὅθ' ἔρχεσθε λοιπὸν νὰ μὲ βλέπετε... Ὅθ' εἴσθε ὁ φίλος μου!... Καὶ ἔτσι ὅλη αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις θὰ καθαρισθῆ, θὰ ἐξαγνισθῆ καὶ θὰ γίνῃ ἀξία, ἀνθρώπων, ὅπως ἐμεῖς... Αὐτὴ ἡ τερατοδία— μιὰ γυναῖκα ὅπως ἐγὼ ν' ἀγαπᾷ δυὸ ἄνδρες μαζί— πρέπει νὰ ἐκλείψῃ τὸ γρηγορότερον... Ἐέρω ὅτι εἴσθε ἓνας ἄνθρωπος ἔντιμος καὶ ὅτι δὲν θὰ θελήσετε νὰ ἐπωφεληθῆτε ἀπὸ τῆς ἀδυναμίας, ποῦ σὰς ἐξεδήλωσα πρωτύτερα... Ἐχω ἐμπιστοσύνη σὲ σὰς!... Ἐ,! Δὲν εἶν' ἔτσι;... Δὲν θὰ κίμετε κατάχρησι τῆς εἰλικρινείας μου!... Δὲν πρόκειται νὰ μοῦ ζητήσετε κανένα βαρὺ ἀντάλλαγμα!...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Μὰ ἐγὼ ἀκριβῶς ζητῶ τὸ πᾶν! Ὅθ' ἐγκαταλείψετε τὰ πάντα πρὸς χάριν μου! Ἐγὼ ἀπαιτῶ τὸ πᾶν ἀπεναντίας!...

ΕΛΕΝΗ. *ἐπαναπίπτουσα εἰς τὸ κάθισμά της καὶ συστρέφουσα εἰς ἐνδειξιν ἀπελπισμοῦ τὰς χεῖρας.* ὦ! μ' αὐτὸ εἶναι τρομερόν!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Μὰ γιατί; σὰς παρακαλῶ; Τὶ σὰς συγκρατεῖ δηλαδή; Ἐναντίον τίνος αἰσθημάτων παλαίβετε; Μιὰ φορὰ μ' ἀγαπᾶς, Ἐλένη! Πρὸ ὀλίγου ἀκριβῶς μοῦ τὸ εἶπες σὺ ἡ ἴδια, μ' αὐτὴ τὴν ἀξιολόγησεν εἰλικρινεία σου, μ' αὐτὴ τὴν ὡραία παιδικὴ σου ἀθωότητα!... Ἄλλὰ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, γιατί αὐτὸς ὁ φόβος τώρα; Δὲν καταλαβαίνω!... Ἐερετε καλὰ ὅτι δὲν πρόκειται μεταξύ μας περὶ τοῦ Ἐρωτος ἐκείνου τοῦ ἀμφιβόλου ἢ χυδαίου, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον σὰς ζητῶ εἶναι ὀλόκληρη ἡ ζωὴ σας!... Τὶ σὰς ἐμποδίζει νὰ γίνετε γυναῖκά μου, ἀφοῦ εἶμαι ἐγὼ ἐκεῖνος;... Τὶ σὰς ἐμποδίζει νὰ καταλαβαίνω σὰς βεβαιῶ!... Ἀκούστε με! Εἶναι ἡ ζωὴ καὶ τῶν δυὸ μας—ὀλόκληρη—ποῦ παίζεται αὐτὴ τὴ στιγμή... Τὶ θέσι μπορεῖ νὰ ἔχη ἐδῶ αὐτὸς ὁ γηράσας πειρὸ ἀνταγωνισμὸς μεταξύ τῆς δῆθεν Λογικῆς καὶ τῶν ἀκαταμαχητῶν δυνάμεων τοῦ Ἐρωτος;... Ἡ Ἐρωσκεία ἐξ ἄλλου—εἶναι ἀληθὲς—ἔχει καταδικάσει τὸν δεύτερον Ἐρωτα, τὸ ξαναρχίνημα αὐτὸ τῆς Ζωῆς. Ἀλλὰ ἡ Ἐρωσκεία εἶναι ὁ ἐχθρὸς τοῦ Ἐρωτος, ὁ ἐχθρὸς τῆς ζωῆς,.... νομίζω ἐγὼ τοῦλάχιστον!... Ζητάει ἀσκητισμοὺς καὶ ἀπαρνήσεις ἐγκοσμίων... Ἐὰν τὸ βρῖσκετε αὐτὸ λογικόν, εἶναι καὶ αὐτὴ λογικὴ.... Ὅπως δὴποτε ὅμως, Ἐλένη, ἐσεῖς

δὲν εἶσθε καὶ πολὺ θρήσακα... Ἐσεῖς πιστεύετε μᾶλλον στὴ ζωὴ!... Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει λοιπὸν;..... Ἡ Κοινωνία ἐπίσης εἶνε ἀληθὲς ὅτι ζητεῖ τὴν σταθερότητα καὶ ἀπαιτεῖ ἔρωτας ἀδιαλύτους. Καὶ ἴσως ἔχει τοὺς λόγους της. Ἀποβλέπει εἰς τὰ παιδιὰ. Θυσιάζει τὰ δικαιώματα τοῦ ἔρωτος εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ παιδιοῦ... Καὶ αὐτὸ ἴσως εἶναι ὀρθόν. Ἴσως εἶναι δίκαιον..... Σεῖς ὅμως, Ἐλένη, σεῖς δὲν ἔχετε παιδιὰ... Δὲν καταλαβαίνω λοιπὸν! Δὲν καταλαβαίνω τίποτε!..... Μολονότι πρὸ ὀλίγου ἐξεπήδησεν ἀπὸ μέσα μας αὐτὴ ἡ μεγάλη φωνὴ τοῦ ἔρωτος, μολονότι αὐτὴ τὴ στιγμὴ μπορούμε νὰ ἀπολαύσωμε ὀλοκλήρῃ τὴ χαρὰ τοῦ Κόσμου, ἐν τούτοις ἐσεῖς ἐξακολουθεῖτε νὰ ἐξεγείρεσθε κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ σας, νὰ συμπνίγετε τὴ φωνή, ποῦ φωνάζει μέσα σας καὶ νὰ ἀπωθῆτε τὴ μοναδικὴ αὐτὴ εὐτυχία!... Ἐλένη,..... Ἐλένη, μεγάλη μου φίλη, σᾶς ὀρκίζομαι, δὲν καταλαβαίνω!...

ΕΛΕΝΗ. Ἀγαπῶ τὸν ἄνδρα μου!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Μὰ αὐτὸ δὲν εἶναι ἀλήθεια! Ἐὰν ἀγαπούσατε τὸν ἄνδρα σας, μήπως ἐγὼ θὰ ὑπῆρχα τότε γιὰ σᾶς;... Τὴν ἔρωτος εἶναι αὐτὸς, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ζητᾶτε, ἀπὸ μένα, τὸν ἐχθρὸν, νὰ σᾶς σώσῃ, ἔρωτος, ὁ ὁποῖος σᾶς ἀφίνει λιπόθυμη, μεθυσμένη γιὰ ἓνα ἄλλον, πῶμα σχεδὸν, εἰς τὸ δικό μου τὸ ἔλεος; Γιατί τὸ αἰσθάνομαι καλὰ, ὅτι μοῦ ἀνῆκετε, ὅτι εἶσθε ἐξ ὀλοκλήρου δική μου! Τὴν ἔρωτος εἶνε αὐτὸς ἐπὶ τέλους; Ἀπὸ τί εἶναι καμωμένος;... Ἐλάτε, μὴν τρέμετε!... Ἀπαντήστε μου!... Λέτε ὅτι ἀγαπᾶτε τὸν ἄνδρα σας. Εἰς τί συνίσταται ἡ ἀγάπη, ποῦ τρέφετε γι' αὐτόν;

ΕΛΕΝΗ. ὀρθία, μεγάλους ἀνοίγουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μετὰ φωνὴν ἐξερχομένην ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς της. Δὲν μπορῶ νὰ τοῦ κάμω κακὸν....

ΧΙΑΛΑΓΓ. ἐμβρόντητος διὰ μίαν στιγμὴν, ἀλλὰ συνερχόμενος πάραυτα. Λοιπὸν τότε θὰ εἴμαστε δυὸ ἄνθρωποι, ποῦ θὰ βασανίζομαστε ἀπὸ σᾶς;... Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ θυσιάσθητε σεῖς!..... Καὶ θὰ θυσιάσθητε γιὰ μένα!..... Ἐπὶ τέλους τί εἶδους οἴκος γιὰ ἓνα ἄνθρωπον εἶναι πάλι αὐτὸς, ποῦ ἀπαιτεῖ τῆς περὶ μεγάλης καταστροφῆς;..... Ὁχι! δὲν θ' ἀντισταθῆτε στὴν ὀρμὴν, ποῦ σᾶς φέρνει σὲ μένα, στὴ φωνὴ αὐτῆ, ποῦ βγήκε πρὸ ὀλίγου μέσα ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς σας!..... τὴν πλησιάζει.... Βλέπω καὶ σᾶς ἐκούρασαν ἢ προσπάθεια νὰ ἐνθυμῆσθε αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον!..... Καὶ μ' αὐτὸ δὲν κάνετε τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ πνίγεσθε ἐδῶ πέρα, μεταξὺ τῶν δένδρων αὐτῶν καὶ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, πραγμάτων, ποῦ δὲν ἔχουν παιὰ νὰ σᾶς μάθουν τίποτε!.....

ΕΛΕΝΗ. ἐνδίδουσα ἐπὶ τέλους. Ἐπίμονε ἄνθρωπε! Ἐπίμονε!

Δὲν βλέπετε ὅτι ἠττήθηκα πειὰ; Πρὸς τί λοιπὸν τόσα λόγια, Θεέ μου! Τὸ ξέρετε καλὰ ὅτι εἶμαι ἀνυπεράσπιστη! Εἶσθε ἐδῶ! Ἡ ἐπιθέσεις σας εἶναι λυσσώδεις! Δὲν εἶσθε παρὰ μιὰ θέλησις Νίκης ἀδυσώπητη!... Ἐ, λοιπὸν, τώρα ἐτελείωσει! Νῆ! ἀφίνω τὸν ἑαυτό μου!... Ἀφοῦ ὕστερα ἀπὸ τόση πάλη, ἐξακολουθῶ μ' ὄλα ταῦτα νὰ γίνωμαι κάθε μέρα περὶ ἀνίσχυρη, ἀφοῦ ἦταν πεπωμένο νὰ φθάσωμε ἐδῶ, ποῦ ἐφθάσαμε,..... ἐμπρὸς, κίμετέ με τώρα ὅ,τι θέλετε!... Δὲν ὑπερασπίζω πειὰ τὸν ἑαυτό μου!... Σᾶς ἀγαπῶ!... Ναι, σᾶς ἀγαπῶ!... Δὲν τολμῶ νὰ σᾶς πῶ μέχοι ποίου σημείου σᾶς ἀγαπῶ!... Ἄ! εἶναι τρομερὸν αὐτὸ!... Ἀλλὰ σᾶς—θὰ πῆτε—τί σᾶς ἐνδιαφέρει!... Μὲ βλέπετε, ποῦ ὑποφέρω... ἀλλὰ καὶ αὐτὸ σᾶς εἶναι ἐπίσης ἀδιάφορον!... Λοιπὸν, σᾶς τὸ λέγω.. Εἶμαι χαμένη, εἶμαι τὸ πρόβατον τὸ ἀπωλωλός... Καὶ δὲν ἔχετε παρὰ νὰ μὲ πάρετε στὴν κατοχὴ σας... Εἶμαι ἓνα πρᾶγμα ἀδέσποτο τὴ στιγμὴ αὐτῆ!... Πάρτε με! Πάρτε με! Πάρτε με! ἐκεῖνος ὅμως μένει ἀκίνητος, ἐξουθενωμένος, κατησχυμένος, ἀναποφάσιτος. Σιωπὴ μακρὰ. Δὲν μιλάτε; ἐκεῖνος κάμνει χειρονομίαν ἀποχαιρετισμοῦ, παραιτήσεως.... Φεύγετε;....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ναι! δὲν ἐπιθυμῶ νὰ βλέπω τὸ μαρτύριο σας αὐτό! ἐκεῖνη τὸν παρατηρεῖ ἐκπεπληγμένη Δὲν τὸ ἤξερα ὅτι ἡ γυναικεῖα ἢ καρδιὰ ἦταν ἔτσι καμωμένη... σιωπῶν βαδίζει μετὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ κάτω, ὡς ἄνθρωπος ἐντὸς τοῦ ὁποῖου διεξάγεται τρομερὰ πάλη. Ναι! ἴσως! αὐτὸ θὰ εἶναι σκληρόν!... Ἀλλὰ ἐφόσον πρόκειται νὰ ὑποφέρετε τόσον!... Ἐφόσον ἡ καρδιὰ, ποῦ μοῦ δίδετε, εἶνε μιὰ καρδιὰ σχισμένη... κατεστραμμένη... τί ζωὴ θὰ εἶναι αὐτῆ;... Δὲν θὰ ἠθέλα νὰ σᾶς παρασύρω σὲ μιὰ τέτοια ζωὴ!... Δὲν θὰ μ' εὐχαριστοῦσε οὔτε μένα μιὰ τέτοια ζωὴ... σκεπτικός... Ὁ ἐρχομός μου εἰς τὸ σπίτι αὐτὸ δὲν ὑπῆρξε πρᾶγματι παρὰ ἓνα κακὸ φύσημα θυέλλης... σκέπεται... Νὰ μένω ἐδῶ... νὰ ἔρχωμαι ἐδῶ... νὰ σᾶς περιμένω... νὰ σᾶς βλέπω... καὶ νὰ μὴν ἐλπίζω εἰς τίποτε... καὶ νὰ μὴν ἔχω ὅλες ἐκεῖνες τῆς ἀξιώσεις ποῦ θέλω νὰ ἔχω ἀπὸ σᾶς!... Ἄ! ὄχι!... αὐτὸ θὰ, εἶνε ὑπεράνω τῶν δυνάμεών μου... Ἀλλὰ νὰ φύγω λοιπὸν;... ναι!... ἴσως... Σᾶς ἀγαπῶ τὴ στιγμὴ αὐτῆ, Ἐλένη, περισσότερο ἀπ' ὅτι μ' ἀγαπᾶτε σεῖς... Καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς μπορῶ νὰ φύγω...

ΕΛΕΝΗ. Νά... φύγετε!... Καὶ ποῦ θὰ πάτε λοιπὸν;

ΧΙΑΛΑΓΓ. Τὴν ἐνδιαφέρει! Ἡ ὑπόθεσις ἐτελείωσε!.. Ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς μου ἀπέτυχε...

ΕΛΕΝΗ. Φεύγετε!... Καὶ εἶμαι ἡ ἀφορμὴ ἐγὼ, ποῦ δὲν ἔχω τὴ δύναμι νὰ σᾶς...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Σᾶς εὐχαριστῶ γι' αὐτὴ τὴ λέξι .. Αὐτὴ ἡ λέξις σας

θά μου είναι μιὰ παρηγοριά!.. Χαίρετε!.. *ἐκείνη τὸν ἐπλησιάζει ὡς ἀκατανικήτως ἐλκυομένη πρὸς αὐτὸν καὶ μὲ ὕφος προδίδον βαθεΐαν ὀδύνην.* Ἐφῆστέ με νὰ φύγω! *ἐκείνη ὁμως τὸν πλησιάζει ἀκόμη περισσότερο, βωβῆ πάντοτε ἐκ τῆς συγκινήσεως καὶ μὲ ὀφθαλμούς, οἱ ὁποῖοι τὸν ἱκετεύουν.* Ἐφῆστέ με νὰ φύγω!.. *παρρητηρῶν αὐτήν.* Δὲν μπορείτε νὰ γίνετε γυναῖκά μου!.. *ἐκείνη δὲν ἀπαντᾷ* Δὲν μπορείτε νὰ γίνετε γυναῖκά μου... Δὲν εἶναι ἔτσι;.. *μὲ κάποιαν ἐλπίδα ἐκδηλουμένην εἰς τὰ μάτια τοῦ Ἀπαντῆστέ μου!..* Δὲν μπορείτε, ἔ;.. Πέστε μου ἀπλῶς: «Δὲν μπορῶ»... Πέστε το γιὰ νὰ φύγω... *ἐκείνη τὸν παρατηρεῖ τώρα μὲ μεγάλους ὀφθαλμούς, ἐνῶ ἐκεῖνος μὲ κάποιαν ἀρχὴν δειλῆς χαρᾶς* Δὲν ἀπαντᾷτε λοιπὸν «Ὁχι» *τείνει πρὸς αὐτήν τὰς χεῖρας Ἐλένη!.. τὰ βλέμματά των μένουν ἀμοιβαίως προσηλωμένα ἐπὶ μακρὸν Ἐλένη!.. ὀλόκληρον τὸ σῶμα τῆς Ἐλένης, ὀλόκληρον τὸ πρόσωπόν της δὲν ἀποτελοῦν τὴν στιγμὴν αὐτὴν τίποτε ἄλλο ἢ ἀποδοχὴν. Παρατηροῦνται στόμα μὲ στόμα...*

ΕΛΕΝΗ. *ἔπειτα ἀπὸ ἀρκετὴν ὥραν, χωρὶς νὰ κινηθῆ, πολὺ γλυκὰ καὶ μὲ τὴν μεγαλητέραν ἠρεμίαν Προσέξτε!..*

Μετὰ τινος στιγμᾶς. Ὁ Χιαλάγγ, στρεφόμενος, κάμνει ἓνα βῆμα πρὸς τὸν Ἑρρῖκον, ὁ ὁποῖος ἔρχεται πρὸς τὸ μέρος των. Οἱ δύο ἄνδρες σταματοῦν καὶ ἀλληλοπαρατηροῦνται. Σιγὴ τρομερά. Ὁ Χιαλάγγ τέλος καταβιβάζει τὴν κεφαλὴν. Θὰ ἔλεγε τις ὅτι εἶναι αὐτὸς ὁ ἠττηθεὶς. Ὁ τελευταῖος οὗτος στρέφεται βραδέως καὶ ἀπομακρύνεται ὑπὸ τὰ σκιερὰ δένδρα τοῦ Πάρκου.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Ἐλένη, καὶ Ἑρρῖκος

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐ! λοιπὸν, Ἐλένη, τί νέα ἔχεις νὰ μοῦ πῆς τώρα;

ΕΛΕΝΗ. Ἐφισέ με ἡσυχῆ!.. *κυττάζει πῶς νὰ φύγη.*

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ποῦ πᾶς; Ἐέρεις καλὰ ὅτι ἔχεις νὰ μοῦ μιλήσης!.. Λοιπὸν! Μίλα! Ἐέρεις καλὰ ὅτι μπορείς νὰ μοῦ τὰ πῆς ὅλα!.. Εἶναι νύκτα... Δὲν θὰ σὲ βλέπω!... Ἄς διατηρήσωμε τοῦλάχιστο αὐτὴ τὴ διαφάνεια αὐτὴ τὴν εἰλικρίνεια, ποῦ εἶχαμε ἕως τώρα!... Ἐμπρὸς λοιπὸν, λέγε μου ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔχεις νὰ μοῦ πῆς!

ΕΛΕΝΗ. Δὲν ἔχω τίποτε νὰ σοῦ πῶ! Ἐφισέ με νὰ περάσω...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἄ! καλὰ λοιπὸν!..

ΕΛΕΝΗ. *κάμνουσα μερικὰ βήματα, ἔπειτα σταματῶσα, ἔπειτα διὰ φωνῆς πνιγμένης, ἧς ὁ ἦχος μόλις ἀκούεται Ἄκουσε... ἔχω... ἀνάγκη... νὰ... θὰ ἤθελα νὰ... πάω στὸ... Παρίσι... Ἐχω ἀνάγκη νὰ πάω στὸ Παρίσι...*

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἄ! Βλέπεις λοιπὸν πῶς ἔχεις νὰ μοῦ μιλήσης; Αὐτὸ ὁμως, ποῦ λὲς εἶναι πολὺ εὐκόλο. Θέλεις λοιπὸν νὰ πᾶς στὸ Παρίσι... Καὶ ποτε θέλεις νὰ φύγης μὲ τό καλὸ;.. Λέγει!..

ΕΛΕΝΗ. Δὲν ξέρω... ἄ...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Αὔριο;

ΕΛΕΝΗ. Ναί! τὸ «ναί» αὐτὸ μόλις ἀντιληπτὸν.

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἄ! καὶ θὰ μείνης πολὺ ἐκεῖ;.. Ἄλλὰ βέβα!... Εἶναι πρόδηλο!.. Θὰ μείνης πολὺ... Θὰ ἀπουσιάσης πολὺ... Καὶ δὲν θὰ ξανάρθης πειά... ἔ;.. Ἐλένη, ἄκου! Θέλεις πράγματι νὰ φύγης;... *μικρὰ σιωπὴ* Τότε τὸ γρηγορότερο εἶναι καὶ τὸ καλύτερο! Θὰ κάμω ὅ,τι μπορῶ, ὅ,τι ἔξαρτᾶται ἀπὸ μένα, γιὰ νὰ σοῦ δοθῆ ἡ ἐλευθερία σου μιὰ ὥρα ἀρχήτερα!.. Στὸ καλὸ λοιπὸν!.. *ἐκείνη ἐν τῷ μεταξὺ ἔχει στρέψει ἐπιμόνως τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος, εἰς τὸν ὅσον ὥστε νὰ μὴ μπορῇ νὰ τὴν βλέπῃ ὁ Ἑρρῖκος, ὅστις τώρα κάμνει κάποιαν κίνησιν ὅπως τὴν κυττάξῃ κατὰ πρόσωπον ἐνῶ ἐκείνη ἀποφεύγει τὸ βλέμμα του.* Ἐκεῖνος τότε ἐπαναλαμβάνει κατὰ τὸν ἑρωτηματικὸν, ὡς ἐὰν θέλῃ νὰ λάβῃ μιαν ἐσχάτην ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἀποφάσεώς της. Ἐχετε γειὰ τὸ λοιπὸν;... *ἐκείνη καταβάλλουσα μεγάλην προσπάθειαν στρέφεται πρὸς αὐτὸν τὸν κυττάζει, θὰ ἤθελε νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς λέξεις «Ἐχετε γειὰ!»*, ἀλλὰ δὲν ἠμπορεῖ, ἡ φωνὴ δὲν τῇ ὑπακούει πλέον. *Κάμνει μόνον διὰ τῆς κεφαλῆς ἓνα σημεῖον ξηρὸν, ἀδέξιον, τὸ ὁποῖον σημαίνει «Ναί» Ὁ Ἑρρῖκος ἐπαναλαμβάνει τότε μὲ τόνον ἀποφασιστικόν... Χαίρετε λοιπὸν! Στὸ καλὸ, Ἐλένη! καὶ ἀπομακρύνεται, ἀλλὰ μετὰ τινος βήματα... Ἄ!.. Δὲν ὑποθέτω νὰ θέλῃς νὰ διατηρήσης... νὰ πάρῃς δηλαδὴ μαζί σου κἄτι τι οἰονδήποτε, τὸ ὁποῖον νὰ σοῦ θυμίσῃ τὸ σπίτι μας... Ἄν ἐν τούτοις θὰ ἤθελες νὰ διατηρήσης κἄτι, κάποιον ἐνθύμησι τέλος πάντων... πάρε μαζί σου ἐλεύθερα ὅ,τι θέλεις! ἀπομακρύνεται.*

(Μεθ' ὃ πίπτει ἡ αὐλαία)

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

Σαλόνι ἐκεῖνο ἀκριβῶς τῆς πρώτης πράξεως. Νύκτα

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Ἐλένη ἔπειτα Χιαλάγγ,

Πλησίον ἐνὸς χαμηλοῦ ἐπίπλου, οὔ ἓνα συρτάρι εἶναι ἀνοικτὸν πρὸ αὐτῆς, ἡ Ἐλένη εἶναι καθισμένη ἀκίνητος, φωτιζομένη ἀπὸ μιαν μόνην λάμπαν, φέρουσα δὲ τὸ φόρεμα, τὸ ὁποῖον ἔφερε καὶ κατὰ τὴν προηγουμένην πράξιν.

ΕΛΕΝΗ. *ανορθομένη αποτόμως* Πιούς αὐτοῦ; Τί εἶναι; *υψώνει τὴν λάμπαν τῆς.*

ΧΙΑΛΑΓΓ. *ἐρχόμενος ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Πάρκου εἰσέρχεται μὲ προφύλαξιν καὶ μὲ φωνὴν χαμηλὴν* Ἐλένη!

ΕΛΕΝΗ. Σεῖς;

ΧΙΑΛΑΓΓ. Συγχωρήστε με!... Δὲν μπορῶ νὰ ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ κοντά σας.... Πρὸ ὀλίγου, ὅταν σᾶς ἀποχαιρέτισα, εἶχα βάλει στὸ νοῦ μου νὰ φύγω καὶ νὰ μὴν ξανάρθω πειὰ, ἀλλὰ δὲν ἠμπόρεσα! Ὁλόκληρη ἡ ζωὴ μου εἶναι ἐδῶ... Εἶδα ὅλα τὰ φῶτα νὰ σβύνουν. Δὲν εἶχε μείνει παρὰ μόνο αὐτὸ ἐδῶ... Ἦξερα πῶς ἦταν τὸ δικό σας... Εἶναι καὶ κάποιον ἄλλο ἐκεῖ ἀπάνω....

ΕΛΕΝΗ. Εἶναι τὸ δικό του... Τώρα εἶναι κλεισμένος στὸ δωμάτιό του.... Εἶναι ἐκεῖ ἀπάνω ἀκριβῶς...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Τοῦ μιλῆσατε; Εἶναι ἐν γνώσει τώρα;

ΕΛΕΝΗ. Ναί....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Εἰσθε λοιπὸν ἐλεύθερη τώρα; Τί σᾶς εἶπε;

ΕΛΕΝΗ. Μοῦ ἀπέδωκε τὴν ἐλευθερίαν μου, ναί.....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Πότε λοιπὸν φεύγετε ἀπ' ἐδῶ; Πότε θὰ εἰσθε δική μου ἐπὶ τέλους;

ΕΛΕΝΗ. Δὲν ξέρω... κ' ἐγώ... Θὰ φύγω ἀπὸ ἴδω... αὔριο... Δὲν μπορῶ ἄλλως τε νὰ μένω πειὰ ἐδῶ... Θὰ φύγω γιὰ τὸ Παρίσι... Θὰ πάω στὴ μεγάλη μου ἀδελφή... Θὰ μείνω ἐκεῖ... Ἐκεῖ θὰ μποροῦμε νὰ βλεπώμαστε ἐν τῷ μεταξῦ, ἕως ὅτου ἀπελευθερωθῶ κ' ἐγὼ ἐντελῶς....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Τὶ ἐννοεῖτε ἐντελῶς;

ΕΛΕΝΗ. Ἔως ὅτου πάρω δηλαδὴ τὸ διαζύγιό!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Τὸ διαζύγιο!... Θὰ ἠθέλετε δηλαδὴ;... Ἄ! ὄχι, Ἐλένη!... Αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον!... Μὲ τὰ σωστά σας σκέπτεσθε νὰ μοῦ ἐπιβάλετε αὐτὸ τὸ μαρτύριο;... Σκοπεῖτε δηλαδὴ νὰ ἀρίσετε τὸν ἔρωτά μας νὰ ἐκνευρισθῇ μέσα σὲ προθεσμίες καὶ ἀναβολές;.. Ἄ! Ἐλένη! Ἐγὼ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν μπορῶ πειὰ νὰ σᾶς περιμένω.... Ἐγὼ, καλὲ, ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ σᾶς—πρῶτα-πρῶτα,—γιὰ νὰ μπορέσω νὰ ἀναπνεύσω!... Σκεφθῆτε ἐξ ἄλλου ὅτι δὲν μοῦ ἔχετε δώσει τίποτε μέχρι τῆς στιγμῆς....

ΕΛΕΝΗ. Τὶ θέλετε λοιπὸν νὰ κάμω;

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἄλλὰ θὰ ἔρθετε μαζί μου ἀμέσως ἀπὸ αὔριο!... Στὴν ἀδελφή σας, λέει;... Γιατί;.. Ὁχι! Ὁχι! Ἀπεναντίας στὸ σπίτι μου! Στὸ σπίτι μας!... Αὐτὸ ἦταν, ποῦ περίμενα νὰ μοῦ πῆτε!...

ΕΛΕΝΗ. Αὔριο λοιπὸν;...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἄλλὰ βεβαίως αὔριο! Θὰ ῥθῆτε νὰ μὲ βρῆτε αὔριον ἀμέσως! Καὶ θὰ φύγωμε... Θὰ σᾶς πάω ἐγὼ ἐκεῖ, ποῦ πρέπει!

ΕΛΕΝΗ. Σ' αὐτὸ δὲν ἔχετε ἄδικο... Τὸ νὰ περιμένη κανεὶς τώρα ἐδῶ, δὲν ὑπάρχει λόγος... Ἐγὼ δὲν τὸ εἶχα σκεφθῆ αὐτό...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Τὸ ἄλλο θὰ ἦταν ἄλλως τε μὲ κάποιον ἀναξία γιὰ μᾶς!... Τὸ καταλαβαίνετε καὶ σεῖς καλά!

ΕΛΕΝΗ. Βέβαια... βέβαια...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Τότε λοιπὸν;...

ΕΛΕΝΗ. Δὲν ξέρω κ' ἐγώ!.. Ἀποφασίσετε σεῖς γιὰ ὅλα... Ἐγὼ θὰ κάμω ἐκεῖνο, ποῦ θὰ μοῦ πῆτε...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Λοιπὸν σεῖς θὰ φύγετε αὔριο πρωτὶ. Καὶ μόλις φθάσετε στὸ Παρίσι, θὰ πῆτε νὰ σᾶς ὀδηγήσουν κατ' εὐθείαν σπίτι μου... Ἐγὼ θὰ σᾶς περιμένω ἐκεῖ... Ὡστε αὔριο βράδυ!.. Ἐ; Δὲν εἶν' ἔτσι; Αὔριο βρῆδυ θὰ εἶμαστε μαζί...

ΕΛΕΝΗ. Ναί! αὔριο βράδυ θὰ εἶμαι σπίτι σας!...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἐλένη! *θέλει νὰ τὴν ἐναγκαλισθῇ*

ΕΛΕΝΗ. *μὲ φωνὴν ἀδύνατον καὶ ἰκτετυτικὴν* Ὁ! ὄχι ἐδῶ!

ΧΙΑΛΑΓΓ. *παραιτούμενος* Ἔστω! θὰ σᾶς ὑπακούσω λοιπὸν κ' ἐγὼ... Ὡστε αὔριο... Προτοῦ ὅμως φύγω, θὰ ἠθελα νὰ δῶ τὸ πρόσωπό σας, αὐτὸ τὸ ὄμοιο προσώπια, ποῦ εἶπε πρὸ ὀλίγου τὸ «Ναί»... Ἀφῆστε με νὰ σᾶς δῶ!

ΕΛΕΝΗ. Τὸ θέλετε; *πλησιάζει πρὸς τὴν λάμπαν* Ὁρίστε! Κυττάξτε με!

ΧΙΑΛΑΓΓ. *ἐκπεπληγμένος* Εἰσθε ὄχρη!...Φαίνεσθε! κλαμμένη!...

ΕΛΕΝΗ. Ἐγὼ; Ὁχι! Πῶς;... Ἄ! ναί! πρὸ ὀλίγου... Δὲν ἦταν τίποτε... Δὲν εἶναι τίποτε... Ἐτελείωσε!...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἄλλὰ γιατί λοιπὸν ἐκλάψετε;... Πρέπει νὰ μοῦ τὸ πῆτε!... Φαίνεσθε περίλυπη... Ἔτσι ὅμως περίλυπη καὶ ἐλεινὴ ἐγὼ δὲν σᾶς θέλω! Σᾶς θέλω ἀμέριμνη καὶ εὐτυχισμένη!... Ἐχω τὴν ἀξίωσι, ὅταν θάρθετε μαζί μου, νάρθετε λουσιμένη στὴ χαρά!

ΕΛΕΝΗ. Τὶ φαντάζεσθε δηλαδὴ;... Ἐγὼ εἶμαι εὐτυχὴς, πολὺ εὐτυχὴς μάλιστα!.. Ὅλα μοῦ φαίνονται ἀπλᾶ καὶ εὐκόλα τώρα, ποῦ εἰσθε σεῖς ἐδῶ... Εἶναι ξέροτε κάτι τι ἔμμορφο αὐτὴ ἡ ψυχολογικὴ κατάστασις τοῦ νὰ μὴ σκέπτεσθε πειὰ τίποτε, τοῦ νὰ μὴ ἀντιτάσσεσθε πειὰ στὴ θέλησί σας, τοῦ νὰ ἐγκαταλείψετε τὸν ἑαυτό σας στὴν τύχη, ν' ἀφίνετε τὴν τύχη νὰ τ' ἀποφασίζῃ ὅλα, καὶ σεῖς νὰ εἰσθε σὰν τυφλός... ἀλλὰ ἐλεύθερος ὅμως... Εἶμαι εὐτυχὴς, σᾶς τὸ δοκίζομαι!... Ἄλλὰ προτοῦ ἔλθετε, ἡμουν ὀλομόναχη ἐδῶ, μ' αὐτὴ τὴ νύχτα ὀλόγουρά μου, μέσα σ' αὐτὴ τὴ σιωπῆ... ὀλομόναχη, γιὰ ν' ἀποχαιρέτισω ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Τὰ πράγματα!... Σεῖς, Ἑλένη, ἡ δυνατή, ἡ μεγάλη, ἀφίνετε λοιπόν νὰ συγκινηθῆτε ἀπὸ τὰ πράγματα!...

ΕΛΕΝΗ. Αὐτὰ ἐδῶ τὰ πράγματα εἶμαι ἐγὼ δλόκληρη... Αὐτὰ... αὐτὰ εἶναι ἡ γυναῖκα, ποῦ ἤμουν πρωτῆτερα... Ἐδοκίμασα μερικὲς στιγμὲς ἀγωνίας... Ὅταν εἶναι κανεὶς μόνος, τοῦρχονται πολλὲς ἰδέες... Φοβᾶται λίγο καὶ τὴ σκιά του... Ἴσως ἔκλαψα... Δὲν ξέρω κ' ἐγώ... Τέλος πάντων δὲν ἦταν τίποτε... Αὐτὸ δὲν λογαριάζεται... Ἀπεναντίας, μῶλις ἤρθατε σεῖς, δὲν ὑπάρχει πειὰ τίποτε ἄλλο γιὰ μένα παρὰ σεῖς *λαμβάνει τὰς δύο του χεῖρας*... Ἐκάματε καλὰ ποῦ ἤρθατε!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Καὶ μῶλα ταῦτα θέλετε νὰ ξαναφύγω... Καὶ νὰ σᾶς παραδώσω πάλι σ' αὐτὴ τὴ νύχτα, σ' αὐτὴ τὴ σιωπή, σ' αὐτὴ τὴ φρικώδη μόνωσι!...

ΕΛΕΝΗ. Ἄ! τώρα αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτό μου πολὺ δυνατό!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Τὶς οἶδε ὅμως! Μόλις φύγω, αὐτὴ ἡ ἀγωνία ἴσως ξανάρθῃ... Ἀκουστέ με... Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς ἀφίσω μόνη αὐτὴ τὴ βραδυά!... Ἑλένη, εἶναι ἀνάγκη τώρα νὰ φύγετε μαζί μου!

ΕΛΕΝΗ. Τὶ λέτε, καλέ, γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ;

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ναί! αὐτό, ποῦ σᾶς λέω! Θὶ σᾶς πάρω μαζί μου!

ΕΛΕΝΗ. Τώρα ἀμέσως;

ΧΙΑΛΑΓΓ. Μὰ, ἀφοῦ δὲν ἔχετε πειὰ νὰ κάνετε τίποτε ἐδῶ μέσα;... Πρὸς τί τότε νὰ μένετε ἐδῶ, ἀνάμεσα σ' αὐτὰ τὰ πράγματα, τῶν ὁποιων ἡ θεὰ σᾶς κάνει κακό;... Ἄς σᾶς λείψῃ αὐτὴ ἡ πένθιμη καὶ ἀνωφελὴς ἀγρυπνία τῆς ἀποψινῆς νύκτας!... Πᾶμε, σᾶς λέω... Πᾶμε!

ΕΛΕΝΗ. Ἄ! ὄχι! ὄχι! αὐτὸ θὰ ἦταν μιὰ τρέλλα... Αὔριο...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Μὰ γιατί, σᾶς παρακαλῶ, νὰ ἐξακολουθοῦμε νὰ μένωμε χωρισμένοι;... Κυττάχτε δῶ! *ἀνοίγει διάπλατα τὴν θύραν, τὴν πρὸς τὸ Πάρκον, ἐξ ἧς φαίνεται μεγαλοπρεπῆς ἡ κυανῆ νύχτα, μὲ τὸ ρευστὸν ἐκεῖνο κυανοῦν χρῶμα τῶν σεληνοφωτιστῶν νυκτῶν ἐν ὥρᾳ Θέρους*... Κυττάχτε τὴ ὥραία βραδυά, ποῦ κάνει ἀπόψε γιὰ μᾶς!... Ἡ ὥραία αὐτὴ βραδυά μᾶς περιμένει!... Μᾶς προσκαλεῖ... Πᾶμε! *ζητεῖ νὰ τὴν παρασύρῃ, ἐνῶ ἐκεῖνη ἀνθίσταται ζαλισμένη, θαμβωμένη*.

ΕΛΕΝΗ. Ἄ! ὄχι! ὄχι! δὲν μπορῶ... Πειὸ σιγά!... Μιλᾶτε πειὸ σιγά!...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Μὴν τὸ πολυσκέπτεσθε! Ἀφῆστε νὰ παρασυρθῆτε... Τὸ νὰ χλίσωμε τὴν ὥραία αὐτὴ στιγμὴ θὰ ἦταν ἔγκλημα... Ἄς ὀρμήσωμε μ' ἓνα πήδημα μέσα στὸ ἀτέλειωτο μπλέ τῆς ἐξαισίας αὐτῆς νύκτας... Καὶ αὔριο, ἀγαπητῆ μου φίλη—γυναῖκα μου πειὰ—θὰ ξυπνήσῃς μέσ' τὴ δική μου τὴν ἀγκαλιά... Ἐμπρὸς λοιπόν!... Γρήγορα! Γρήγορα!

ΕΛΕΝΗ. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι εἶμαι ἐλεύθερη αὐτὴ τὴ στιγμὴ!... κάμνει ἓνα βῆμα πρὸς τὸ κατώφλιον, τὸ ὁποῖον φαίνεται πράγματι νὰ τὴν προσελκύῃ, ἔπειτα ὅμως στρεφόμενη πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ δωματίου, εἰς ὃ ἔχει δώσει ἓνα χρυσίζον χρῶμα τὸ ἀμπαζοῦρ τῆς λάμπας... Ἐλεύθερη... ξαναστρέφεται πάλιν πρὸς τὴν νύχτα... Ἐλεύθερη!... Ἄ! ἔχετε δίκη!... Πάρτε με!... Ἄς φύγωμε!... Πρῶτα-πρῶτα, ἀπὸ τώρα καὶ πέρα θὰ σᾶς ὑπακούω... Καὶ ἴσως εἶναι τὸ καλύτερο αὐτό... Ἐξ ἄλλου τί ἐνδιαφέρει πειὰ;... Ἐπειτα δὲν μπορῶ πειὰ νὰ μένω ἐδῶ... ἔχετε δίκη!... Εἶναι καλύτερα νὰ μὴ χωρισθοῦμε πειὰ... ἐν τῷ μεταξὺ ἔχει προχωρήσει βραδέως πρὸς τὴν θύραν. Εἶναι ἐτοιμὴ νὰ διαβῆ τὸ κατώφλιον, ὅτε σταματᾷ, ὡς ἐὰν τὴν ἐμποδίζει κάτι.

ΧΙΑΛΑΓΓ. Γρήγορα λοιπόν! Κάμετε γρήγορα!

ΕΛΕΝΗ. Μιὰ στιγμὴ!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Τὶ; τρέμετε;

ΕΛΕΝΗ. Ναί λίγο....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Μὰ φοβᾶστε λοιπόν;

ΕΛΕΝΗ. Ὅχι... ἀλλὰ... αὐτὸ τὸ κενόν, ποῦ βρίσκεται μπροστά μου... Αὐτὸ τὸ κενόν ἔξαφνα κάτω ἀπὸ τὰ βήματά μου... Ὁ ἱλιγγος αὐτὸς τοῦ...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Εἶναι ὁ ἱλιγγος τοῦ μικροῦ πουλιοῦ, ποῦ τοῦ ἀνοίγουν ἔξαφνα τὸ κλουβί, ὁ ἱλιγγος τοῦ φυλακισμένου, ποῦ δραπετεύει ἀπὸ τὴ φυλακή του...

ΕΛΕΝΗ. Ναί! Ναί!

ΧΙΑΛΑΓΓ. Δόστε μου τὸ χέρι σας!

ΕΛΕΝΗ. *δίδουσα τὴν χεῖρά της* Νά!... ἀλλὰ ταυτοχρόνως πιάνεται διὰ τῆς ἄλλης χεῖρός ἀπὸ τὸν παραστάτην τῆς θύρας... Σταθῆτε μιὰ στιγμὴ...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Μὰ τί εἶν' αὐτὸ, ποῦ σᾶς σταματᾷ;

ΕΛΕΝΗ. Περιμένετε!... Μιὰ στιγμὴ!... Ναί! θὰ φύγωμε... Ἄλλὰ αὐτὰ τὰ πράγματα... αὐτὸ τὸ σπίτι... τὸ σπίτι μου!... Κυττάχτε... Ἀφῆστε με νὰ τὸ δῶ ἀκόμη μιὰ στιγμὴ... Μιὰ στιγμὴ!...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Μοῦ εἶχατε πῆ ἐν τούτοις πρωτῆτερα ὅτι ἔδωξα τὴ λύπη σας, μῶλις ἤρθα. Τὸ θυμᾶστε αὐτό;

ΕΛΕΝΗ. Ναί, ἀλήθεια!... μαζί με σᾶς, ὅταν εἶμαι. δὲν θὰ τὸ λυποῦμαι πειὰ τὸ σπίτι μου... Ἐξ ἄλλου ὅμως πρέπει καὶ νὰ τὸ ἀποχαιρετισῶ... Διότι—καταλαβαίνετε— τὸ σπίτι αὐτὸ δὲν μπορῶ νὰ τὸ ἀπαρνηθῶ... Δὲν τὸ μισῶ... Δὲν μπορῶ νὰ ἀρνηθῶ τίποτε ἀπ' αὐτὰ, ποῦ εἶναι ἐδῶ μέσα... Πηγαίνω σὲ μιὰν ἄλλη εὐτυχία, πειὸ δυνατὴ, πειὸ ὀρμητικὴ ἴσως... Ὑπῆρξα ὅμως κ' ἐδῶ εὐτυχημένη...

Τὸ ξέρετε αὐτό... Σᾶς ἀγαπῶ!.. Ὅμως κυτᾶχτε!.. Ὅλα τὰ χρόνια τῆς ζωῆς μου εἶναι ἐδῶ καὶ τὰ φαιδρὰ καὶ τὰ ἐλαφρὰ καὶ τὰ σοβαρὰ καὶ τὰ τρομερὰ....

ΧΙΑΛΑΓΓ. *ἐπιπληκτικῶς* Ἐγὼ ἐν τούτοις δὲν ἔχω τίποτε μέσα στὴν ψυχὴ μου παρὰ μόνο τὸν Ἔρωτα, ποῦ τρέφω γιὰ σᾶς... Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ σᾶς γνώρισα, στὴ δική μου τὴν ψυχὴ δὲν ἀπόμεινε πειὰ τίποτε ἀπ' ἐκεῖνα; ποῦ προϋπῆρξαν γιὰ μένα, ἀπὸ κείνα, ποῦ ἀγάπησα, προτοῦ ἀγαπήσω ἐσᾶς!

ΕΛΕΝΗ. Ἐγὼ ὅμως ἴσως νὰ γήρασα πειά....

ΧΙΑΛΑΓΓ. Τὰ χρόνια τὰ νεκρὰ δὲν λογαριάζονται!

ΕΛΕΝΗ. Ὅταν ἐπρωτομπήκα ἐδῶ ἤμουν παιδί...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Σκεφθῆτε ὅμως τώρα ὅτι εἴσθε γυναῖκα τελειωμένη, ὄριμη... *δοκιμάζει νὰ τὴν τραβήξῃ ἡρέμα.*

ΕΛΕΝΗ. Ναί, μέσα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι ὠρίμασα... ἤλλαξα, ἐξελίχθηκα...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἐγὼ σήμερο μόνο βλέπω ν' ἀρχίζουν ὅλα!

ΕΛΕΝΗ. *ἐξακολουθοῦσα, ὡς ἐάν δὲν ἤκουσε τίποτε* Μέσα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι ἔχασα ἓνα ἀγοράκι τεσσάρων χρόνων...

ΧΙΑΛΑΓΓ. *ἀφίνων αὐτὴν ἀποτόμως καὶ ἐκπληκτος...* Σεῖς!... *χαμηλοφώνως* Μοῦ τὸ εἶχαν πῆ αὐτό, ἀλήθεια, ... τώρα ἐνθυμοῦμαι...

ΕΛΕΝΗ. *ἄφωνος ἐπὶ τινος στιγμᾶς καὶ ἐν καταστάσει ποιᾶς τινος ἀποσβολώσεως.* Τὸ εἶχατε ξεχάσει λοιπόν!...

ΧΙΑΛΑΓΓ. *μετὰ τινος αἰδημοσύνης καὶ στενοχωρίας* Δὲν μοῦ μιλήσατε ποτὲ γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα...

ΕΛΕΝΗ. *μὲ μίαν εἰρωνεῖαν σπαρακτικὴν* Δὲν μιλῶ ποτὲ γι' αὐτὸ.... εἶναι ἀλήθεια...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Καὶ ὅμως σ' ἐμένα θὰ ἔπρεπε!...

ΕΛΕΝΗ. Ἀκριβῶς, πρὸ ὀλίγου, ὅταν ἐμπαίνατε, ἔβαζα κατὰ μέρος τῆς φωτογραφίης του, γιὰ νὰ τῆς πάρω μαζί μου..... *λαμβάνει τὰς φωτογραφίας αὐτὰς ἐπάνω ἀπὸ τὸ τραπέζι καὶ τὰς σφίγγει ἐντὸς τῶν χειρῶν της...* Καταλαβαίνετε τώρα γιατί ἔκλαιγα;... Πλησιάζετε!.. Δὲν σᾶς βλέπω μέσα κεῖ στὴ σκοτεινὰ... Τώρα εἶμαι ἐγὼ, ποῦ ἔχω ἀνάγκη νὰ ἰδῶ τὸ πρόσωπό σας... Ἄ! πόσο εἶναι κλειστὸ τὸ ἀνδρικό πρόσωπο!... *τὸν κυτᾶζει ἐκστατικῶς ἐπὶ μακρόν, ὡς ἐάν τὸν βλέπῃ διὰ πρώτην φοράν...* Εἶναι τρομερὸν νὰ μὴν τὸ ξέρετε ἕως τώρα αὐτὸ τὸ πράγμα... Εἶναι τρομερὸν τὸ νὰ μ' ἔχετε γνωρίσει ὡς τώρα τόσο λίγο...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ὅσες φορές σᾶς εἶδα, σᾶς εἶδα πάντοτε ἔτσι στὰ πεταχτὰ, ἐπιπόλαια...

ΕΛΕΝΗ. Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια... Ἐχομε δὴ πολὺ λίγο ὁ ἓνας τὸν ἄλλον... Σᾶς μίλησα πολλές φορές γιὰ τὸν ἑαυτὸ μου ἕως τώρα, ἀλλὰ μῶλα τιτὰ δὲν σᾶς ἔχω πῆ σχεδὸν τίποτε... Δὲν μὲ γνωρίζετε λοιπόν... Δὲν ξέρετε τίποτε γιὰ μένα...

ΧΙΑΛΑΓΓ. *δοκιμάζων νὰ τὴν τραβήξῃ ἐκ νέου* Γιατὶ νὰ θέλετε νὰ ὑποφέρετε ἔτσι; Ἀφήστε τα τώρα αὐτὰ τὰ πράγματα, ἀφοῦ σᾶς κάνουν κακὸ... Τὸ παρελθὸν αὐτὸ σᾶς προσενεῖ λύπη... Ἀποστρέψετε τὸ πρόσωπον ἀπ' αὐτό! Μὴ μένετε σκυμμένη ἐπάνω σ' αὐτό!

ΕΛΕΝΗ. Παρελθόν! Εἶναι δυνατόν ποτὲ τέτοια πράγματα νὰ θεωρηθοῦν παρελθόν... καὶ νὰ λησμονηθοῦν;... Ὅλα αὐτὰ ἀπεναντίας εἶναι « παρόν » καὶ παρὸν τόσο ζωντανόν, ὅσον καὶ ἡ ἡμέρα, ἡ μέρα κείνη, ποῦ ὑπῆρξα ἢ πειὸ δυστυχισμένη γυναῖκα τοῦ κόσμου, .. Τὰ πράγματα αὐτὰ τᾶχω μέσα μου... Ἀπὸ τὰ πράγματα αὐτὰ εἶμαι κωμωμένη... Καὶ αὐτὰ ἀκριβῶς τὰ πράγματα παίρνετε σήμερον μαζί σας!... *ρίπτει παρτεταμένον περιλυπὸν βλέμμα ὀλόγυρα της.*

ΧΙΑΛΑΓΓ. *σοβαρῶς* Ζητῶ μέσα στὴν καρδιά σας τὴ θέσι, ποῦ μένει κενή, Ἑλένη καὶ τὴ θέσι αὐτὴ τὴν θέλω ὀλόκληρη... Πιστεύω νὰ μπορέσω νὰ τὴν πληρῶσω τὴ θέσι αὐτή... *καὶ προσθέτει μὲ τόνον ἐπιπληκτικόν, περὶ λυπὸν καὶ τραφερὸν συγχορῶνως...* Μοῦ ζητᾶτε νὰ σᾶς βοηθήσω νὰ ἐνθυμηθεῖτε καὶ τὸ ζητᾶτε αὐτὸ ἀπὸ μένα, ποῦ δὲν θέλω τίποτε ἄλλο στὸν κόσμον, παρὰ νὰ σᾶς κίωω νὰ λησμονήσετε!... ἢ *Ἑλένη ἀποθέτει τόσες ἐπιτῆς τραπέζης, ὡς ἐάν θὰ ἤθελε νὰ τὰς ἐγκαταλείψῃ, τὰς φωτογραφίας, ἃς ἐκράτει, ἐνῶ ἐκεῖνος τώρα λέγει μὲ θέρημν...* Σᾶς ἀγαπῶ!.. Δὲν μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε τὴ δύναμις ζωῆς, ἀναδημιουργίας, ἀναπλάσεως, ὑπάρχει μέσα σ' αὐτὲς τῆς δυὸ λέξεις!... Ἐλάτε λοιπόν!... Πάμε! Ἄς φύγωμε!

ΕΛΕΝΗ. Ἀκοῦστε!... Ὅχι!... Αὔριο καλύτερα...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ἑλένη!

ΕΛΕΝΗ. Θάρρω νὰ σᾶς βρῶ αὔριο!.. Αὐτὸ εἶναι τὸ καλύτερο... *ἐκεῖνος κἀμνει χειρὸν μίαν ἐπαναστατικῆς ἀποκρούσεως τοῦ προταθέντος...* Μὰ ἀφοῦ σεῖς ὁ ἴδιος μοῦ λέγατε προτῆτερα νάρρω νὰ σᾶς βρῶ αὔριο!...

ΧΙΑΛΑΓΓ. Ναί! ἀλλὰ εἶπαμε κατόπιν ὅτι δὲν θὰ ἦταν δυνατόν αὐτὸ καὶ ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ φύγωμε ἀπὸ τώρα μαζί...

ΕΛΕΝΗ. Ὅχι!.. Ὅχι! αὐτὸ θὰ ἦταν μιὰ τρέλλα ἀχαρκτηρίστη... Μιὰ γυναῖκα, καθὼς ἐγὼ, δὲν φεύγει ποτὲ νύκτα μὲ τέτοιον τρόπο, σὰν κλέφτη... Μὴ θελήσετε, φίλε μου, νὰ μὲ ἐξευτελίσετε!... Ἀφήστε με νὰ φύγω αὔριο, μὲρα-μεσημέρι, καθὼς ἔχω ἄλλως τε καὶ ὑποχρῶστί...

Ἐπειτα σκεφθῆτε καὶ τὸ ἄλλο... Εἴμαστε ἄνθρωποι ζωντανοί, μὲ χίλιες-δύο ἀνάγκες.. Ἐγὼ λοιπὸν νὰ ἐτοιμάσω καὶ μερικὰ πράγματα, ποῦ θὰ πάρω μαζί μου...

ΧΙΑΛΑΓΓ. *μὲ ὕφος ἀλγεινῆς ὑποχωρήσεως* Ἄ! πόσον εἶσθε λεπτολόγος, Θεέ μου!

ΕΛΕΝΗ. Λοιπὸν αὔριο!... Σεῖς μπορεῖτε τώρα νὰ πηγαίνετε!... Τί σᾶς ζητῶ μὲ λίγα λόγια; Μερικὲς ὥρες... Καὶ αὔριο θὰ εἴμαστε μαζί... Μπορεῖτε, νομίζω, νὰ δώσετε μερικὰς ὥρες σὲ μένα, ποῦ σᾶς δί-
δω ὀλόκληρη τὴ ζωὴ μου!..

ΧΙΑΛΑΓΓ. Μ' ἀγαπᾷ;

ΕΛΕΝΗ. Ναὶ σ' ἀγαπῶ!

ΧΙΑΛΑΓΓ. *(μὲ ὕφος περίλυπον)* Αὔριον λοιπὸν... *(φεύγει. Ἐ-
κείνη παρατηρεῖ τότε περίξ της με μίαν ἔκφρασιν ἀγωνίας, μον-
νώσεως... τρέμει... μένει μίαν στιγμὴν ἀκίνητος ἐπὶ τοῦ κατω-
φλίου τῆς θύρας, ἀνοικτῆς, ὅπως εἶναι... ἔπειτα κάμνει ἕνα βή-
μα πρὸς τὰ ἔξω σηκώνει τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ ἐπάνω πάτω-
μα καὶ παρατηρεῖ... ἐπανακλείει τὴν θύραν... προχωρεῖ βραδέως
πρὸς τὴν ἄλλην θύραν, ἣ ὁποία φέρει πρὸς τὰ ἀνώγεια καὶ
φωνάζει.)*

ΕΛΕΝΗ. Ἐρρῖκε!... *(εἶτα δυνατώτερον)* Ἐρρῖκε... ἀλλὰ ἐν τῷ
μεταξὺ ἀκούσασα τὰ βήματά του, ἐπιστρέφει εἰς τὴν σκητὴν με-
τὰ τινος δειλίας.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ἐρρῖκος καὶ Ἐλένη

ΕΡΡΙΚΟΣ. *μὲ τὴν ἐνδυμασίαν ἄτακτον, καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ
ἠλλοιωμένα* Τί τρέχει;... Τί μὲ θέλεις;...

ΕΛΕΝΗ. Μιὰ λέξι... σὲ παρακαλῶ... Μιὰ λέξι μόνο!...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Μὰ δὲν μοῦ πες λοιπὸν ὅσα εἶχες νὰ μοῦ πῆς! Δὲν σοῦ
εἶπα ὅσα εἶχα νὰ σοῦ πῶ!... Ἐπί τέλους, λέγε!... Σ' ἀκούω!... Τί συμβαί-
νει;... Σὲ παρακαλῶ ὅμως γρήγορα!

ΕΛΕΝΗ. Νά... ξέρεις... μέσα ἐκεῖ... μέσα σ' αὐτὸ ἐκεῖ τὸ ἐπιπλο...
βρίσκονται ὅλα τὰ πράγματα, ποῦ εἶχα ξεχωριστὰ φυλαγμένα... Θυ-
μᾶσαι!... Κάτι μικροπράγματα, καθὼς καὶ ἡ φωτογραφίαις του...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐ! λοιπὸν;

ΕΛΕΝΗ. Λοιπὸν ἔ... σκεφθῆκα... ἐνόμισα ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ξέρης
ὅτι βρίσκονται ὅλα ἐκεῖ... Ἐγὼ... δὲν θὰ πάρω τίποτε... Σοῦ τ' ἀφίνω
ὅλα... Βλέπεις... Ὅλα εἶν' ἐκεῖ...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Γι' αὐτὸ ὄλο-κι-ὄλο μὲ φωνάζεις;... Δὲν καταλαβαίνω
τίποτε!...

ΕΛΕΝΗ. Δὲν θέλω νὰ σοῦ τὰ πάρω... αὐτὰ τὰ πράγματα... Ἐξέρω
ὅτι δὲν εἶμαι ἐγὼ, ποῦ πρέπει νὰ τᾶχω!... Ἡ θέσις τους δὲν εἶναι κειὰ
κοντὰ μου...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἄ! καὶ τ' ἀφίνεις λοιπὸν σ' ἐμένα;.. Τότε μπορεῖς νὰ
τι πάρης!.. Ἐγὼ δὲν τὰ θέλω!

ΕΛΕΝΗ. Πῶς! Δὲν θέλεις λοιπὸν... τῆς φωτογραφίαις του;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Δὲν θέλω τίποτε ἀπ' ὅτι βρίσκεται ἔδω μέσα... Ἡ
ἀφεντιά σου θέλεις νὰ τὰ ξεχάσης ὅλα, ἐνῶ ἐγὼ—ἔχεις τὴν ἀξίωσι—
νὰ τὰ θυμοῦμαι! Μὲ ἄλλα λόγια μοῦ ἐμπιστεύεσαι τὴ φροντίδα νὰ
στήσω βωμοὺς κ' εἰκονοστάσια σὲ ὅλα αὐτὰ, ποῦ ἐγκαταλείπεις
τοῦλόγου σου!.. Ἐ,.. λοιπὸν—σοῦ λέγω—νὰ μὴν ἐπαναπαύσαι καθό-
λου σὲ μένα!... Θὰ τὰ ξεχάσω λοιπὸν κ' ἐγώ!!!

ΕΛΕΝΗ. ὦ! καταλαβαίνω γιατί μοῦ τὸ λὲς αὐτὸ!.. Ἦτιν ἐπό-
μενον!.. Καταλαβαίνω ὅτι θὰ ἀπορρίψης μὲ βδελυγμία κάθε τι, ποῦ
θὰ σοῦ θυμίζῃ τὸ δικί μου τὸ πρόσωπο!... Ἀλλὰ τὸ παιδί μας!... Ἄ! τὴν
ἀνάμνησι τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὴν πετάξῃς!...
Αὐτὸ ἄλλως τε δὲν σοῦ κάμε κανένα κακό!...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἀρκετά!... Πάψε τώρα!... Σοῦ ἀπήντησα ἄλλως τε
πρωτῆτερα!.. Εἶναι ὅμως ἀστεῖο—γιὰ νὰ μὴν πῶ τίποτε ἄλλο—σύ...
ἐσοῦ νᾶρχεσαι τῶρι νὰ ἐπικαλῆσαι τὸ παρελθόν, καὶ μάλιστα μὲ τό-
ση ἐπιμονή... Ὅποιος πέθανε, δὲν ὑπάρχει πειά... δὲν ὑπῆρξε ποτέ!
Ἐτελείωσε!... Τὸ παιδί μας πέθανε! Πέθανε, πάει... Καὶ ἦταν γιὰ τὴ
δική σου τὴν τύχη, φαίνεται, νὰ εἶναι σήμερο πεθαμένο!...

ΕΛΕΝΗ. ὦ!...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ εἶναι ποῦ σὲ καθιστᾷ σήμερο ἐλεύ-
θερη... Πήγαινε λοιπὸν νὰ ξαναρχίσῃς τὴ ζωὴ σου!.. Πήγαινε!.. Αἶ-
ντε γρήγορα!.. Καὶ ἄσε με νὰ ξεχάσω κ' ἐγὼ τὴ δική μου!.. Μεταξὺ
μας εἶναι, σὰν νὰ μὴν ἐμεσολάβησε τίποτε!.. Ὅλα σβύσθηκαν!... Ἡ
σελίδα εἶναι λευκή!.. Ἡ ζωὴ θὰ ξαναρχίσῃ ἀπὸ αὔριο! Δὲν σὲ γνωρίζω!...
Φεῦγα! Πήγαινε!...

ΕΛΕΝΗ. Μὴν ἐξάπτουσαι... θὰ φύγω... Ἀλλὰ, δὲν εἶναι ἔτσι; Δὲν
εἶναι γιὰ νὰ μὲ τιμωρήσης... δὲν εἶναι γιὰ νὰ μὲ κάμῃς νὰ ὑποφέρω,
ποῦ μοῦ τὴ λὲς ὅλα αὐτὰ!.. Ὑπάρχουν ἀναμνήσεις, ποῦ δὲν μπορεῖ κα-
νεῖς νὰ τῆς ἀπαρνηθῇ, ποῦ ἐξυμώθηκαν μαζί μὲ τὴ σάρκα μας!... Δὲν
θὰ μπορέσης λοιπὸν ποτὲ γὰ κάμῃς, ὥστε ἡ εἰκόνα τοῦ παιδιοῦ αὐ-
τοῦ νὰ μὴν ὑπάρχῃ μέσα σου!..

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἐἶναι εἶναι ἐκεῖ, καθὼς τὸ λὲς, θὰ τὴν ξεριζώσω! Ναί!
θὰ τὴν ξεριζώσω τὴν εἰκόνα αὐτὴ καὶ θὰ τὴν πετάξω μαζί μὲ ὅλες
τῆς ἄλλες!.. Κι ὁ λόγος, γιατί ὅλα μοῦ τὰ ἐδηλητηρίασες ἐδῶ μέσα!

δείχνει τὸ σῆθος του... Εἶναι τὸ τελευταῖο δευτερόλεπτο, ποῦ λογαριάζεται!... Διὰ μέσου τοῦ δευτερολέπτου αὐτουνοῦ θὰ ἰδῶ τώρα ὅλο τὸ μέλλον!... Ἄλλὰ θὰ τὰ ξεριζώσω ὅλα, σοῦ λέγω! Θέλω μέσα μου πλήρες κενόν!

ΕΛΕΝΗ. Πόσον εἶσαι σκληρὸς!... Ἄλλὰ εἶναι φοβερὸν αὐτὸ, ποῦ λές... Τὸ παιδί σου!... Θυμήσου, ὅταν τῶπαιρνες στὰ γόνατά σου καὶ τὸ χόρευες λέγοντάς του: «Ἄγοράκι μου, χρυσό μου ἀγοράκι» κ' ἔπειτα τὸ φιλοῦσες μὲ λαχτάρα... Δὲν θὰ μπορέσης λοιπὸν!... Τὸ ἀγαποῦσες πάρα πολὺ, Ἐρρίκε! Θυμήσου τὰ αὐτά!..

ΕΡΡΙΚΟΣ. *μέ σπασμὸν ἄλγους* ὦ! εἶναι ἀνυπόφορον αὐτό!... Φθάνει!... Φθάνει!... Πάψε πειά!... Ζητᾶς πολλὰ ἀπὸ τὰ νεῦρά μου!... Μοῦ κάνεις κακό!... *τῶ ἔρχονται λυγμοί, οὗς δυσκόλως συμπνίγει.*

ΕΛΕΝΗ. *μὲ ἓνα αἰφνίδιον φεγγοβόλημα χαρᾶς ἐπὶ τοῦ δακρυβρέκτου προσώπου της* Ἄ! Βλέπεις λοιπὸν;... Βλέπεις, ποῦ σοῦλεγα ἐγὼ ὅτι ἡ εἰκόνα αὐτῆ εἶναι κόμη μέσα σου καὶ ὅτι δὲν μπορεῖς νὰ τὴν διώξης;...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἄ! ναι, καταλαβαίνω τώρα ποῦ ἤθελες νὰ φθάσης... Ἐφοβούσουνα μήπως δὲν θὰ μοῦ κόστιζεν ἀρκετὰ αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις!.. Χμ! Δὲν εἶναι ἔτσι;... Ἦθελες νὰ μὲ δῆς νὰ ὑποφέρω!.. Ἐ, λοιπὸν τώρα ἐκινολοιήθηκες;... Καὶ ἀρκετὰ μοῦ φαίνεται... Ἄσε με τώρα ἡσυχό! *ζηεῖ νὰ φύγη.*

ΕΛΕΝΗ. *μὲ ἀγωνιώδη φόβον* Στάσου!...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Μιὰ τι θέλεις ἐπὶ τέλους;... Δὲν μπορῶ νὰ ἐννοήσω τί δουλειὰ ἔχει τὸ παιδί σου μέσα σ' αὐτὴ τὴν περίστασι!.. Ἐδῶ δὲν πρόκειται περὶ τοῦ παρελθόντος!... Πρόκειται γιὰ τὸ παρόν! Δὲν πρόκειται γιὰ τὸ παιδί σου!.. Πρόκειται γιὰ μᾶς!.. Στὰ τελευταῖα ἀφήστε με ἡσυχό καὶ σὺ καὶ τὸ παιδί σου! Κατάλαβες;...

ΕΛΕΝΗ *πλησιάζουσα αὐτόν καὶ κρεμωμένη ἀπὸ τοὺς ὤμους του* Ἄκουσε!... Σοῦ μιλοῦσα γιὰ τὸ παιδί μας, ... ἀλλὰ ὁ νοῦς μου ἦταν σὲ μᾶς τοὺς δύο, Ἐρρίκε! . Θυμήσου, Ἐρρίκε! ..δὲν ὑπῆρξα ποτὲ τέτοια μητέρα, ὥστε...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Τί ἔχεις τότε νὰ μοῦ πῆς γιὰ μᾶς; Λέγε το γρήγορα!

ΕΛΕΝΗ. Δὲν ξέρω κ' ἐγώ!... Ἄλλὰ αἰσθάνομαι ὅτι ἔχω ἀνάγκη νὰ σοῦ μιλήσω... Ἐχωριστήκαμε τόσο ἀτότομα, Ἐρρίκε... πρὸ ὀλίγου ἔκει στὸ Πάρκο... Ἦμουν... Δὲν μποροῦσα νὰ μιλήσω... Δὲν ἤθελα νὰ φύγω ἔτσι, χωρὶς νὰ σοῦ πῶ πρῶτῃτερα...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Φοβισκὰ! Χωριστήκαμε χωρὶς ἀσχημίες! Ἦ αὐτὸ δὲν

σοῦ ἤρεσε;.. Μήπως ἤθελες νὰ σοῦ κάμω φασαρίες καὶ σκηνές;...

ΕΛΕΝΗ. Ἦθελα ν' ἀκούσω τὴ φωνή σου!.. Μίλησέ μου!.. Ὅ,τι καὶ νὰ μοῦ πῆς τὸ ἀξίζω!... Μίλα!.. Μίλα μου!..

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ὑστερα ἔπο κείνα ποῦ ἀνταλλάξαμε πρὸ ὀλίγου, δὲν μποροῦσες δηλαδὴ νὰ φύγης, νὰ χαθῆς ἀπ' ἐδῶ;... Δὲν εἶχες τοῦλάχιστο τὴ ντροπὴ νὰ φύγης καὶ νὰ μὴ σὲ ξαναἰδοῦν τὰ μάτια μου;...

ΕΛΕΝΗ. Ἐπεχείρησα... ἀλλὰ δὲν ἠμπόρεσα...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Γιατί;

ΕΛΕΝΗ. Δὲν ξέρω... Δὲν ἠμπόρεσα...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἄ! (*τὴν παρατηρεῖ. Μετὰ τινος σιγμᾶς*) Καὶ τί θέλεις τώρα νὰ σοῦ πῶ;.. Τόσο τὸ χειρότερον!.. Θὰ ἦταν πολὺ καλύτερα καὶ γιὰ τοὺς δύο μας νὰ γλυτώναμε ἀπ' αὐτὴ τὴ σκηνή, τὴν ἀνωφελῶς ἀλγεινὴ... *ἐκεῖνη κλαίει, ἐνῶ ἐκεῖνος ἐξακολουθεῖ ἡρεμώτερον.* Ἐξ ὅσων βλέπω, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι προτοῦ φύγης ἤθελες νὰ μοῦ δείξης τὴ συγκίνησί σου.... Ἐ! καλά! Καὶ τώρα;... *ἐσοιμάζεται νὰ ἐξέλθῃ.*

ΕΛΕΝΗ. Μὴ φύγης!.. *ἐκεῖνος ἐπιστρέφει.*.. Φοβοῦμαι!... Μὴ μ' ἀφήνης μοναχὴ!... *ἐκεῖνος τὴν κυτσάξει μὲ μίαν ὑπερήφανον ἐκπληξιν* Συγκράτησέ με!... Φύλαξέ με, Ἐρρίκε!... Εἶμαι ἡ γυναῖκά σου!...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἀημονεῖς πῶς κάποιος ἄλλος σὲ περιμένει, πῶς ἔχεις ὑποσχεθῆ τὸν ἐαυτό σου σὲ κάποιον ἄλλον;!... Ἐμεῖς δὲν εἴμαστε πειὰ τίποτε μεταξύ μας!... Πήγαινε!... Δὲν σοῦ εἶμαι πειὰ τίποτε!...

ΕΛΕΝΗ. Ἐὰν εἶσαι βέβαιος γι' αὐτὸ, Ἐρρίκε, διώξέ με!.. Θὰ ἔπακούσω!.. Κάνε με ὅτι θέλεις!... Ἄλλὰ σὲ ἐξορκίζω νὰ σκεφθῆς πρῶτῃτερα!.. Σκέψου ἐκεῖνο, ποῦ θὰ κάμης, Ἐρρίκε... Γιὰ μένα, τὸ νὰ φύγω ἀπὸ τὸ σπίτι σου, εἶναι σὰν νὰ πάω νὰ χαθῶ μόνη μου... Χωρὶς ἐσένα, δὲν θάχω πειὰ τίποτε νὰ πῶ... Εἶμαι ἓνα κομμάτι σου... Χωρὶς ἐσένα δὲν εἶμαι πειὰ τίποτε...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Καὶ ὅμως ἤθελες νὰ φύγης! Γιὰ νὰ θελήσης δὲ νὰ φύγης, σημαίνει ὅτι ἀγαποῦσες αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον!..

ΕΛΕΝΗ. Ἦθελα νὰ...φύγω... Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Βλέπεις λοιπὸν ὅτι τὸν ἀγαποῦσες!... Ἀπάντα!... Λέγε!...

ΕΛΕΝΗ. Δὲν ξέρω τί συμβαίνει, ὅταν ἀγαπᾷ κανεὶς... Ἐγὼ τοῦτο ξέρω...ὅτι εὐρέθηκα σὲ μιὰ τρικυμία, ποῦ δὲν αἰσθανόμουνα πειὰ τὸν ἐαυτό μου, παρασυρμένη, παρὰ τὴ θέλησί μου, ἀπὸ κάποιον πρᾶγμα... κάποιον αἰσθημα σκοτεινὸ, τὸ ὁποῖον, ἐνῶ μὲ ἐνθουσίαζε καὶ μὲ ἐφλόγιζε, μοῦ ἄφινε συγχρόνως μιὰ ἀβεβαιότητα... μιὰ φρίκη... Ἐὰν

αὐτὸ μπορῆ νὰ ὀνομασθῆ Ἐρωτισ, τότε τὸν ἀγαποῦσα... Ἀλλὰ δὲν τὸν ἀγαποῦσα, φαίνεται, ἀφοῦ δὲν ἠμπόρεσα νὰ φύγω... Ἐρριζε, δὲν σοῦ εἶπα ψέμματα ἕως σήμερον... Ἐξησα κοντὰ σου λευκὴ καὶ ἀσπιδι-
λη... Λοιπὸν κρίνε, σὺ ὁ ἴδιος τώρα!... Ἀποφάσισε!... Ἐγὼ ἐκεῖνο, ποῦ μπορῶ νὰ πῶ, εἶναι ὅτι ὑπέφερα πολὺ... Ἐπὶ δύο μῆνες τώρα νὰ ξερες τι ἔχω ὑποφέρει!...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Λόγια ὄλ' αὐτὰ! Ἐγὼ σὲ εἶδα μὲ τὰ ἴδια μου τὰ μάτια τρελλὴ καὶ ἀνάστατη πρὸς χάριν του! Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος τώρα εἶναι γιὰ πάντα μπασμένος μέσ' τῆ ζωῆ μας!.. Θὰ ἤθελα νὰ σ' ἀκούσω, νὰ σὲ πιστέψω, ἀλλὰ δὲν μοῦ εἶναι δυνατόν!.. Αἰσθανομαι, ποῦ ἔ-
σπασε κἀτι τι ἀνάμυσά μας... Καὶ ὁ λόγος, γιατί, ἀφοῦ ἐπίστεψες ὅτι τὸν ἀγάπησες, πράγματι τὸν ἀγάπησες... Καὶ νὰ δεχθῶ τώρα πῶς δὲν τὸν ἀγαπᾷς και, πῶς θέεις νὰ ξεχάσω τὸ ὅτι τὸν ἀ-
γάπησες μια φορὰ;..

ΕΛΕΝΗ. Ὡ! θὰ μποροῦσες, εἰν ἤθελες!.. γιατί μετὰ σ' αὐτὸν τὸν Ἐρωτα δὲν ὑπέηρξε οὔτε κόκκος πραγματικῶ Ἐρωτος.... Ἀπὸ τῆ στιγμῆ, ποῦ ἔρθισα νὰ σκεφθῶ ὅτι δὲν σ' ἀγαποῦσα και, ὅτι δὲν ἦσουν και γιὰ μένα τὸ πᾶν, ἀπὸ τῆ στιγμῆ αὐτῆ αἰσθάνθηκα τὸν ἐλυτό μου μόνον, κλιζάμονον, ἔρημον στὸν κόσμον... Εἰς τὸ χειρότερον σημεῖον τῆς τρελλας μου... μέσα στὴ μεγαλύτερα μου ἔξιμη, νὰ ξερες πόσον ἤμουν μόνη!.. Ἐδοκίμισα νὰ τοῦ μιλήσω... ἔδοκίμισα νὰ ἀνταποκριθῶ στο αἰσθημά του... ἔ, λοιπὸν—σοῦ τὸ λέγω μὲ εἰλικρίνεια—ἀκουσέ με!.. πιστέψέ με!.. μέσα σ' αὐτὸ τὸ εἶδος τοῦ Ἐρωτος εἶναι κανεὶς μόνος, κλιζάμονος!... Πρὸ ὀλίγου μόλις σὲ ξαναεἶδα κεί—
ἔστῳ καὶ τόσο σκληρὸ καὶ ἀδυσώπητο—ἐκατάλαβα πόσο σ' ἀγαπῶ, κλιζῶς καὶ τὸ τι εἶσαι γιὰ μένα... Ὑπέηρξαμε τόσο εὐτυχεῖς, ἀλλὰ καὶ τόσο δυστυχεῖς συγχρόνως!.. Μὲ γνωρίζεις... Εἶσαι ἡ σκεπη μου καὶ ἡ οἰκογένεια μου... Εἶσαι τὸ ἐγὼ μου... Ἐἰν τὸν ἀκολουθοῦσα—τὸ ἀντιλαμβάνομαι τώρα μὲ τὴν και τερᾶστια διαύγεια—δὲν θὰ μποροῦσα νὰ γίνω ποτε ἀληθινὰ γυναῖκά του... Θὰ εἶχε στὸ πλάγι του, γιὰ ὅλη του τῆ ζωῆ, μιὰ γυναῖκα, τῆς ὁποίας ἡ ψυχὴ θὰ ἀνῆε σ' ἕναν ἄλλον!.. Καὶ ὁ ἴδιος γιὰ μιὰ στιγμῆ τὸ κατάλαβε αὐτό... Λέγε μου τώρα—ἀφοῦ ἡ λέξις αὐτῆ σὲ θορούβησε—ποια ἀπὸ τῆς δυὸ δυνάμεις, ποῦ μου τριβοῦσαν καὶ μουσχιζαν τὴν ψυχὴ, ἦτανε ὁ Ἐρωτος; Ποια νομίζεις ἀπὸ τῆς δυὸ πῶς πρέπει νὰ ὀνομάσωμεν Ἐρωτα;...
Ποια ἦταν ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη ἀπὸ τῆς δυὸ; Δὲν ἀπαντᾷς; Δὲν μοῦ λὲς τίποτε, Ἐρριζε;...

ΕΡΡΙΚΟΣ. Αὐτὸ εἶναι... Δὲν ξερω και καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ποῦ βρισκομαι... Δὲν ξερω και τί νὰ σκεφθῶ... Τοῦτο μόνον ξερω ὅτι μοῦ

χαίρες πολὺ κακὸ καὶ ὅτι τῆ στιγμῆ αὐτῆ πάσχω ἕξ αἰτίας σου... Αὐ-
τὸ ξερω...

ΕΛΕΝΗ. Τόσο μεγάλο κακὸ! Τὸ λὲς σ' ἀλήθεια;... Καὶ ὁμως, ὅταν σοῦ μίλησα ἐνωρίς και εἶπαμε ὁ ἕνας σ' τὸν ἄλλον αὐτὸ τὸ τρομε-
ρὸ « Ἐχε τε γειά », εἶχες τὸ ὕφος τόσο ἤρεμο!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ἄ! εἶχα τόσο καλὰ προῖδει ἕνα τέτοιο τέλος!.. Ἡ στάσις μου αὐτῆ ἦταν ἀσφασισμένη ἕκ τῶν προτέρων... Ἐξ ἄλλου, κατὰ τὴν ὑπερτατῆ στιγμῆ ἀναπηδᾷ συνήθως στὸν ἄνδρα ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ ὁποία γιὰ μιὰ στιγμῆ ἐπικρατεῖ καὶ σᾶς σώζει ἐσᾶς τῆς γυναῖκες... Ὅταν ὁμως ἔμεινα μόνος ἐκεῖ ἐπάνω (*δείχνει τὸ ἄνω πάτωμα*) ὅταν δὲν ὑπέηρξε και κανεὶς ἄλλος παρεκτὸς ἀπὸ μένα, ἔχοντας ἀπέναντί μου μόνον τὸν ἐλυτό μου, ὅλα τὰ ἐνστικτα τῆς κατοχῆς, τῆς κυριότητος τῆς παλης καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ αἵματος ἤρχισαν νὰ σκέπτονται τὴν, ἐκδίκησι... Καὶ αὐτό! Ἄ! Δὲν ἦταν και τόσο ὠραιο!..

ΕΛΕΝΗ. Ἐρριζε!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Καὶ ἐχρειάσθηκα ἀκριβῶς μιὰ πολὺ μεγάλη προσπά-
θεια γιὰ νὰ ἔλθω στὸν ἑαυτό μου ἀπὸ τῆ λύπη καὶ τῆ λύσσα, ποῦ μ' ἔπνιγαν!... Καὶ, ὅταν τέλος κατώρθωσα νὰ δαμάσω ὅλα αὐτὰ τὰ ἄ-
γρια συναισθηματα, δὲν εὐρήκα νὰ ἔχη μείνει τίποτε ἄλλο μέσα μου, παρὰ μιὰ ψυχικὴ κόπωση, τόσο μεγάλη ποῦ μοιάζει σᾶν μιὰ ἀρρώ-
στια αὐτῆ τῆ στιγμῆ... Ἐκαταλάβαινα ὅτι δὲν σ' ἀγαποῦσα και...
Ναι! εἶχα παύσει νὰ σ' ἀγαπῶ και, Ἐλένη!.. Ἀλλὰ καὶ τὸν ἑαυτό μου ὁμως εἶχα ἀρχίσει νὰ μισῶ... Καὶ ὁ λόγος, γιατί, κατὰ τὴν πάλιν αὐτῆ, ποῦ εἶχε γίνεῖ μέσα μου, εἶχα ἀφίσει κατὰ μέρος καὶ ἐγωῖσμό καὶ φιλαυτία.... Μέσα εἰς τὸ συζυγικὸ ζευγος Ἐλένη, καὶ ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναῖκα εἶναι ἀλληλέγγυοι... τὸ ξερεῖς αὐτό!

ΕΛΕΝΗ. Τότε λοιπὸν δὲν θὰ μπορέσης νὰ μέ συγχωρήσης ποτέ;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Μὰ βλέπεις καλὰ ὅτι ἤρχισα νὰ ἐκφράζομαι, ὅπως, ἂν θὰ μιλοῦσα στὸν ἑαυτό μου κατὰ μόνος, καὶ νὰ λέω μπροστά σου ἐ-
κεῖνο, τὸ ὁποῖον σκέπτομαι...

ΕΛΕΝΗ. Λοιπὸν θὰ μέ κρατήσης, Ἐρριζε;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Λοιπὸν θὰ μείνης;

ΕΛΕΝΗ. *σπεύδουσα μὲ ὀρμὴν πρὸς αὐτὸν* Ἐρριζε μου!..

ΕΡΡΙΚΟΣ. *ἀπομακρύνων αὐτὴν παρὰ τὴν θέλησίν του*... Ὁχι!... Ὁχι ἀκόμη... Ἀργότερα... Ὑστερα ἀπὸ λίγη ὥρα... Πειὸ ὕστερα...

ΕΛΕΝΗ. *μετ' ἀπελπισμοῦ* Ἄ! δὲν λησμονεῖς λοιπὸν Εἶσαι θυμω-
μένος μαζί μου!

ΕΡΡΙΚΟΣ. Ὁχι! Δὲν σοῦ κρατῶ πάθος!... Δὲν εἶμαι και θυμω-

μένος, σοῦ τὸ βεβαιώνω αὐτό... ἂν καὶ ὁ νοῦς μου ἐξακλόουθῃ νὰ εἶνε στὴν ὑπόθεσι αὐτή... (δυστάζει. Τὴν παρατηρεῖ μὲ μίαν συγκρατομένην καὶ δειλὴν τρυφερότητα...) "Ὁχι δὲν εἶμαι δυσαρστημένος μαζί σου... (κατόπιν μὲ ἓνα εἶδος σεβασμοῦ καὶ θαυμασμοῦ συγκρότως) Ὑπερόσπισες καλὴ τὴν ἐπιτοί σου... τὸ πρόσωπον τῆς Ἑλένης φωτίζεται, ἀλλὰ ὁ Ἐρρικός συνοφρευοῦται ἐπὶ τούτῳ ἀποτόμως, ὡς ἐὰν τὸν ἐστίμνησεν καὶ πάλιν ἢ ἐνάμνησεν... Πειὸ ὑστερα, ὅπως εἶπα..." Ἀφίσε μου τώρα τὸν κικρὸ νὰ συνέλθω... Ἀναίβα σύ... Πήγαινε νὰ ἡσυχάσης... Ἐγὼ εἶμαι ἀκόμη λίγο ταρχημένος... Ἐννοεῖται δὲν εἶναι τίποτε... Ἢ περάση... Ἢ μὴ περάση... Ἀφίσε με τώρα λίγο... (ἐνῶ ἐκεῖνη τὸν βλέπει συγκινημένη καὶ ἀλαμειὰ μιὰ θερμῆς στοργῆς)... Πήγαινε!... Πήγαινε σύ!... Μὴν ἀπασχολεῖσαι μὲ μένα!... (ἢ Ἑλένη ὀπισθεχωρεῖ καὶ εἶναι ἐοῖμη νὰ ἀπομακρυνθῇ, ἐνῶ ἐκεῖνος κάθηται μὲ τρόπον, ὅπως δεκνύει τὴν μεγάλην του κόπωσιν. Μένει οὕτω μὲ τὴν κεφαλὴν κρυμμένην ἐν ὁσὶ τῶν χειρῶν ἐπὶ τινα χρόνον. Ἡ Ἑλένη βλέπουσα αὐτὸν εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν, ἀποσύρεται εἰς τὴν γωνίαν τοῦ δωματίου καὶ σιωπῶσα ἐκεῖ σιωπηλῇ καὶ ἀκίνητος. Ὁ Ἐρρικός τέλος ὑψώνει τὴν κεφαλὴν. Ἐγείρεται, παρατηρεῖ πέρας σου, ὡς ἀνθρώπος, ποῦ ἐξέρχεται αἴφνης ἀπὸ μίαν ἀβυσσον. Βλέπει τὴν Ἑλένην, ποῦ στέκει γυροῦσα καὶ ἀκίνητος εἰς τὴν γωνίαν)... Εἶσαι ἐδῶ ἀκόμη;... Τί κάνεις λοιπὸν αὐτοῦ;... Ἀναίβα, ἔμπρός!.. τὴν πλησιάζει Μὰ σὺ εἶσαι τρομερὰ ὄργη!... Ἐσὺ καὶ δὲν μπορεῖς νὰ σταθῆς... Ἀναίβα γρήγορα! Καὶ προσπάθησε νὰ κοιμηθῆς λίγο!.. Ἢ εἶναι δυὸ ἢ ὅρα παιδί!... Ὁπου-ὅπου ξημερώνει... Ἐμπρός! Ἐμπρός, σοῦ λέω!.. Πήγαινε νὰ ἡσυχάσης!.. Κάνει πολὺ κρύο ἐδῶ... Καὶ εἶσαι τόσο ἐλαφρὰ ντυμένη!.. Ἀ! καὶ τὴν πόρτα! τὴν εἶχαμε ἀφίσει καὶ αὐτὴ ἀνοικτή!.. ἢ Ἑλένη κάμνει ἓνα βῆμα βραδέως ὅπως ἀποσυρθῇ, ἐνῶ ἐκεῖνος προχωρεῖ καὶ κλείει τὴν θύραν, τὴν πρὸς τὸ Πάγκον... Στάσου!.. Κάθησε μιὰ στιγμή ἐδῶ!.. καὶ προχωρῶν πρὸς τὴν γωνίαν τῆς κλιστῆς θερμάστρας, ὅπου εἶναι ἓνα κιβώτιον, λαμβάνει μίαν ἀγκαλιὰν ἀπὸ ξηρὰ κλαδιὰ πεύκης. Ἐκεῖνη τὸν παρατηρεῖ ἐν τῷ μεταξὺ μὲ ὀφθαλμοὺς ἐπιεπληγμένους καὶ ἀνησύχους...

ΕΛΕΝΗ. μὲ φωνὴν ἀδύνατον καὶ τρέμουσαν Ὁ! τί θὰ κίμης αὐτοῦ;... Θέλεις ν' ἀνάψης φωτιά;

ΕΡΡΙΚΟΣ. Μὴ ἀναψὲ μόνο ἀπ' αὐτὸς τῆς λευκόφροντες... Βλέπω ποῦ τρέμεις ἀπὸ τὸ κρῦο...

ΕΛΕΝΗ. Ὁ! δὲν τὰ ρινεῖς!... ἐνῶ δ' ἐκεῖνος εἶναι γονατισμένος

ἔμπρός ἀπὸ τὴν πυροστιάν, ἐκεῖνη πλησιάζει δειλά. Τότε δόσε μου... θὰ τ' ἀνάψω ἐγώ...

ΕΡΡΙΚΟΣ. μὲ φωνὴν κἄπως ψυχρὰν καὶ κτυπητὴν Ὁχι! ἄσε μὲ! ἐκεῖνη τότε ὑποχωρεῖ δυσθύμως, καθ' ὃ μὴ δυνηθεῖσα νὰ φανῇ χρήσιμος, ἐνῶ ἐκεῖνος ἐγείρεται μετ' ὀλίγον, ὅτε τὰ κλαδιὰ ἔχουν ἀρχίσει νὰ σπινθηρίζουν).

ΕΛΕΝΗ. Τί κακὸ, ποῦ σοῦ κάνω σήμερο!...

ΕΡΡΙΚΟΣ. μὲ τὴν ἰδίαν ψυχρὰν φωνὴν Κάθισε 'κεῖ!.. (ἐκεῖνη δυστάζει, μετὰ δυσκολίας συγκρατοῦσα τὰ δάκρυά της, ἐνῶ ἐκεῖνος πλέον ἐπιτακτικῶς) Κάθισε σοῦ λέω! (ἐκεῖνη ὑπακούει μετὰ δειλίας) Ζεστάσου λίγο τώρα!...

Ἐκεῖνη κάθηται τώρα ἀπέναντι τῆς φωτιᾶς, τῆς ὁποίας ἢ φλόγα τὴν καταυγάζει ὀλόκληρον, ἐνῶ ἐκεῖνος ἀπομακρύνεται. Ζητεῖ νὰ ἐξέλθῃ. Προσπαθεῖ νὰ συγκρατήσῃ ἓνα λυγμέν, ὃ ὁποῖος ἀναβαίνει, ἀναβαίνει καὶ ὃ ὁποῖος τέλος τὴν διασεῖι ὀλόκληρον. Ὁ Ἐρρικός εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦ λυγμοῦ τούτου σταματᾷ. Πλησιάζει, παρατηρεῖ τὸ ἀπέναντι τῆς φωτιᾶς καταπεπονημένον ἐκεῖνο σῶμα... Μένει διὰ μίαν στιγμὴν ὄρθιος ὀπισθὲν τῆς, δυστακτικός... Κλίνει τέλος καὶ ἀποτόμως μὲ ἓνα εἶδος τρυφερᾶς ὀρυμῆς ἀρπάξων τὴν κεφαλὴν τῆς καὶ μὲ τὰς δύο του χεῖρας ἀποθέτει φίλημα ἐπὶ τῆς κόμης τῆς, φίλημα, τὸ ὅποιον δὲν τερματίζεται... Ἐκεῖνη στρέφεται τότε, τείνει πρὸς αὐτὸν μετὰ θερμῆς τὸ δακρύβρεκτον πρόσωπον τῆς, ἐνῶ ἐκεῖνος τὴν φορὰν αὐτὴν τὴν λαμβάνει, ὡς μικρὸν παιδίον, μέσα εἰς τοὺς βραχίονάς του καὶ τὴν σκεπάζει ἐκεῖ.

Πίπτει ἡ ἀδλαία
ΤΕΛΟΣ

Ο ΣΚΗΝΙΚΟΣ ΔΙΑΚΟΣΜΟΣ
ΤΟΥ "ΠΟΙΑ ΗΤΑΝ Η ΑΓΑΠΗ ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΥΟ,,
ΕΙΣ ΤΗΝ "ΚΟΜΕΝΤΙ ΦΡΑΝΣΑΙΖ,,

Ότε ἡ "Κομεντι-Φρανσαιζ,, ἀπεφάσισε νὰ ἀναδιδάσῃ ἐπὶ σκηνῆς τὸ ἔργον τοῦ, ὁ κ. Π. Γεραλδὴ ἐσκέπτετο ἤδη ἀπὸ πολλοῦ διὰ τίνων μέσων θὰ ἔπρεπε νὰ καταρτισθῇ ὁ Σκηνικὸς Διάκοσμος οὕτως ὥστε ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἰκανοποιηθοῦν ὅλαι αἱ ἀπαιτήσεις τῆς λογικῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ, ἀπὸ ἀπόψεως ὀπτικῆς, νὰ ἀφεῖται ὁλόκληρος ἡ τεχνικὴ πρῶτοδουλίᾳ εἰς τοὺς ἠθοποιοὺς, εἰς οὓς καὶ δέον νὰ ἦ συγκεντρωμένη ἅπαντα ἡ δραματικὴ ἐνέργεια.

«Πράγματι—μᾶς ἐξήγησεν ὁ συγγραφεὺς τοῦ "ΠΟΙΑ ΗΤΑΝ Η ΑΓΑΠΗ ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΥΟ,,—ἐξ ἀντιδράσεως πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ταπεινότητα, ὅπου ἐπιπλα, παραπετάσματα, ἐξαρτήματα, τάπητες, κορνίζαι, θάζα ἐκ πορσελάνης κλπ. λάμπουν καὶ φωτοβολοῦν εἰς τὴν

- » ἀντανάκλασιν τῶν προσκηνίων φώτων,
- » μερικοὶ σκηνοθέται ἠπλοποίησαν τοὺς σκηνικοὺς διακόσμους
- » των μέχρι τοῦ νὰ ἀναγάγουν αὐτοὺς εἰς ἕνα τοῖχον ἢ ἕνα
- » παραπέτασμα, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου τοποθετοῦν ἀπλῶς τὸ τρα
- » πέξι καὶ τὸ ἀπαραίτητον κάθισμα. Τὸ δυστύχημα ὅμως εἶναι
- » ὅτι τὸ Κοινὸν, τὸ ὁποῖον ἐν τούτοις ἔχει καὶ αὐτὸ τὰς συνη
- » θείας του, κατεπλάγη καὶ δυσηρεστήθη ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀπλο
- » ποίησιν. Τὸ ἐπιευχθὲν δὲ ἀποτέλεσμα υπήρξεν ἀκριβῶς ἀντίθετον
- » ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἐπεδιώκετο ὑπὸ τῶν σκηνοθετῶν τούτων.
- » Κατεσκευάσαν δηλ. ἕνα πενιχρὸν διάκοσμον, μὲ τὸν σκοπὸν ὅπως
- » λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον, ἀλλὰ, μεγα
- » λοποιούντες τὴν πενιχρότητα αὐτὴν, συνετέλεσαν ὥστε νὰ προ
- » σελκύσουν τὴν προσοχὴν τοῦ Κοινοῦ ἐπ' αὐτῆς. Ἐκεῖνο ὅθεν
- » τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ γίνῃ εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν εἶναι νὰ
- » ἀπλοποιηθοῦν οἱ σκηνικοὶ διακόσμοι, ἀλλὰ νὰ ἀπλοποιηθοῦν
- » μὲ τὴν ἀναγκαίαν λεπτότητα, εἰς τρόπον ὥστε τὸ Κοινὸν νὰ
- » μὴ αἰσθάνεται ὅτι εὑρίσκειται ἐνώπιον μιᾶς ἀπλοποιήσεως τῆς
- » κοινῆς ἀληθείας, ἀλλ' ἀπεναντίας τῆς ἀπλοποιήσεως, ἥτις
- » πραγματοποιεῖ τὴν καλλιτεχνικὴν ἀλήθειαν»

Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ὁ κ. Π. Γεραλδῆ προσέφυγεν εἰς τὸν ζωγράφον Δρέζα, ὅστις εἰς τὸ «ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ» ἀποτελεῖ μέρος τοῦ μικροῦ ἐκείνου καλλιτεχνικοῦ Ὀμίλου, τοῦ ἰδρυθέντος ὑπὸ τοῦ κ. Ἰακώδου Ρουχιέ, ὅστις Ὀμιλος καὶ κατεσκευάσθη μετ' ἐπιτυχίας τὰς σκηνογραφίας τοῦ περὶ οὗ πρόκειται Ἔργου ἐπὶ τῇ δάσει τῆς ὡς ἄνω ἀρχῆς.

— Θέλετε, τὸν ἠρώτησεν ὁ κ. Γεραλδῆ, νὰ δοκιμάσητε νὰ ἐφαρμόσητε εἰς τὴν θεατρικὴν ἀναπαράστασιν ἐνὸς σαλονιοῦ τῆς συγχρόνου ἐποχῆς τὴν ἀρχὴν τὴν ἐφαρμοσθεῖσαν ὑφ' ὑμῶν ἄλλοτε εἰς σκηνογραφίματα παριστῶντα τὸ ἐσωτερικὸν οἰκιῶν ἢ τοπεῖα φανταστικά; »

Ὁ κ. Δρέζα ἐδέχθη καὶ ἐπελίφθη ἀμέσως τοῦ ἔργου. Θὰ μᾶς ἐκθέτῃ ὁ ἴδιος κατωτέρω τὰς ἰδέας, αἵτινες τὸν ὠδήγησαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διακόσμων τούτων, ὧν γνωρίζομεν ἤδη πάντες τὴν ἐπιτυχή ἐπήρειαν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς «Κομεντί—Φρανσαίξ»:

« Τὸ καλύτερον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ
 » μοῦ πῆ γι' αὐτοὺς τοὺς σκηνοκοσμοὺς διακόσμοις, εἶναι ὅτι δὲν
 » προσέπεσαν εἰς τὴν ἀντίληψίν του... Τὴν προσιπάθειά μου
 » κατέβαλα πράγματι εἰς τὸ νὰ ἐπιτύχω τὸν πρῶτον σκοπὸν τῆς
 » θεατρικῆς διακοσμῆσεως, ὅστις εἶναι νὰ τοποθετήσῃ κανεὶς τὴν
 » ἐνέργειαν μέσα εἰς τὰς σφαίρας ἐκεῖνας, ποῦ ἠθέλησεν ὁ
 » συγγραφεὺς, εἰσάγων ἐννοεῖται μετὰ εἰς αὐτὰς ὅλα τὰ μέτρα
 » ἐκεῖνα τὰ πρακτικά, τὰ ἀπαιτούμενα ἀπὸ τοὺς ρόλους τῶν
 » καλλιτεχνῶν. Προτεπλήθη νὰ δημιουργήσῃ περίξ τῶν προ-
 » τῶτων τοῦ ἔργου ἓνα περιβάλλον, ἑναρμονιζόμενον ὅσον τὸ
 » δυνατὸν περισσότερον πρὸς αὐτὰ καὶ τοῦτο ὅπως ὅλη ἡ προσο-
 » χὴ τοῦ Κοινοῦ στρέφεται ἀναγκαίως πρὸς αὐτὰ καὶ μόνον. »

« Ἐξ ἄλλου δὲν ἐπεδίωξα ποτὲ ἄλλον σκοπὸν, εἰς ὅλας τὰς διακοσμῆσεις, ποῦ συνέθεσα ἕως τῶρα, καὶ μετεχειρίσθηκα σήμερον τὴν ἴδια ἀκριβῶς τέχνην, ποῦ μετεχειρίσθηκα καὶ ἄλλοτε. Ἄλλα τὰ ἔργα, τὰ ὅποια μοῦ εἶχαν τότε ἐμπιστευθῆ, παρεγκλιουλοῦντο ἀπὸ ἐνδυμασίας χρώματος ἀνοικτοῦ καὶ στιλπνοῦ, ὥστε τὸ ἔργον μου ἦτο τότε πολὺ εὐκολώτερον, τὸ νὰ διευθύνω δηλ. ἀμέσως τοὺς φωτισμοὺς μου ἐπὶ προσώπων, ἐμπυχωμένων ἐμπρὸς εἰς φόντα σκιερά καὶ με ἐπιμέλειαν συμπληρωμένα.

« Τὸ πρόβλημα, τὸ ὁποῖον μοῦ ἔφεραν ὁ κ. Γεραλδῆ καὶ ὁ κ. Φίμπρ ἦταν ἀπείρως δυσκολώτερον. Τὸ ἔργον δὲν ἔχει παρὰ τρία μόνον πρόσωπα, τὰ ὅποια σπανίως εὐρίσκονται καὶ τὰ τρία μαζὶ ἐπὶ σκηνῆς, τὰ ὅποια εἶναι νουμένα μετὰ τὸν πειρὸν σκιερὸν τρόπον, καὶ τὰ ὅποια μένουσιν

συχνὴ ἀκίνητα ἢ κἀθηνύται. Πῶς νὰ κάμῃ λοιπὸν κανεὶς νὰ κτυπήσῃ στο μάτι, εἰς τὸ μᾶξιμουμ τῆς ἐντατικότητος καὶ με ἓνα τρόπον, ἀπολύτως σταθερὸν, αὐτὴ ἡ ζωὴ, ποῦ ἀνήγαγεν ὁ συγγραφεὺς εἰς ἓνα πλαίσιον τῶτον εὐρὺ καὶ πρὸ πάντων τῶσον ὑψηλό; Ἐτκέφθηκα ὅτι ποῦθεν ἢ ἀρχὴ μου περὶ σκηνοκοσμοῦ ἦτο δυνατὸν νὰ χρησιμεύσῃ καλύτερα παρὰ μετὰ σ' αὐτὴ τῇ δύσκολῃ περιστάσει. Ἡ ἀρχὴ αὐτὴ συνίσταται εἰς τὸ νὰ χρωματίσῃ κανεὶς ὅλα, τῶσον τὸ βάθος τῆς σκηνῆς ὅσον καὶ τὰ ἐπιπλα μαζὶ μετὰ τὰ ἐλάχιστα ἐξορτήματα, με χρώματα σκοδρα, εἰς τρόπον ὥστε οἱ ἠθοποιοὶ νὰ ἀποτελοῦν τὰ μόνα ζωντανὰ χρώματα μιᾶς πινακογραφίας, ἀπατηλῆς μὲν, ἂν τὸ θέλετε—ἀλλὰ πάντοτε ἀσκούτης ἀρκετῆν ὑποβολῆν.

« Τὸ θέατρον δὲν ὀφείλει καὶ δὲν μπορεῖ καὶ νὰ εἶναι ὅ,τι ἢ πραγματικότης. Πρέπει νὰ διδῇ μόνον μίαν ἰδέαν τῆς πραγματικότητος αὐτῆς. Καὶ ἀφοῦ εἰς μάτια ἀραιοῦνται ἀπ' ἀνέκαθεν εἰς ἓνα τοῖχον, ποῦ δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο παρὰ κόλλα ἐπάνω στοῦ ὑφασμα, νομίζω ὅτι οὐ ἦταν σφάλμα νὰ θέσῃ στὴν ἐπιφάνεια ἐνὸς τέτοιου τοίχου μιὰ ἐλαιογραφία χρυσοκορνιζομένη ἢ νὰ τοποθετήσῃ ἀπέναντί τῆς ἓνα καναπέ ταπετταρίας ἀπὸ μετὰξι ἢ ἔτω καὶ βερνικωμένο, τοῦ ὁποῖου ἢ γυαλιστερῆ ἀξία δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἐκτρέψῃ τὴν προσοχὴν ἀπὸ τοῦ μόνου ἐνδιαφέροντος, ποῦ πρέπει νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν εἰς τὴν περιστάσει, δηλ. τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ Ἔργου. Τὸ «ΠΟΙΑ ΗΤΑΝ Η ΑΓΑΠΗ ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΥΟ», ἐξελιττεται μετὰ σὲ δύο τόπους: Σὲ ἓνα μεγάλο ἐξοχικὸν σαλόνι στὴν πρώτη καὶ τὴν τρίτην πρᾶξιν, καὶ σὲ μιὰ ταράτσα πύργου, στὴν δευτέραν. Τὸ σαλόνι, γιὰ νὰ ἐμπυχωθῇ μετὰ τὸσο λίγα πρόσωπα, θὰ ἔπρεπε νὰ σμικρυνθῇ παρὰ πολὺ, ἢ, γιὰ νὰ ἐκφρασθῇ καλύτερα, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ φαίνεται παρὰ ἓνα κομμάτι μόνον ἀπὸ αὐτὸ. Ἐν τούτοις ἡ δραματικὴ ἐνέργεια ἀπαιτοῦσε μέσα σ' αὐτὸν τὸν στενὸν χώρον δύο συμδουλικά πράγματα: ἓνα τζάκι καὶ μιὰ φαρδύα πόρταν, τζαμένια πρὸς τὸ πύργον. Ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος μιὰ ὑποχρεωτικὴ φυσεία τοῦ διακόσμου. ἐν σχήματι γωνίας, καὶ κομμένου εἰς τὸ ἐπάνω μέρος, καὶ τοῦτο μετὰ τὸν σκοπὸν ὅπως αἱ σκηναί, ποῦ λαμβάνουσι χώραν ἐμπρὸς ἀπὸ τὴν θερμάστραν (τὸ τζάκι) τὴν τοποθετημένην ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς, γίνονται ὄρατα ἀπὸ ὅλους, ἐνῶ ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος ν' ἀνοίγεται ἡ μεγάλη θύρα πρὸς τὸ μυστήριον τοῦ ὑπαίθρου, τοῦ ἐχθροῦ τούτου τῆς ἡσύχου ζωῆς, τῆς ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν συζυγικὴν ζωὴν καὶ τὴν οἰκογενειακὴν ἔστιαν.

« Τὸ καθόλου χρῶμα τοῦ διακόσμου μου ὑπεγορεύθη ὑπὸ τῆς Κας Πιερ, ἢ ὅποια ἠθέλησε νὰ μεταχειρισθῶ εἰς μὲν τὴν πρώτην πρᾶξιν μὲν, εἰς δὲ τὰς δύο ἄλλας λευκό. Ἐνα σαλόνι δὲν εἶναι ἐπιτυχέ-

στερα εὐτρεπισμένο παρὰ ὅταν κολακεύῃ ἐκείνην, ποῦ τὸ κατοικεῖ. Τὸ σαλόνι τοῦ "ΠΟΙΑ ἮΤΑΝ Ἡ ΑΓΑΠΗ ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΥΟ,, εἶναι ἀποκλειστικῶς χρωματισμένο κατὰ τρόπον, ποῦ νὰ παρουσιάσῃ ὡς ἐν ἀνάγλυφῳ ἀρμονικῶ ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἀπαράβλητον ἐρμηνεύτριαν τῆς "Ἐλένης,, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν ψυχὴν τοῦ δράματος. Ὅλα τὰ χρώματα, τὶ ὁποῖα μετεχειρίσθη, καταλήγουν εἰς τὸ μὲν αὐτὸ, ποῦ προτιμᾷ ἐκείνη. Τὰ παραπετάσματα εἶναι καμωμένα μὲ ἓνα εἶδος μπλέ, τὶ ἐπιπλα εἶναι μὲ ἓνα ἄλλο χρῶμα, ἀλλὰ τοῦ ἰδίου τόνου, μερικὰ ἔχουν χρῶμα δαμασκίηνου κοκκινωποῦ, ἓνα μπουκέτο ἀπὸ ρόδα θάλλει ἐπάνω στὸ τραπέζι, μὲ τραβεζομάνδυλο, χρώματος διολέττας, ἀπέναντι ἐνὸς διδανιοῦ, ρυθμοῦ καὶ χρώματος μπορτώ.

«Τὸ κυριαρχοῦν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον χρῶμα μπλέ ἔχει ἓνα πλεονέκτημα ἀκομῆ τοῦτο: ὅτι δίδει μίαν ὡραίαν αἰτιητικὴν ἐλαφρᾶ σκοτεινίας εἰς τὴν τελευταίαν πράξιν, ὅταν ἡ λάμπα, μὲ τὸ ἀπὸ κίτρινον τοῦ λλι ἀμπαζοῦρ τῆς εὐρίσκεται ἀπάνω στὸ τραπέζι.

«Μιὰ λέξις γιὰ τὶ ἐπιπλα: Καὶ αὐτὰ εἶναι ὅλα τῆς ἐποχῆς, ἀνάλογα πρὸς τὸ σαλόνι, τὸ ὁποῖον εἶναι τῆς ἐποχῆς, ἀλλὰ το σχέδιον των, ἂν καὶ παρεξελκίμενον ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν παράδοσιν, δὲν παρουσιάζει καμμιά ὑπερβολὴ πρωτοτυπίας, εἰς τρόπον ὅστε οὔτε τὸ σχῆμα των οὔτε τὸ χρῶμά των νὰ μὴν προκαλῆ τὴν προσοχὴ τοῦ θεατοῦ μὲ ἓνα τρόπον ἰδιαίτερον. Ἐπὶ τῆς ἐστίας ἀναπαύονται τρία δοχεῖα ἐκ πορτελάνης, χρώματος μπλέ σκούρου, ζωγραφιστὰ ἀπ' ἔξω, τὶ ὁποῖα συμπληρῶνουν τὴν ἀρχιτεκτονικὴν, χωρὶς τὴν κτυπητὴ λάμπη τῶν συνειλισμένων γαρνιτουρῶν, ἡ ὁποία εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν θίγηταν τελείως ἐπιβλαβής. Ἡ πινακογραφίαι δὲν εἶναι καμωμένες ἀπὸ τίποτ' ἄλλο παρὰ ἀπὸ γκουάχη καὶ κόλλα. Ἡ σπουδαιότερὴ ἐξ ὅλων εἶναι μιὰ ἀναπαραστάσις, ἀλλὰ ὅπως διόλου σκιτσογραφημένη, τῆς μελαγχολικῆς Πινέττας τοῦ Ραδέν, ἡ ὁποία μοῦ ἐφάνη ὡς ἡ πειρὸ κατάλληλη γιὰ νὰ δεσπόσῃ μὲ τὸ γαλίνιον τῆς μορφῆς τῆς ἐπὶ τῆς ἀγωνιώδους πλῆθους τῶν τριῶν ἰσχυρῶν καρδιῶν. Ὅλα τὰ ἄλλα ἐπιπλα, ποῦ δρῖσκονται εἰς τὸ δωμάτιον μαρτυροῦν περὶ τῆς ἐκλεκτικότητος τοῦ γούστου μιᾶς οἰκογενείας ἀπλής, ἀπερίττου, προσηλωμένης δ' ἅμα εἰς τὶς ἀναμνήσεις τῆς. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ετοποιήθη ἐπίσης εἰς σαλόνι ἓνα πορτραῖτο 18ου αἰῶνος—μιᾶς προμάμης—καθὼς καὶ ἓνα μενταγιὸ παλαιὸ πενήντα χρόνων—μιᾶς μητέρας—μίαν διδλιοθήκην, ἀρχαίου ρυθμοῦ καὶ μερικὴ ἀνθή.

Δὲν θὰ πῶ παρὰ μιὰ λέξις, γιὰ νὰ τελειώσω, περὶ τοῦ τοπίου, ποῦ παρουσιάζεται εἰς τὴν δευτέραν πράξιν. Τὸ μάκρος του, ἓνα μακρὸς βαθὺ καὶ χρυσίζον, καμωμένο γιὰ νὰ ὑποβάλλῃ τὴν ἰδέαν ὅτι

ἀποδιδράσκει κανεὶς ἀπὸ μιὰ ζωὴ κλεισμένη μέσα σὲ στενὰ καλὴ κόντα, μοῦ ὑπεβλήθη ἀπὸ τὸ κείμενον. Τὸ ἐπλαισίωσα μὲ πρασινάδες ζωγραφιστὰς εἰς τρόπον ὅστε νὰ ἀποφύγω κάθε γραφικότητα, ὡς ἐκείνην τῆς ταπεινότητος. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐπέτυχα περισσύτερο, μ' αὐτὴν τὴν τέχνην, τὴν ἐλεύθερον καὶ συνάμα σύνθετον, τὴν ἐντύπωσιν τοῦ πλήρους ὑπαίθρου, παρὰ ἐὰν ἐκτίθω μὲ μιὰ ἀριστοτεχνία ἰδιαίτερα, ἀλλὰ ἀνωφελῆ νὰ διακρίνω τὴν μελίαν ἀπὸ τὴν ἰτέα ἢ τὴν δρῦν ἀπὸ τὴν φιλύραν. Γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἔργου δὲν δρίσκεται ἔτσι ἀνάμεσα εἰς τὶς λεπτομερείας τοῦ πλαισίου αὐτοῦ. Εὐρίσκεται εἰς τὸ μέσον τῆς σκηνῆς, ὅπου λαμβάνει χώραν τὸ δράμα, ἐνσαρκωμένο μέσα σὲ μιὰ γυναῖκα ἀπηλπισμένη, ἀνάμεσα σὲ δύο ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι τὴν ἀγαποῦν καὶ πάσχουν γι' αὐτήν.

Γιὰ νὰ συμπεράνω—ἀναγνωρίζω ὅτι πολλαὶ κριτικαὶ μποροῦν νὰ γίνονιν ἐπάνω στὸ σκηνικὸ αὐτὸ δίκασμα, τὸν καμωμένο μὲ μέσα ἀσυνείθιστα γιὰ τὸ σύγχρονον θέατρο. Ἀλλὰ μοῦ φαίνεται ὅτι αὐταὶ αἱ κριτικαὶ δὲν μποροῦν νὰ θίξουν παρὰ μεμονωμένα τινα σημεῖα μόνον καὶ ὄχι τὸ σύνολον, γιὰ τὸ ὁποῖον κατέδαλα τὴν εἰλικρινεστέρην προσπάθειαν νὰ παρκαμείνω ἐν ἀπολύτῳ συμφωνίᾳ μὲ τὸν κάθε βαθὺ μελετητὴ καὶ τὸν συγγραφέα. Ἐμελέτησα τὸ ἔργον τοῦτο ἐπὶ μῆνας, τὸ ἐσπούδασα, τὸ ἐξήσα, μὲ τὸν μοναδικὸν σκοπὸν νὰ συντελέσω ὅστε νὰ προκληθῆ περισσότερον ἢ εὐγενῆς καὶ δυνατὴ συγκίνησις. Ἠθέλησα, μὲ μιὰ λέξις, νὰ μὴν εἶμαι ἐγὼ ἀλλὰ ἐκεῖνος.»

ΔΡΕΖΑ

Κάθε αντίτυπον, ποῦ δὲν φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως
θεωρεῖται τυποκλοπημένον καὶ καταδιώκεται κατὰ τὸν Νόμον.

A handwritten signature in dark ink, appearing to be a stylized name or set of initials, possibly 'J. K.' or similar, written in a cursive style.

**ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ
ΥΠΟ ΤΑ ΠΙΕΣΤΗΡΙΑ**

Η ΝΕΑ ΠΙΣΤΙΣ (Δράμα)

ΤΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΙΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΧ. 12.50

